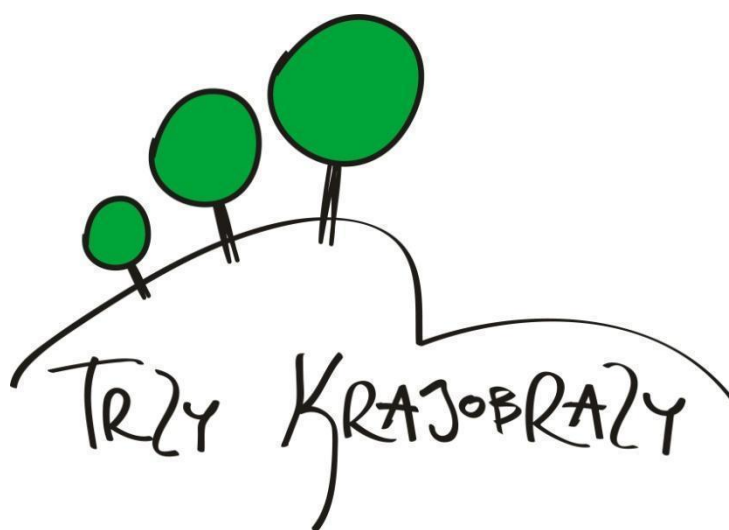

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2021-2027

Lokalnej Grupy Działania „Trzy Krajobrazy”

dla obszaru gmin:
Kolbudy, Trąbki Wielkie, Pszczółki,
Pruszcz Gdański, Suchy Dąb, Cedry Wielkie

Pruszcz Gdański, czerwiec 2023

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka partnerstwa lokalnego	3
Rozdział II Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	8
Rozdział III Partycypacyjny charakter LSR.....	17
Rozdział IV Analiza potrzeb i potencjału LSR	21
Rozdział V Spójność, komplementarność i synergia.....	45
Rozdział VI Cele i wskaźniki.....	58
Rozdział VII Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	72
Rozdział VIII Plan działania.....	76
Rozdział IX Plan finansowy LSR.....	77
Rozdział X Monitoring i ewaluacja.....	80
Wykaz literatury oraz źródeł.....	86
Załączniki do LSR.....	92
Formularz nr 1. Cele i przedsięwzięcia	92
Formularz nr 2. Plan działania	94
Formularz nr 3. Budżet LSR	100
Formularz nr 4. Plan wykorzystania budżetu LSR	101

Rozdział I

Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1. Nazwa LGD i forma prawna

Pełna nazwa Lokalnej Grupy Działania brzmi: **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Trzy Krajobrazy”**. Statut zezwala na używanie skróconej nazwy, która brzmi: **LGD „Trzy Krajobrazy”**. LGD „Trzy Krajobrazy” ma status prawny Stowarzyszenia. Siedziba oraz Biuro mieści się w Pruszczu Gdańskim. Stowarzyszenie LGD „Trzy Krajobrazy” posiada stronę internetową: www.trzykrajobrazy.pl oraz e-mail: biuro@trzykrajobrazy.pl. LGD zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 26 maja 2006 roku pod numerem 0000257740.

2. Opis procesu tworzenia partnerstwa

W 2005 roku wszystkie gminy wiejskie należące do powiatu gdańskiego podjęły inicjatywę udziału w projekcie, realizowanym przez Gminę Pruszcz Gdański, zatytułowanym: Siedem stron świata – jeden Lokalny, Ekspansywny, Ambitny, Dynamiczny, Ekonomiczny, Rozwojowy cel. Projekt finansowany był z Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja sektora żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006”, działanie „Pilotażowy Program LEADER+” – Schemat I. Cel programu to wypracowanie modelu wspólnego działania mieszkańców, samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw na rzecz obszarów wiejskich powiatu gdańskiego. Efekt długofalowy to rozwój społeczny i gospodarczy, związany z aktywizacją lokalnych społeczności i promocją regionu. W styczniu 2006 roku sześć gmin wiejskich: Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie, Kolbudy, Pszczółki, Suchy Dąb i Trąbki Wielkie podpisało porozumienie międzygminne dla realizacji projektu. Zorganizowano w każdej z gmin od kilku do kilkunastu spotkań z mieszkańcami, podczas których wyłoniono liderów, reprezentujących różne sektory, przede wszystkim sektor społeczny i gospodarczy, a następnie utworzono 50. osobową grupę działania, która przeżyła cykl szkoleń i warsztatów. W efekcie zbudowano Zintegrowaną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz założono i zarejestrowano Lokalną Grupę Działania p.n. Trzy Krajobrazy. Dnia 05 kwietnia 2006 roku opracowany został statut stowarzyszenia. LGD „Trzy Krajobrazy” z siedzibą w Pruszczu Gdańskim zarejestrowana została w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 26 maja 2006 roku.

Do końca 2007 roku członkowie LGD brali udział w licznych szkoleniach i warsztatach podnosząc swoje kwalifikacje m.in. w zakresie PROW na lata 2007-2013.

W 2007 roku LGD „Trzy Krajobrazy” uczestniczyła w m.in.:

- tworzeniu Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej,
- wojewódzkiej sieci współpracy LGD,
- organizowaniu spotkań z mieszkańcami terenów wiejskich w 6 gminach wiejskich, wsparcie w opracowaniu planów rozwoju miejscowości, poznanie potrzeb mieszkańców na obszarze objętym LGD,
- współorganizowaniu Przeglądu Kinematografii Polskiej „Kino przy Miedzy”,
- realizacja projektu pn. „Internetowy Turniej Pokoleń” w ramach Programu Rzeczpospolita Internetowa, obejmującego swym zasięgiem 3 miejscowości w Gminie Kolbudy. Projekt obejmował warsztaty z obsługi komputera dla połączonych grup seniorów z ich wnukami.

W roku 2008, przygotowując i konsultując Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2007-2013, wprowadzono zmiany w Statucie LGD. Powołano 6-osobową Radę, do której kompetencji należało wybór operacji do finansowania. Równocześnie organizowano liczne spotkania, warsztaty i konsultacje, a zebrane informacje i materiały wykorzystano do budowania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013.

W ramach projektu pomocowego pt. „Kompetencje w Trzech Krajobrazach” została zorganizowana konferencja inauguracyjna, a także odbyło się 6 szkoleń z zakresu przygotowania i realizacji małych projektów w ramach osi 4 PROW 2007-2013 we wszystkich gminach z obszaru LGD „Trzy Krajobrazy”. Dodatkowo w ramach tego samego projektu odbyło się 8 spotkań o charakterze informacyjnym z sołtysami i miejscowymi liderami dotyczących osi 4 PROW oraz konsultujących przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju.

LGD „Trzy Krajobrazy” realizowała Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2007-2013 w ramach osi 4 LEADER w zakresie trzech głównych celów **LSR 2007-2013**, takich jak:

- a) **Aktywizacja mieszkańców i wzmocnienie kapitału społecznego,**
- b) **Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi,**
- c) **Poprawa jakości życia**

LSR 2007-2013 przyniosła wymierne efekty: wyremontowano lub doposażono 8 obiektów publicznych, zagospodarowano 70 miejsc: place zabaw, skwery, centra wsi, ścieżki rowerowe, przystanki rowerowe, boiska, parki fitness itp., zorganizowano 105 wydarzeń (impres, warsztatów itp.), w których uczestniczyło ok. 5000 osób, powstało 7 nowych usług na obszarze, tworzących 10 nowych miejsc pracy, co jest dobrą prognozą i doświadczeniem w kierunku działań rozwijających przedsiębiorczość na obszarze.

Również wielu członków LGD uczestniczyło we wdrażaniu LSR, jako beneficjenci podejścia LEADER. Praktyką codzienną w działalności LGD było budowanie partnerstwa z udziałem członków LGD poprzez szereg działań przy organizowaniu warsztatów, szkoleń i wydarzeń promocyjnych na terenie obszaru jak i poza nim. Przykładem jest włączanie Kół Gospodyń Wiejskich do działań promujących produkty kulinarne i kulturalne obszaru (KGW Leszkowy, KGW Rokitnica), wydarzenia promujące dziedzictwo kulturowe w partnerstwie z gminami (organizacja wraz z gminą Suchy Dąb Europejskiej Nocy Muzeów 2014 w Steblewie, z gminą Pruszcz Gdański Jarmark Żuławski w Lędowie, wystawy i wernisaże z udziałem ośrodków kultury).

Najważniejsze wydarzenie, promujące dziedzictwo kulturowe, w które zaangażowano kadrę zarządzającą LGD, członków, partnerów był spektakl teatralny „Wesele Żuławskie z XVII”, prezentowany nie tylko na obszarze, ale przede wszystkim na czołowych scenach Trójmiasta. Wydarzeniu towarzyszyły wystawy, wernisaże, a w późniejszym czasie koncerty.

Efekty w postaci utworzonej bazy jak i nowo powstałych organizacji pozarządowych, zarejestrowanych w KRS Kół Gospodyń Wiejskich stanowiły podstawę do dalszych działań w kierunku budowy społeczeństwa obywatelskiego i integracji społeczności lokalnych w ramach realizacji kolejnej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020.

W ramach przygotowania kolejnej strategii na lata **2014-2020**, LGD przeprowadziło szeroko zakrojone konsultacje społeczne, definiując diagnozę całego obszaru, z której wynikły 3 główne cele:

- a) **Rozwój innowacyjnej przedsiębiorczości wpływający na wzrost poziomu ekonomicznego obszaru i sprzyjający włączeniu społecznemu**
- b) **Samorealizująca się lokalna społeczność, wykorzystująca lokalną bazę obiektów publicznych**
- c) **Obszar LGD atrakcyjny turystycznie**

Realizacja strategii pozwoliła na uzupełnienie bazy ogólnodostępnych obiektów, takich jak boiska wielofunkcyjne, siłownie zewnętrzne, place zabaw, ogólnodostępne elementy infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej oraz sprawdziła potencjał istniejących organizacji pozarządowych do realizacji ambitnych projektów edukacyjnych i infrastrukturalnych.

Warunek przeznaczenia 50 % budżetu LSR na tworzenie miejsc pracy oraz odpowiednio dobrane kryteria wyboru, ukierunkowane na innowacyjność, przyczyniły się do powstania jak i rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych, konkurencyjnych dla przedsiębiorców pobliskiej aglomeracji, a także znaczne przekroczenie zakładanego wskaźnika dotyczącego utworzonych miejsc pracy.

LGD przez cały okres wdrażania strategii 2014-2020, w ramach swojej działalności skupiło się na pogłębianiu współpracy i partnerstwa z innymi podmiotami, działającymi na obszarze i nie tylko, w celu promocji dziedzictwa kulturowego, wsparcia innowacyjnych i ciekawych inicjatyw lokalnych, podnoszenia kwalifikacji i kompetencji lokalnych liderów. Uzewnętrzniało to się w takich działaniach jak:

- na rzecz dziedzictwa kulturowego: partnerstwo z Muzeum Stara Papiernia, Stowarzyszeniem Rekonstrukcji Historycznych, Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim, Dom Zarazy w Gdańsku- Oliwie, żywe lekcje historii, współpraca ze Stowarzyszeniem NDDK (aktywizacja, środki własne LGD, wdrażanie LSR 2014-2020)

- w zakresie inicjatyw lokalnych: rajdy rowerowe w partnerstwie z sołtysami, KGW, radnymi, wycieczki poznawcze po obszarze LGD (aktywizacja w ramach LSR 2014-2020)
- granty partnerskie ze środków własnych LGD w zakresie wsparcia inicjatyw lokalnych w celu włączenia społecznego, takich jak zajęcia z hipoterapii dla osób niepełnosprawnych, warsztaty dla seniorów, dzieci i młodzieży (środki własne LGD)
- wsparcie gminnych imprez markowych (środki własne LGD)

Ciekawa historia Żuław Gdańskich, Wyżyny Gdańskiej i powiązań z samym miastem Gdańsk oraz dziedzictwo przyrodnicze, została wykorzystana do realizacji celu III LSR. Przedsięwzięcia, skierowane do sektora społecznego, prywatnego i publicznego spowodowały zainicjowanie atrakcyjnej oferty turystycznej na obszarze. Efektem wcześniej realizowanych przez różne podmioty działań w zakresie turystyki, rekreacji i ochrony zabytków był projekt współpracy. W ramach projektu regionalnego z dwoma partnerami: LGD Stołem i STK Kaszuby, powstało Wirtualne Centrum Informacji i Promocji w postaci portalu i aplikacji 3 Krajobrazy Gdańskie. Oferuje kompletną informację na temat historii obszaru, zabytków i atrakcyjnych miejsc wypoczynku na obszarze oraz sieć szlaków rowerowych w postaci zazębiających się pętli. Uzupełnieniem projektu współpracy jest szereg akcji promocyjnych realizowanych przez LGD, wykorzystujących najbardziej adekwatne i cyfrowe narzędzia do przedstawienia potencjału obszaru.

Realizacja dotychczasowych działań w ramach dwóch Lokalnych Strategii Rozwoju pokazuje, że kadra zarządzająca LGD, Rada oraz biuro LGD, posiada odpowiednie kompetencje i doświadczenie do wdrażania przyszłej strategii na lata 2021-2027.

3. Potencjał ludzki LGD

Osoby zaangażowane w pracę na rzecz LGD i równocześnie pełniące określoną rolę w organach LGD, posiadają odpowiednie kompetencje do zarządzania procesami rozwoju, a także czynnie uczestniczyły w procesie tworzenia poprzednich jak i obecnej strategii rozwoju. W konsekwencji są przygotowane i zaznajomione z zakresem merytorycznym tej strategii, co pozwoli na efektywne i sprawne zarządzanie procesem jej wdrażania w następnych latach.

W składzie Zarządu znajdują się osoby, które wdrażały LSR 2007-2013, uzyskując ponad 89 % wykorzystania budżetu oraz osiągając 100 % wskaźników. Natomiast LSR 2014-2020 jest zrealizowana na poziomie ponad 90% wykorzystania budżetu, a także osiągając wskaźniki w 100%. W Zarządzie występuje kolegialny sposób podejmowania decyzji w formie uchwał lub decyzji, odzwierciedlonych w protokołach z posiedzeń Zarządu. W procesie wdrażania członkowie Zarządu komunikują się i są informowani na bieżąco, również poza formalnymi posiedzeniami. Inicjują w swoich okręgach i zachęcają nie tylko członków LGD jak i innych mieszkańców obszaru do działań na rzecz wdrażania LSR jak i animacji i mobilizacji społeczności lokalnej.

W Radzie znajdują się osoby, które oprócz spełniania wymogów określonych w aktach prawnych (sektorowość, parytet), posiadają odpowiednie kwalifikacje do oceny projektów, wynikające z ich dotychczasowego zaangażowania w pracę Rady w realizację różnych operacji, z różnych programów pomocowych.

Pracownicy LGD posiadają odpowiednie doświadczenie i wiedzę do wdrażania i aktualizacji LSR, potwierdzone szkoleniami i wieloletnią współpracą. Wymagania dotyczące doświadczenia i kwalifikacji, a także zakresy obowiązków na poszczególnych stanowiskach zostały określone w Regulaminie Pracy Biura. LGD prowadzi politykę ochrony danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.).

Poszczególni członkowie organów LGD jak i pracownicy biura będą uczestniczyć w szkoleniach w miarę potrzeb, biorąc pod uwagę zmiany pojawiające się w procesie wdrażania LSR. Szkolenia zapewnią efektywny i prawidłowy proces wdrażania operacji, a także zrównoważony poziom wiedzy oraz współdziałania wszystkich organów zaangażowanych w realizację LSR.

4. Ogólny opis struktury członków LGD

Obecnie LGD „Trzy Krajobrazy” posiada 55 członków. Sektor publiczny: 9 podmiotów, w tym 6 gmin obszaru oraz 3 samorządowe instytucje kultury, sektor społeczny: 39 członków, w tym 7 Kół Gospodyń Wiejskich, 12 stowarzyszeń (OSP, organizacje zajmujące się osobami ze specjalnymi potrzebami), 20 mieszkańców i działaczy, w tym sołtysi, sektor gospodarczy: 7 członków.

Członkowie LGD reprezentują każdy sektor (publiczny, prywatny, społeczny) z każdej gminy obszaru LGD.

Wśród członków sektora społecznego w każdej gminie obszaru znajdują się stowarzyszenia i fundacje zajmujące się:

- a) Społecznością lokalną
- b) Działaniami na rzecz swojej miejscowości lub gminy
- c) Na rzecz poszczególnych grup społecznych, takich jak: seniorzy, dzieci, młodzież, osoby niepełnosprawne, kobiety
- d) Działalnością na całym obszarze LGD
- e) Budową produktów turystycznych
- f) Działalnością sportową
- g) Działalnością w sferze kultury

Sektor gospodarczy jest reprezentowany przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz przedsiębiorstwa, którzy działają w sferze turystyki oraz podstawowych usługach.

Sektor publiczny reprezentowany jest przez gminy, a także samorządowe instytucje kultury oraz sołtysów.

Członkowie LGD są zaangażowani w proces wdrażania i funkcjonowania LGD poprzez udział w naborach wniosków o pomoc, działaniach partnerskich na rzecz społeczności w zakresie dziedzictwa kulturowego, innowacyjnych inicjatyw, budowy tożsamości. LGD równocześnie udziela wsparcia lokalnym inicjatywom i promuje ich realizację i efekty wśród lokalnej społeczności.

Strategia na lata 2021-2027 będzie wymagać bardziej zintensyfikowanych działań informacyjnych i angażujących członków LGD, ze względu na inne możliwości, wynikające z wielofunduszowości. Planuje się zwiększenie działań informacyjnych, wykorzystujących dostępne narzędzia nowoczesnych technologii, w tym zaangażowania podmiotów publicznych do komunikacji, bezpośrednie kontakty z sołtysami oraz organizacjami lokalnymi oraz ofertę zwiększonej pomocy merytorycznej do korzystania z poszczególnych funduszy. Członkowie LGD będą pełnić ważną rolę w procesie komunikacji ze swoim lokalnym środowiskiem, przekazując i zachęcając do włączania się w proces wdrażania LSR.

5. Organ decyzyjny – Rada LGD

Jednym ze statutowych organów LGD „Trzy Krajobrazy” jest Rada. Jej głównym zadaniem jest wybór operacji zgodnie z zapisami art. 33, ust. 3 rozporządzenia nr 2021/1060, ustawy o RLKS, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Zgodnie z postanowieniami statutu Rada składa się od 6 do 15 członków.

W skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich gmin z obszaru działania LGD, będących członkami LGD „Trzy Krajobrazy”.

Skład Rady spełnia następujące warunki:

- 1) żadna z grup interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji,
- 2) żaden z członków Rady nie jest równocześnie członkiem Komisji Rewizyjnej ani członkiem Zarządu, ani nie pozostaje z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej w stosunku bliskiego pokrewieństwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
- 3) żaden z członków Rady nie jest zatrudniony w biurze LGD,
- 4) w składzie Rady są przedstawiciele wszystkich obszarów gmin, będących członkami LGD,
- 5) w skład Rady wchodzi przedstawiciele, przynajmniej po jednym z grup interesów: sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, będących członkami LGD.
- 6) W składzie rady znajduje się co najmniej jedna kobieta

Wybór członków Rady następuje na Walnym Zebraniu Członków LGD, polega na skonstruowaniu listy kandydatów obecnych na Zebraniu, których łączny skład spełnia w/w warunki. W przypadku większej liczby kandydatów z poszczególnych sektorów, spełniających określone warunki, kandydatem zostaje osoba, która uzyskała największą liczbę głosów podczas głosowania. Walne Zebranie podejmuje decyzję w głosowaniu jawnym, o ile nie został zgłoszony i przegłosowany wniosek w sprawie głosowania w sposób tajny. Ostateczny skład Rady Walne Zebranie zatwierdza uchwałą w głosowaniu na przedstawioną przez Przewodniczącego Zebrania listę.

6. Charakterystyka rozwiązań w procesie decyzyjnym

Szczegółowe procedury powoływania i odwoływania Rady lub członka Rady zostaną określone w Regulaminie Rady LGD „Trzy Krajobrazy”.

Zasady funkcjonowania Rady oraz cały proces wyboru operacji do finansowania będzie określał Regulamin Rady wraz z załącznikami, uchwalony przez Walne Zebranie Członków, aktualizowany na podstawie wniosków wynikających z monitoringu i ewaluacji lub zmian w przepisach prawa w trakcie realizacji LSR przez Zarząd LGD.

W Regulaminie Rady LGD szczegółowo zostaną określone procedury wyboru operacji stosowane podczas posiedzeń Rady, tryb podejmowania decyzji o wyborze operacji do finansowania i ustalania kwoty wsparcia, a także procedura wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu oceny i wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywoływać wątpliwości, co do jego bezstronności. Ponadto prowadzony będzie rejestr powiązań osobowych lub kapitałowych członków Rady z wnioskodawcami.

W procesie decyzyjnym zostaną zastosowane rozwiązania gwarantujące:

- a) Bezstronność w podejmowaniu decyzji
- b) Zachowanie określonego parytetu poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze operacji
- c) Wybór najlepszych operacji, realizujących strategiczne uwarunkowania Funduszy i ukierunkowane na potrzeby seniorów, dzieci i młodzieży do 25 roku życia oraz osób niepełnosprawnych wraz z ich opiekunami, poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru
- d) Rozwiązania uwzględniające szczególne sytuacje pojawiające się w procesie decyzyjnym (np. równa ilość punktów, rozbieżności w ocenie itp.)
- e) Zapewnienie jawności i dostępności poprzez podawanie do publicznej wiadomości istotnych informacji związanych z oceną i wyborem operacji
- f) Możliwość i tryb wniesienia protestu od oceny Rady zgodnie z przepisami prawa
- g) Zróżnicowane procedury ze względu na rodzaj operacji
- h) Przejrzystość i niedyskryminację

Sektory inne niż publiczny są postrzegane łącznie tzn. nie ma konieczności zapewnienia podczas głosowania obecności przedstawiciela z każdego sektora. Ważne jest, aby liczba przedstawicieli (głosów) grupy interesów sektorów: gospodarczego, społecznego, w tym społeczeństwa obywatelskiego stanowiła więcej niż 50% w składzie Rady.

Członkowie Rady będą przechodzić systematyczne szkolenia w celu podnoszenia wiedzy z zakresu Lokalnej Strategii Rozwoju, Funduszy 2021-2027 oraz aktów prawnych, wytycznych, których znajomość ma wpływ na prawidłową ocenę wniosków. LGD będzie weryfikować poszczególnych członków Rady w zakresie ewentualnego zaangażowania w proces tworzenia wniosku lub jego realizację poprzez prowadzenie rejestru interesów oraz weryfikację powiązań kapitałowo-osobowych.

7. Funkcjonowanie LGD

Zasady funkcjonowania LGD są wskazane w dokumentach wewnętrznych, takich jak statut i regulaminy działania władz LGD oraz biura LGD. Dokumenty są uchwalane przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia oprócz regulaminu Pracy Biura LGD. Określają one szczegółowo relacje pomiędzy poszczególnymi organami i ich odpowiedzialność oraz wymogi w stosunku do osób działających w tych organach. Poniższa tabela przedstawia regulacje, które znajdują się w poszczególnych dokumentach wewnętrznych LGD.

I.p	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie m.in.
1.	Statut LGD	Minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą RLKS. Ponadto statut reguluje następujące kwestie: -organ nadzoru – Marszałek Województwa Pomorskiego -wprowadzenie dodatkowego organu Rady LGD odpowiedzialnej za wybór operacji -określenie organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji -sektorowość, parytet i niedyskryminacja w składzie Rady LGD -zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach
2.	Regulamin WZC LGD	-szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń WZC -szczegółowe zasady podejmowania uchwał w sprawie powoływania organów -kompetencje WZC -regulacje dotyczące wniosków formalnych -określenie organów walnego zebrania -zasady protokołowania posiedzeń WZC
3.	Regulamin Rady	-szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady -szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji -szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji -zasady protokołowania i dokumentacji z posiedzeń Rady -zasady wynagradzania członków Rady -obowiązki członków Rady -procedura rozpatrywania odwołań od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji -minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji i doświadczenia członków Rady -zasady informowania o posiedzeniach Rady -powoływanie i odwoływanie członków Rady -wzory dokumentów -szczegółowe rozwiązania w przypadkach nietypowych
4.	Regulamin Prac Komisji Rewizyjnej	-szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji -zasady prowadzenia działań kontrolnych -zasady protokołowania posiedzeń -zasady podejmowania decyzji
5.	Regulamin Prac Zarządu	-szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu -zadania i kompetencje Zarządu -zasady protokołowania posiedzeń
6.	Regulamin Pracy Biura LGD	-zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników -uprawnienia dyrektora biura -zakresy obowiązków i odpowiedzialności pracowników -zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD. -minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji i doświadczenia na poszczególnych stanowiskach -prowadzenie polityki ochrony danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.) - uchwalany przez Zarząd LGD

Tabela nr 1. Regulacje pojawiające się w dokumentach LGD.

Rozdział II

Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

Obszar LGD jest spójny terytorialnie, historycznie i gospodarczo ze względu na swoje położenie geograficzne w bezpośredniej bliskości aglomeracji trójmiejskiej i wspólne potrzeby i oczekiwania. Realizacja operacji w ramach każdego z funduszy EFSI jest możliwa na całym obszarze objętym LSR.

Spójność obszaru pod względem geograficznym

1. Wykaz gmin wchodzących w skład obszaru LSR

Na obszar Lokalnej Grupy Działania "Trzy Krajobrazy" składają się następujące gminy:

- Gmina Cedry Wielkie
- Gmina Kolbudy
- Gmina Pruszcz Gdański
- Gmina Pszczółki
- Gmina Suchy Dąb
- Gmina Trąbki Wielkie

Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały
Gmina Cedry Wielkie	124	6 766
Gmina Kolbudy	83	20 040
Gmina Pruszcz Gdański	144	36 032
Gmina Pszczółki	50	10 436
Gmina Suchy Dąb	85	4 196
Gmina Trąbki Wielkie	163	11 391
Obszar LGD	649	88 861

Tabela nr 2. Wykaz mieszkańców i powierzchnia obszaru LGD (Źródło: Główny Urząd Statystyczny, dane na dzień 31.12.2020.)

Mapka obszaru LGD „Trzy Krajobrazy” (wraz z lokalizacją na tle Województwa Pomorskiego).

Gminy wchodzące w skład LGD Trzy Krajobrazy tworzą zwarty, spójny przestrzennie obszar. Jest on położony w północno-wschodniej części Województwa Pomorskiego w subregionie gdańskim w powiecie gdańskim, jednakże obszar realizacji strategii nie pokrywa się w całości z granicami powiatu, gdyż do Lokalnej Grupy Działania nie należy Miasto Pruszcz Gdański (pow. 20 000 mieszkańców) oraz leżąca w zachodniej części powiatu gmina wiejska Przywidz.

Od północy obszar ten graniczy z aglomeracją trójmiejską, od strony zachodniej przylega do Kaszub (gmina Kolbudy i zachodnia część gminy Trąbki Wielkie). Wschodnia część obszaru leży na Żuławach Wiślanych (gminy: Cedry Wielkie, Suchy Dąb, Pszczółki i częściowo Pruszcz Gdański), a granicę wschodnią tworzy rzeka Wisła. Od strony południowej graniczy z regionem etnicznym Kociewie (południowa i środkowa część gminy Trąbki Wielkie zaliczana jest do tego regionu).

Obszar LGD zajmuje 649 km² i jest bardzo zróżnicowany pod względem warunków naturalnych. Po stronie zachodniej rozciąga się Wyżyna Gdańska, położona na skraju Pojezierza Kaszubskiego, wchodzącego w skład Pojezierza Pomorskiego, gdzie dominują łagodne tereny morenowe z niewielkimi wzniesieniami, położonymi w dolinach jeziorami i lasami, a rzeka Radunia i jej liczne dopływy tworzą malownicze przełomy i zakola. Ta część obszaru jest bardzo atrakcyjna pod kątem aktywnej rekreacji (rowerowej, pieszej i konnej oraz wodnej). Nad jeziorami zlokalizowanych jest kilka ośrodków wypoczynkowych z pełną ofertą turystyczną oraz ogólnodostępna infrastruktura rekreacyjna z możliwością korzystania ze sprzętu do czynnej rekreacji wodnej. W obrębie Wyżyny Gdańskiej znajduje się kilka rezerwatów przyrody oraz obszarów chronionych Natura 2000. Ze względu na swoje walory krajobrazowe oraz bliskość aglomeracji Trójmiasta jest to też obszar atrakcyjny osiedleńczo.

Część wschodnia obszaru to Żuławki Gdańskie, leżące w dorzeczu Martwej Wisły i wchodzące w skład większego obszaru Żuław Wiślanych. Ten płaski i pocięty kanałami odwadniającymi obszar, z centralnie przepływającą rzeką Motławą, bogaty w żyzną glebę sprzyja intensywnej produkcji rolnej. W całości to Obszar Chronionego Krajobrazu co skutkuje pewnymi ograniczeniami w ekspansywnej presji osiedleńczej. Mimo dość monotonnego krajobrazu znajduje się tu wiele ciekawych zabytków historycznych szczególnie architektury sakralnej jak i mieszkalnej.

Spójność obszaru pod względem społecznym

1. Ogólne wskaźniki sytuacji społecznej obszaru LSR

Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2020 r.

Gmina	Wskaźnik G
Cedry Wielkie	3804,32
Kolbudy	3596,86
Pruszcz Gdański	2786,21
Pszczółki	1766,33
Trąbki Wielkie	1454,54
Suchy Dąb	1543,33
Średnia arytmetyczna	2491,93

Tabela nr 3. Dane GUS na dzień 31-12-2020.

Współczynnik wg wzoru dochód podatkowy obszaru LSR za rok 2020:

$$\frac{3750}{2491,93} = 1,51$$

Saldo migracji na obszarze LGD ma tendencję wzrostową co 2 lub kilka lat. Można przypuszczać, że łączy się to z okresem budowy i terminami oddania mieszkań i domów mieszkalnych do użytkowania. Średnio budowa trwa 2 - 4 lat, w zależności od wielkości i rodzaju budynku (jedno- i wielorodzinne). Rok 2020 powinien zatem wykazywać jego wzrost, wykazuje jednak saldo malejące, ale był to rok pandemii COVID-19. Następny rok 2021 wykazuje już tendencję wzrostową, co pokazuje trend osiedlania się na obszarze LGD.

Gmina	2016	2018	2020	2021
Suchy Dąb	-33	12	31	22
Trąbki Wielkie	59	8	33	209
Cedry Wielkie	0	-31	-11	10
Pszczółki	55	115	172	192
Pruszcz Gdański	789	735	630	702
Kolbudy	390	472	310	379

Razem obszar LGD	1260	1311	1165	1514
Powiat gdański	1690	1581	1348	1852
Województwo Pomorskie	3485	4920	3825	4760

Tabela nr 4. Saldo migracji wg gmin w porównaniu do powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego (dane GUS w latach 2016-2021).

Zróznicowanie w saldzie migracji wykazują także gminy. Największą tendencję wzrostową salda migracji w stosunku do roku 2020 wykazują gminy Trąbki Wielkie, Pruszcz Gdański i Kolbudy.

Współczynnik migracji na obszarze LSR za rok 2020

$$4 \times \left(1 - 40 \times \frac{2166 - 1001}{88861} \right) = 1,88$$

2. Struktura ludności i rynek pracy

Ze względu na specyficzne położenie oraz historię tego obszaru, szczególna jest struktura społeczności na całym obszarze. To ludność napływowa z różnych czasowo fal osadnictwa. Dominują jeszcze osadnicy z głównej fali zasiedleńczej po 1945 r. Silny trend osiedlania się mieszkańców aglomeracji miejskiej na terenach podmiejskich w ostatnich 15 latach, powoli wyrównuje te proporcje, a nowe pokolenia osadników powojennych charakteryzują się już podobnym wykształceniem i potrzebami. Prowadzone od kilkunastu lat działania LGD oraz innych organizacji, promujących wiedzę historyczną w różnych atrakcyjnych formach o historii i dziedzictwie kulturowym obszaru budują tożsamość lokalną u wszystkich mieszkańców.

Charakterystyka ludności ze względu na wiek przedstawia tabela poniżej:

Kategoria	2011	2015	2020	2021
Wiek przedprodukcyjny	15 794	16 843	21 570	21 890
Wiek produkcyjny (kobiety w wieku 18-59, mężczyźni w wieku 18-64)	44 323	47 956	54 539	55 372
Wiek poprodukcyjny (kobiety 60+, mężczyźni 65+)	7037	9212	12 752	13 317
Ludność ogółem	67 154	74 011	88 861	90 579

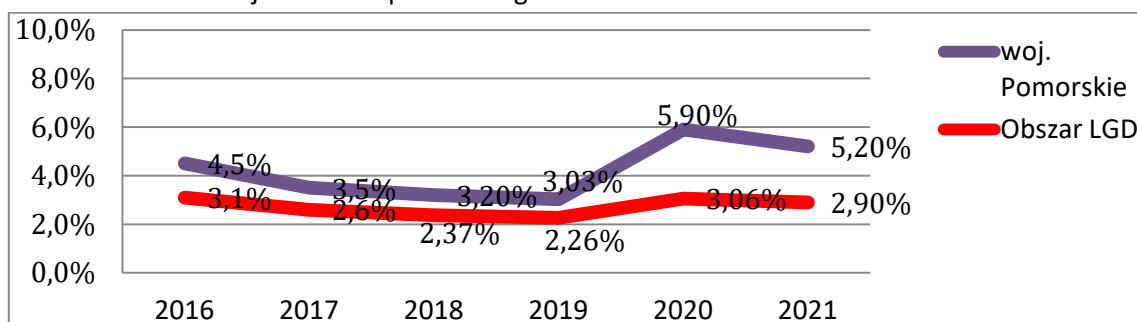
Tabela nr 5. Struktura ludności w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (dane GUS).

Z tabeli powyżej wynika nasilający się trend osiedlania na terenach wiejskich, szczególnie ludzi w wieku produkcyjnym, pracujących lub uczących się w Trójmieście. Ponadto, dane wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Współczynnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na obszarze LGD:

$$30 \times \left(1 - \frac{0,35 \times 88\,861}{34\,322} \right) = 2,7$$

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na obszarze LGD wynosi 1667 osób. Stopa bezrobocia dla całego obszaru wynosi 3,06 % na dzień 31-12-2020 w GUS. Poniższy wykres wykazuje tendencję stopy bezrobocia w okresie od 2016-2021 w stosunku do województwa pomorskiego.

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia na obszarze LGD w latach 2016-2021.

Współczynnik liczby osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD za rok 2020:

$$5 \times \left(1 - \frac{0,015 \times 57\,478}{1667}\right) = 2,4$$

Cały obszar jest spójny ze względu na stopień bezrobocia, które jest bardzo niskie i nie wymaga interwencji. Rynek pracy zapewnia miasto Pruszcz Gdański, położone w centrum obszaru oraz pobliska aglomeracja Trójmiasta, a także firmy, zlokalizowane na obszarze. Dużą szansą dla młodych, wykształconych ludzi jest strategiczne wsparcie na tworzenie własnej działalności gospodarczej.

3. Środowiskowa pomoc społeczna na obszarze LSR

Ogólna liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze LGD wynosi 2624 co stanowi 2,95 % liczby mieszkańców i jest taki sam jak dla całego powiatu gdańskiego i niższy niż ogólnie w województwie pomorskim (3,9).

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	
Gmina Cedry Wielkie	279
Gmina Kolbudy	433
Gmina Pruszcz Gdański	833
Gmina Pszczółki	248
Gmina Suchy Dąb	173
Gmina Trąbki Wielkie	658
Razem obszar LGD	2624
Powiat Gdański	3811
Województwo Pomorskie	101 711

Tabela nr 6. Dane GUS na rok 2020.

Współczynnik: udział liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie mieszkańców na koniec 2020:

$$6 \times \left(1 - \frac{0,015 \times 88\,861}{2624}\right) = 2,95$$

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje gminy Pruszcz Gdański i Trąbki Wielkie. Największy % osób objętych pomocą społeczną w stosunku do liczby mieszkańców jest w gminie Suchy Dąb –9,55 %, najmniej w gminie Pruszcz Gdański – 0,81%. Problem nadmiernego ubóstwa na obszarze LGD praktycznie nie występuje, ponieważ liczba osób objęta opieką społeczną ze względu na ubóstwo wynosi 1,54% w stosunku do liczby mieszkańców (dane GUS na 31-12-2020). Bezdomność także nie stanowi znacznego problemu na obszarze LGD. Stosunek osób bezdomnych do liczby mieszkańców obszaru wynosi jedynie 0,20%. Uzależnienia również nie stanowią poważnego problemu na obszarze LGD, ponieważ osoby objęte wsparciem w tym zakresie stanowią tylko 0,20 % ogółu mieszkańców (na podstawie danych GUS na dzień 31.12.2020, dane z raportów gmin za rok 2020, dane na podstawie sprawozdań GOPS gmin partnerskich za rok 2020, dokumenty strategiczne gmin i powiatu gdańskiego).

Powód korzystania z pomocy społecznej	2020
Środowiskowa pomoc społeczna	2624
Bezrobocie	923
Niepełnosprawność	1166
Długotrwała choroba	1187
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	884
Uzależnienia głównie alkoholizm	148
Korzystający ze świadczeń rodzinnych (zasiłek na dzieci)	3410

Tabela nr 7. Liczba osób na obszarze LGD wg powodu korzystania z pomocy społecznej (dane GUS na 31-12- 2020 oraz dane Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gdańskiego na lata 2020-2030).

4. Organizacje pozarządowe na obszarze LGD

Na obszarze zarejestrowanych jest obecnie 205 organizacji pozarządowych, działających na rzecz lokalnych społeczności, co może stanowić potencjał do wykorzystania środków unijnych do działań na rzecz społeczności lokalnej. Jednak tylko niewielka część zarejestrowana jest w KRS. Większość organizacji to stowarzyszenia zwykle zarejestrowane w Starostwie Powiatowym.

Zakres działalności	liczba
Krzewienie sportu na obszarze	45
Na rzecz osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	27
Działających w zakresie opieki i aktywizacji seniorów	26
Na rzecz edukacji oraz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży	4
W dziedzinie kultury i dziedzictwa historyczno-kulturowego	26
Na rzecz rozwoju lokalnego	36
Koła Gospodyń Wiejskich	50

Tabela nr 8. Dane KRS oraz Powiatowej Ewidencji Stowarzyszeń, stan na dzień 31-12-2020.

Jedna organizacja pozarządowa przypada na ok. **403 osoby**. Wskaźnik ten jest wyższy niż średnia krajowa, gdzie 1 organizacja przypada na 427 osób (źródło: GUS na 31.12.2020).

Szczególnie istotna, z punktu widzenia realizacji strategii jest liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów oraz liczba kół gospodyń wiejskich, których zdecydowana większość zarejestrowana jest w KRS. Może to stanowić wartość dodaną do planowanych do realizacji przyszłych przedsięwzięć, co zwiększy zaangażowanie społeczności lokalnych w życie społeczne, ochronę środowiska i zrównoważony rozwój.

Spójność gospodarcza

Położenie obszaru w sąsiedztwie aglomeracji trójmiejskiej wymusza na istniejących jak i nowych działalnościach gospodarczych zastosowanie nowoczesnych technologii i wykorzystania technik cyfrowych ze względu na bliski konkurencyjny rynek aglomeracji Trójmiasta. Obydwie przedstawione sfery życia mieszkańców wymagają strategicznego wsparcia w zakresie szeroko rozumianej integracji jak i wprowadzania innowacyjnych rozwiązań do swoich działalności gospodarczych.

Typ	2011	2015	2020
mikroprzedsiębiorstwa	6797	8427	11064
małe	310	302	272
średnie	31	35	37
duże	0	0	0
łącznie	7138	8764	11373

Tabela nr 9. Wg danych GUS na 31.12.2020 na obszarze LGD łącznie znajduje się 11373 przedsiębiorstw.

Najwięcej jest mikroprzedsiębiorstw, czyli jednoosobowych działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne, zatrudniających 0-9 pracowników (11064 wg tab. Nr 9), a najmniej jest średnich, zatrudniających do 250 pracowników. Na obszarze LGD nie ma dużych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 pracowników. Największa liczba pod względem wszystkich rodzajów przedsiębiorstw (dane GUS) znajduje się w Gminie Pruszcz Gdański – **5132** i Gminie Kolbudy – **2950**, a najmniej w Gminie Suchy Dąb – **439**.

Wskaźnik przedsiębiorczości na obszarze LSR:

$$\frac{0,25 \times 88861}{11336} = 1,95$$

Rozwój przedsiębiorczości związany jest z bliską odległością od aglomeracji trójmiejskiej i z atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi. Gospodarka najlepiej rozwija się w bliskiej odległości od Trójmiasta, natomiast w peryferyjnych gminach słabo zaludnionych gorzej.

branża	2011	2015	2020
Handel hurtowy i detaliczny włącznie z naprawą pojazdów w tym motocykli	1305	1406	1926
budownictwo	980	1049	1841
Przetwórstwo przemysłowe	919	1011	1514
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	524	691	1196
Transport i gospodarka magazynowa	626	698	926
Obsługa rynku nieruchomości	61	90	641
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	306	410	588
Branża Informacji i komunikacja	169	208	398
Branża hotelarsko-gastronomiczna	149	165	255
Edukacja	112	129	213
Kultura, rozrywka i rekreacja	53	70	88

Tabela nr 10. Gospodarka na obszarze LGD zróżnicowana jest pod względem branżowym wg GUS (dane na 31.12.2021).

Najwięcej przedsiębiorstw funkcjonuje w branży handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle i budownictwie, a najmniej istniejących aktywnych działalności gospodarczych związanych jest branżą edukacyjną i branżą z dziedziny kultury, rozrywki i rekreacji, choć obie te branże mogą mieć kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju obszaru LGD w zakresie zaspakajania potrzeb społecznych mieszkańców.

Spójność obszaru pod względem przyrodniczym, turystycznym i kulturalnym

1. Formy prawnej ochrony przyrody

Obszar LGD w dużej części objęty jest ochroną prawną. Łącznie z różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu objęte jest ok. 50 % powierzchni obszaru. Ten fakt stanowi niewątpliwie potencjał, tak pod kątem konieczności utrzymania istniejącego status quo, a także w kierunku działań rozwojowych, wykorzystując nowoczesne technologie i wiedzę naukową w celu zachowania i odbudowy bioróżnorodności na obszarze, wprowadzenia elementów zielonej infrastruktury, zwiększającą bezpieczeństwo środowiskowe oraz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru.

Forma ochrony przyrody	Nazwa	Powierzchnia w ha objęta ochroną	Gmina, w której znajduje się obszar
Obszary Natura 2000	Dolina Kłodawy	10,51	Trąbki Wielkie
	Dolina Reknicy	66,34	Kolbudy
	Dolina Dolnej Wisły	1343,4	Cedry Wielkie, Suchy Dąb
	Przywidz (obejmujący część gminy Trąbki Wielkie w Mierzeszynie)	64,57	Trąbki Wielkie
Rezerваты Przyrody	Dolina Kłodawy wraz z otuliną	25,21	Trąbki Wielkie
	Jar Reknicy	66,11	Kolbudy
	Bursztynowa Góra	5,03	Kolbudy
Obszary Chronionego Krajobrazu	Żuławy Gdańskich	27 491	Cedry Wielkie, Suchy Dąb, Pszczółki, Pruszcz Gdański
	Otomiński	1590	Kolbudy
	Doliny Raduni	925	Kolbudy
	Przywidzki	2380	Kolbudy
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	Park Podworski w Wojanowie	9,06	Pruszcz Gdański
razem		33 976,23	

Tabela nr: 11. Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych i walorach krajobrazowych znajdujące się na terenie LGD (dane Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska).

Obszar jest pod tym względem spójny ze względu na to, że w każdej gminie występuje forma prawnej ochrony przyrody. Zlokalizowane w każdej gminie obszary o różnym stopniu ochrony przyrody, w zderzeniu z postępującą presją inwestycyjną oraz falą migracji ludzi z miasta na tereny podmiejskie, wymaga różnych spójnych działań w zakresie ochrony bioróżnorodności jak i ochrony środowiska na całym obszarze, w tym działań podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców.

2. Turystyka i rekreacja

Obszar LGD „Trzy Krajobrazy”, ze względu na swoje położenie jest atrakcyjnym turystycznie terenem. Szczególnie posiada **duży potencjał** dla turystyki aktywnej **jednodniowej** (rowerowej, pieszej, wodnej, konnej), tak dla mieszkańców obszaru jak i Trójmiasta oraz przybywających w dużej liczbie turystów. Obszar dysponuje dużymi możliwościami do spędzania wolnego czasu, w zakresie aktywnej turystyki, opartej na wielu szlakach i trasach rowerowych czy pieszych, czy też atrakcyjnych obiektach infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i historycznej. Szczególnie atrakcyjna jest Wyżyna Gdańska z licznymi lasami i jeziorami oraz zabytkowymi elektrowniami wodnymi, zlokalizowanymi na rzece Raduni i na tym obszarze zlokalizowana jest większość obiektów z miejscami noclegowymi. Z kolei Żuławy Gdańskie zapewniają miłośnikom historii zwiedzanie ciekawych zabytków architektury mieszkalnej oraz sakralnej. Łatwość podróżowania i pełną informację zapewniają publikacje, portal turystyczny i aplikacja, opracowane i promowane przez LGD. Po wynikach odwiedzin na portalu oraz pobranych aplikacji można zauważyć wzrastające zainteresowanie tym regionem. Ten obszar życia społecznego powinien być kontynuowany z wszystkich funduszy w celu zapewnienia społeczności lokalnej atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego połączonych ze zdrowym trybem życia.

	2020	2015	2012
Liczba miejsc noclegowych	937	832	993
Liczba obiektów noclegowych	15	15	16

Tabela nr 12. Liczba miejsc noclegowych oraz obiektów noclegowych na obszarze LGD (dane GUS).

Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna:

Ścieżki rowerowe	72,7 km
Trasy rowerowe utworzone przez LGD	28 szt./500 km
Szlaki turystyczne i rekreacyjne	9
Przystanie kajakowe	12
Infrastruktura rekreacyjna z wiatami, ławeczkami, miejscem ogniskowym	30
Kąpielisko ogólnodostępne	1
Plaże z pomostami w prywatnych ośrodkach	2

Tabela nr 13. Dane własne LGD na rok 2021.

Ogólnodostępną infrastrukturę wodną oferuje publiczne kąpielisko nad zbiornikiem Bielkowskim w Kolbudach. Do dyspozycji mieszkańców i gości jest plaża, wypożyczalnia sprzętu wodnego, kąpielisko z ratownikiem i gastronomia. Dodatkowo rekreację nad wodą umożliwiają prywatne ośrodki i hotele, zlokalizowane nad jeziorem Łapińskim, wyposażone w pomosty i wypożyczalnię sprzętu wodnego.

Jezioro Białe w Mierzeszynie w gminie Trąbki Wielkie również oferuje odpoczynek nad wodą i wypożyczalnię sprzętu. Brak możliwości kąpiei ze względu na położenie jeziora w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Natura 2000.

W związku z rosnącą popularnością spędzania wolnego czasu nad wodą i wykorzystanie zbiorników jako alternatywę zatłoczonych plaż trójmiejskich, mieszkańcy na spotkaniach konsultacyjnych oraz indywidualnych spotkaniach z przedstawicielami gmin wyrazili potrzebę wykorzystania potencjału zbiorników wodnych, w celu

utworzenia lub uzupełnienia ogólnodostępnych kąpielisk, wraz z ratownikiem i infrastrukturą towarzyszącą, czy też uzupełnienie w ciekawe obiekty, służące rekreacji.

W ramach realizacji zadań własnych gmin obszaru oraz poprzednich LSR 2007-2013 i 2014-2020 wybudowane zostały **ścieżki rowerowe**, których do 2020 powstało łącznie ok. 50,5 km, natomiast do roku 2021 powstało dodatkowo 22,10 km. LGD wykorzystało istniejące ścieżki rowerowe i możliwości terenowe obszaru do utworzenia 28 tras rowerowych w postaci pętli (ok. 500 km tras), obejmujących cały obszar, przedstawionych na portalu i mobilnej aplikacji 3 Krajobrazy Gdańskie. To nowoczesne narzędzie w ramach projektu współpracy, stało się podstawą do promocji walorów historycznych i krajobrazowych tego regionu dla mieszkańców jak i licznie przybywających turystów – gości.

Częściowo przez obszar LGD przebiega Międzynarodowa Trasa EuroVelo 10 i Wiśłana Trasa Rowerowa EuroVelo 9. Obie zostały wykonane w ramach projektu Strategicznego Województwa Pomorskiego "Pomorskie Trasy Rowerowe".

3. Zabytki

Dziedzictwo kulturowe obszaru LGD ze względu na silne powiązania historyczne z Gdańskiem stanowi ciekawy materiał edukacyjny, w większości nieznan, zarówno dla mieszkańców jak i nowo osiedlających się ludzi. Spójność historyczna z Gdańskiem, w ostatnich latach, jest mocno promowana i przekazywana w różnych formach przez LGD jak i inne stowarzyszenia działające na obszarze, również w Gdańsku. Znaczącym źródłem informacji historycznym jest prowadzony przez LGD portal turystyczny 3krajobrazygdanskie.com, który pozwala mieszkańcom regionu zapoznać się z historią i wzmacniać swoje poczucie tożsamości. Na obszarze znajduje się 111 obiektów zabytkowych, które objęte są opieką konserwatora i jako cenne historycznie obiekty wpisane są do ewidencji zabytków województwa pomorskiego.

Zabytki na obszarze LGD wpisane do Ewidencji Zabytków Województwa Pomorskiego:

Rodzaj zabytku	liczba
Zabytki sakralne (kościół, ruiny, cmentarze, plebanie)	39
Budynki mieszkalne, w tym domy podcieniowe	15
Budynki gospodarcze (stajnie, obory, stodoły, karczmy, spichlerze, wozownie, kuźnia, chlewnia)	30
Ruiny i relikty zamków krzyżackich	2
Parki podworskie, zespoły dworsko-folwarczne	18
Dwory i pałace	7
razem	111

Tabela nr 14. Dane Ewidencji Zabytków Województwa Pomorskiego na rok 2020.

4. Kultura

Liczba obiektów infrastruktury kulturalnej:

kategoria	liczba
Gminne Ośrodki Kultury	3
Referaty Kultury w Urzędach Gmin	3
Biblioteki Publiczne	11
Świetlice Wiejskie	52
Muzea	1
Kino	1

Tabela nr 15. Dane GUS, stan na 31-12-2021.

Mieszkańcy obszaru mają dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w postaci boisk wielofunkcyjnych lub hali sportowej. W każdej gminie znajduje się instytucja kultury z infrastrukturą kulturalną. W największych gminach infrastruktura kulturalna składa się z więcej niż 1 obiektu. Część obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych została wybudowana lub zmodernizowana w ramach realizacji poprzednich LSR i jest w dobrym

stanie oraz zapewnia kompleksową ofertę kulturalno-edukacyjno-sportową mieszkańcom obszaru szczególnie dzieciom i młodzieży *(na podstawie danych własnych LGD oraz na podstawie danych ze stron internetowych i strategii gmin partnerskich oraz raportów o stanie gminy na dzień 31.12.2021)*. W każdej gminie znajduje się gminy ośrodek kultury posiadający stały harmonogram zajęć, ale dotyczy on głównie dzieci i młodzieży.

Z danych własnych LGD, stron internetowych gmin i przeprowadzonych badań społecznych wynika, że na 102 miejscowości, 52 posiadają świetlice wiejskie. Jednak te obiekty zazwyczaj wykorzystywane są na specjalne okazje. W większości nie mają one stałego całorocznego harmonogramu zajęć i cyklicznej, oferty kulturalno-edukacyjnej dla mieszkańców. Nie wszystkie jeszcze z tych obiektów są dostosowane dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Opisane powyżej główne cechy obszaru takie jak: położenie geograficzne (bliskość aglomeracji, będąca głównym rynkiem pracy) i związany z tym rozwój gospodarczy, uwarunkowania historyczne, specyficzny charakter ludności (osadnictwo powojenne oraz współczesne), wspólne potrzeby i oczekiwania (wspólne dążenie do wyrównania szans miasto-wieś), powodują, że obszar jest społecznie, gospodarczo i środowiskowo spójny.

Obecna strategia ma na celu ukierunkowanie działań z 3 Funduszy na rozwój istniejącego potencjału, wypracowanego do tej pory i wzmocnienia go poprzez dofinansowanie i wsparcie istniejących jeszcze w jego obrębie pewnych słabych punktów, które zdefiniowano w rozdziale IV, korzystając z danych zastanych oraz konsultacji społecznych z instytucjami oraz samymi mieszkańcami.

Rozdział III Partycypacyjny charakter LSR

LGD wyznaczyło dwa kluczowe etapy tworzenia LSR, aby zaangażować w proces budowania strategii społeczność lokalną, stosując różne metody partycypacyjne.

Zastosowane metody partycypacyjne na odpowiednich etapach tworzenia LSR:

1. Biały wywiad: wykorzystano dane własne LGD, GUS, gmin, powiatu, województwa, gminnych ośrodków pomocy, instytucji kultury.
2. Doświadczenie LGD – na podstawie dokumentacji LGD
3. Ewaluacja LGD – na podstawie dokumentacji i raportów LGD.
4. Trzy badania ankietowe poprzez formularze internetowe na temat potrzeb i potencjału, skierowane do mieszkańców, sołtysów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców.
5. 6 spotkań konsultacyjnych we wszystkich gminach obszaru LGD, w tym 3 spotkania na temat potrzeb i potencjału, analizy SWOT oraz 3 spotkania na temat wymiernych celów końcowych i wskaźników, potwierdzone listami obecności, zdjęciami, raportami. Spotkania miały formę:
 - a) debaty,
 - b) warsztatów,
 - c) ankiet bezpośrednich
6. Spotkania Grupy Roboczej ds. LSR 2021-2027, która przeanalizowała wnioski ze spotkań konsultacyjnych – raporty ze spotkań grupy.
7. Badanie ankietowe bezpośrednie, realizowane przez Zarząd LGD, przeprowadzone wśród mieszkańców obszaru LGD – zebrane ankiety bezpośrednie.
8. Indywidualne spotkania branżowe oraz wywiady z przedstawicielami organizacji pozarządowych, zajmujących się osobami ze specjalnymi potrzebami, przedsiębiorcami, wójtami, sołtysami – notatki ze spotkań.
9. Formularz uwag umieszczony na stronie WWW.trzykrajobrazy.pl dotyczący potrzeb rozwojowych i potencjału, w tym analizy SWOT, a także projektu całej LSR.
10. Konsultacje kluczowych etapów tworzenia LSR z ekspertem zewnętrznym – opinia.

I ETAP tworzenia LSR

LGD rozpoczęło proces definiowania potrzeb i problemów w lutym 2022 r. We wstępnym etapie przeprowadzono w pierwszej kolejności **badania ankietowe internetowe** w okresie luty - maj 2022 roku.

Ankiety zostały skierowane do:

- sołtysów
- mieszkańców obszaru,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych (KGW, OSP, organizacje zajmujące się osobami ze specjalnymi potrzebami, itp.),
- przedstawicieli sektora publicznego (gminne ośrodki kultury, radni i pracownicy urzędów gmin obszaru)
- przedsiębiorców (w tym beneficjentów LSR 2014-2020)

W celu dotarcia do jak najszerszej grupy mieszkańców obszaru, informacje o prowadzeniu badań ankietowych zostały przesłane mailem (350 zawiadomień), smsem, do urzędów gmin w celu umieszczenia ich na stronach internetowych, profilach na portalu społecznościowym facebook.

Ponadto ankieta została umieszczona na stronie LGD www.trzykrajobrazy.pl

Łącznie uzyskano 110 ankiet internetowych.

Ankiety miały na celu zdefiniowanie priorytetowych potrzeb rozwojowych i problemów oraz grup osób w niekorzystnej sytuacji, wymagających wsparcia. Opracowane wyniki badania pozwoliły LGD na wstępne zorientowanie się w potrzebach i skonfrontowanie ich z danymi, uzyskanymi poprzez biały wywiad.

Równocześnie LGD prowadziło **wywiady indywidualne** z przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji publicznych (gminne ośrodki pomocy społecznej, instytucje kultury), sołtysów, przedsiębiorcami, w celu uzupełnienia diagnozy potrzeb rozwojowych i potencjału. Łącznie przeprowadzono 20 wywiadów.

Na podstawie danych z ankiet, spotkań indywidualnych oraz danych zastanych (biały wywiad, ewaluacja LGD, doświadczenie LGD, dane GUS, urzędów gmin, powiatu, gminnych ośrodków pomocy społecznej, instytucji publicznych) została sporządzona wstępna **diagnoza, a także analiza SWOT, przedstawiająca potencjał i główne potrzeby obszaru.**

Projekt analizy potrzeb rozwojowych i potencjału, który powstał na tym etapie został skonsultowany ze społecznością lokalną wszystkich gmin obszaru na **spotkaniach konsultacyjnych.**

Spotkania odbyły się w gminie Trąbki Wielkie dla mieszkańców gminy Trąbki Wielkie oraz Kolbudy, w gminie Pszczółki dla mieszkańców gminy Pszczółki oraz Pruszcza Gdański, w gminie Cedry Wielkie dla mieszkańców gminy Cedry Wielkie oraz Suchy Dąb. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele gmin partnerskich, radni, KGW, OSP, organizacji pozarządowych, zajmujących się osobami ze specjalnymi potrzebami, promujących ochronę środowiska, sołtysi, mieszkańcy obszaru. Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 59 osób.

Spotkania zostały przeprowadzone za pomocą 3 metod partycypacyjnych: debaty na temat przedstawionych potrzeb i potencjału obszaru, warsztatu w zakresie analizy SWOT, oraz ankiety bezpośredniej na temat potrzeb i potencjału miejscowości (łącznie zebrano 40 ankiet). Informacja o spotkaniach została zamieszczona na stronie LGD, portalu społecznościowym oraz przesłana drogą mailową do członków LGD, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, przedsiębiorców, a także gmin z prośbą o umieszczenie informacji na stronach internetowych.

Jednocześnie na stronie internetowej www.trzykrajobrazy.pl oraz na portalu społecznościowym Facebook, został umieszczony projekt analizy wraz z internetowym formularzem uwag, za pomocą którego społeczność lokalna mogła umieszczać swoje sugestie. Informacja o umieszczeniu formularza wraz z zaproszeniem do jego wypełniania została przesłana na adresy e-mail członków LGD, przedstawicieli organizacji pozarządowych, sołtysów, beneficjentów programu 2014-2020, przedsiębiorców, KGW. Wnioski uzyskane ze spotkań konsultacyjnych oraz internetowego formularza uwag przeanalizowała utworzona w tym celu **Grupa Robocza ds. LSR 2021-2027**, złożona z przedstawicieli trzech sektorów (społeczny, gospodarczy, publiczny), która zdecydowała o ich przydatności na potrzeby tworzenia LSR.

Grupa Robocza stwierdziła, że zdecydowana większość mieszkańców obszaru potwierdziła zdiagnozowane potrzeby rozwojowe i potencjał obszaru. Wnioski i uwagi merytorycznie uzasadnione zostały uwzględnione,

natomiast uwagi, które były niezgodne z zasadami PS WPR i FEP oraz te, które były wzajemnie sprzeczne lub nie były uzasadnione przez społeczność, zostały odrzucone w drodze głosowania jawnego. Odrzucone uwagi społeczności stanowiły zdecydowaną mniejszość wśród zgłoszonych wniosków.

Diagnoza wraz z analizą potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru, po analizie Grupy Roboczej została skonsultowana przez **eksperta zewnętrznego**.

Społeczność obszaru, **za pomocą portalu społecznościowego Facebook** oraz strony internetowej była informowana na bieżąco o postępie prac nad budową LSR.

Pierwszy etap tworzenia LSR zakończył się utworzeniem ostatecznej wersji analizy potrzeb i potencjału, w której uwzględniono uwagi mieszkańców, wykorzystując wszystkie narzędzia konsultacyjne.

Z ostatecznej analizy SWOT wyłoniły się trzy główne obszary tematyczne potrzeb z uwzględnieniem potencjału do ich rozwoju. W efekcie posłużyły one do sformułowania projektu celów, przedsięwzięć i wskaźników z poszczególnych EFSI.

II ETAP tworzenia LSR

Projekt celów, w tym wymiernych celów końcowych, dotyczących rezultatów oraz odnośnych planowanych działań i wskaźników został poddany konsultacjom społecznym, za pomocą **spotkań indywidualnych** z m.in. przedstawicielami instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, sołtysami. Łącznie przeprowadzono 11 spotkań.

Ponadto cele, wskaźniki i przedsięwzięcia zostały przedstawione społeczności obszaru, na kolejnych **spotkaniach konsultacyjnych** w 3 gminach partnerskich: w gminie Kolbudy dla mieszkańców gminy Kolbudy i Trąbki Wielkie, w gminie Suchy Dąb dla mieszkańców gminy Suchy Dąb oraz Cedry Wielkie, w gminie Pruszcz Gdański dla mieszkańców gminy Pruszcz Gdański oraz Pszczółki. Łącznie udział w spotkaniach wzięły 24 osoby.

Spotkania zostały przeprowadzone za pomocą 3 metod partycypacyjnych: **debaty** na temat przedstawionych celów, wskaźników i przedsięwzięć, **warsztatu** w zakresie przykładowych pomysłów realizacji, dedykowanych społeczności lokalnej oraz **ankiety bezpośredniej** na temat zakresów tematycznych LSR i preferowanych narzędzi komunikacyjnych i informacyjnych w procesie wdrażania LSR (łącznie pozyskano 15 ankiet). W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele gmin partnerskich, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, zajmujących się osobami ze specjalnymi potrzebami, KGW, OSP oraz radni, sołtysi i mieszkańcy obszaru.

Informacja o spotkaniach została zamieszczona na stronie LGD, portalu społecznościowym oraz przesłana drogą mailową do członków LGD, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, przedsiębiorców, a także gmin z prośbą o umieszczenie informacji na stronach internetowych.

Kolejnym krokiem budowy LSR było sformułowanie zasad, którymi LGD będzie się kierować opracowując sposób wyboru i oceny operacji, sposób ustanawiania kryteriów wyboru, uwzględniających główne cechy, takie jak innowacyjność, nowoczesne technologie, cyfryzację, ochronę środowiska, partnerstwo w realizacji LSR. Do opracowania tej części projektu LSR posłużyły wyniki konsultacji społecznych w formie ankiet internetowych, doświadczenie i ewaluacja LGD, a także biały wywiad.

Następnie przygotowano plan działania wraz z podziałem budżetu na poszczególne EFSI oraz wyznaczeniem kamieni milowych, a także plan komunikacji ze społecznością obszaru LGD, w tym ustalenie celów komunikacji, działań, grup docelowych oraz środków przekazu. Do stworzenia tej części LSR posłużono się wytycznymi, doświadczeniem LGD, trendami w komunikacji oraz wynikami ankiety bezpośredniej na temat preferowanych kanałów informacji. Łącznie pozyskano 534 ankiety. Plan komunikacji uwzględnia w mocnym stopniu narzędzia cyfrowe, mające na celu zaangażowanie w realizację LSR jak największej grupy mieszkańców. Proces wdrażania LSR jest otwarty, a zastosowane narzędzia komunikacyjne będą monitorowane pod kątem ich skuteczności. LGD planuje także alternatywne metody komunikacji, tak aby z procesu nie wykluczać żadnych grup społecznych.

Kolejnym etapem było przygotowanie monitoringu i ewaluacji, w tym określenie zasad i procedur służących badaniu postępu realizacji LSR.

Na bazie poprzednich działań powstał projekt LSR, który został poddany konsultacjom społecznym poprzez:

- zamieszczenie projektu LSR na stronie www.trzykrajobrazy.pl wraz z formularzem uwag
- poinformowanie poprzez e-mail o zamieszczonym dokumencie członków LGD, przedstawicieli organizacji pozarządowych, gmin, instytucji kultury, przedsiębiorców, sołtysów, a także beneficjentów programu 2014-2020.
- społeczność lokalna za pomocą strony i portalu społecznościowego była informowana na bieżąco i zachęcana do udziału w konsultacjach społecznych
- spotkanie Grupy Roboczej ds. LSR 2021-2027, która przeanalizowała wnioski z konsultacji i zdecydowała o ich uwzględnieniu lub odrzuceniu, biorąc pod uwagę zgodność z PS WPR oraz FEP, a także brak sprzeczności z wyrażonymi uwagami przez większość mieszkańców
- zaopiniowanie przez eksperta zewnętrznego pod kątem logiki i spójności LSR oraz spełniania wymogów i kryteriów dostępu.

Na każdym etapie prac nad budową LSR zachowano zasadę równości szans kobiet i mężczyzn i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Każdy miał prawo wypowiedzieć się na temat projektowanej strategii, a także ta zasada będzie stosowana w trakcie realizacji LSR.

Wyniki konsultacji zostały wzięte pod uwagę w kolejnych rozdziałach LSR.

Szeroki udział społeczności lokalnej był podstawą do tworzenia strategii, zdefiniowania kluczowych potrzeb rozwojowych, potencjału obszaru, a także celów, przedsięwzięć i wskaźników poprzez które przyczyny problemów będą niwelowane.

Podstawą do wdrażania strategii jest opracowany z udziałem społeczności plan komunikacji, którego celem jest poinformowanie o strategii i mobilizacja do działania jak największej grupy mieszkańców obszaru. LGD wykorzysta dostępne środki przekazu, za pomocą których planuje dotrzeć do społeczności, biorąc pod uwagę charakter grup docelowych. Zostanie także zachowana zasada inkluzywności.

Ważnym elementem wdrażania LSR są działania animacyjne, skierowane do mieszkańców obszaru, które skupiają się na wsparciu lokalnych, innowacyjnych inicjatyw, służących integracji i aktywności społeczności oraz rozwijaniu lokalnego partnerstwa.

	ETAP I Sporządzenie rozdziałów LSR: charakterystyka partnerstwa lokalnego, charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR, partycypacyjny charakter LSR, analiza potrzeb i potencjału LSR	ETAP II Sporządzenie celów, przedsięwzięć, wskaźników, sposoby wyboru i oceny operacji, planu działania i komunikacji, monitoringu i ewaluacji.
Spotkania konsultacyjne	x	x
Ankieta bezpośrednia	x	x
Ankieta internetowa	x	x
Grupa robocza	x	x
Wywiad indywidualny	x	x
Konsultacje eksperckie	x	x
Dane zastane	x	x
Doświadczenie LGD	x	x
Ewaluacja LGD	x	x
Spotkania indywidualne	x	x

Tabela nr 16. Metody partycypacyjne wykorzystane podczas przeprowadzenia konsultacji społecznych na kluczowych etapach tworzenia LSR.

Rozdział IV

Analiza potrzeb i potencjału LSR

W rozdziale przedstawiono diagnozę kluczowych obszarów tematycznych. Wyłoniono najważniejsze zakresy, które wynikły z badań społecznych, ze specyfiki obszaru LGD, spójności i zgodności z założeniami PS WPR oraz FEP i jego celów szczegółowych, przeznaczonych dla podejścia RLKS:

- środowisko naturalne i klimat
- bezpieczeństwo zdrowotne i integracja społeczna
- gospodarka wolnego czasu

W kolejnym etapie zdiagnozowano problemy i wynikającą z nich analizę SWOT w tych obszarach, którą poddano konsultacjom społecznym, wykorzystując różne metody badawcze, wskazane w rozdziale III. W wyniku tych konsultacji zdefiniowano priorytety i potrzeby rozwojowe, które stały się podstawą do sformułowania celów i przedsięwzięć LSR.

1. Diagnoza w zakresie zrównoważenia środowiskowego i bioróżnorodności

Ze względu na fakt, że prawie 50% obszaru LGD jest objęte prawną ochroną, jest to kluczowy zakres, wpływający znacząco na życie mieszkańców jak i przyszłych pokoleń.

Obszary Natura 2000

Dolina Kłodawy

Obszar obejmuje fragment doliny małej rzeki Pojezierza – Kłodawy (dopływ Motławy), silnie wciętej w wysoczyznę morenową (do 20 m). Zbocza doliny są strome, o nachyleniu dochodzącym do 45 stopni. Bardzo dobrze zachowały się na tym obszarze zbiorowiska łęgowe i grądowe. Są to: **unikatowy na Pomorzu łęg olszowo-jesionowy na trawertynie, łęg wiązowo-jesionowy oraz rzadko rejestrowana, nieznacznie zniekształcona postać wierzchowinowa grądu. Licznie reprezentowane są tu populacje rzadkich i ginących gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele o podgórskim charakterze zasięgu.** Występują nisze źródłowe z rzadko notowanymi w tym rejonie zbiorowiskami źródłkowymi, m.in. *Glycerietum nemoralis-plicatae*. Obszar posiada plan ochrony.

Dolina Reknicy

Obszar obejmuje dolinę rzeki Reknicy. Jest to ciek bystry, bogaty w dopływy, charakteryzuje się przemianym ułożeniem odcinków basenowych i przełomowych. Na całej długości meandrującej rzeki teren jest znacznie nachylony, np. na końcowym odcinku rzeki o długości 8 km, różnica wysokości wynosi około 88 m. Odcinki przełomowe charakteryzują się obecnością stromych zboczy o nachyleniu około 30 stopni i wysokości ponad 30 m. Stoki są rozcięte licznymi małymi wąwozami i parowami pochodzenia erozyjnego; częste są wysięki wody. W jarze przy przełomach spotyka się duże głazy polodowcowe. Dno Reknicy jest piaszczysto-kamieniste, rzeka zaliczana jest do pstrągowych. Dno doliny porośnięte jest płatami łęgów, które są jednym z najbardziej interesujących elementów przyrody. Dobrze zachowały się tu typowo wykształcone łęgi i grądy. Bogate są też zbiorowiska źródłkowe. Obszar charakteryzuje się obfitą florą ze stanowiskami zagrożonych i chronionych prawnie gatunków roślin, w tym licznych storczykowatych. Posiada on również duże walory krajobrazowe – szczególnie interesujący jest przełom między Czapielskiem a Kolbudami.

Na terenie Obszaru występują stanowiska roślin chronionych oraz roślin rzadkich na niżu (m.in. kruszczyk błotny, lilia złoto głów, pełnik europejski, pióropusznik strusi, podkolan biały, kozłek bżowy, storzan bezlistny, fiołek wonny, żywiec cebulkowy). Obszar nie posiada planu ochrony.

Dolina Dolnej Wisły

W miejscowości Piekło znajduje się śluza odcinająca Nogat od Wisły. Za śluzami w kierunku północnym zaczyna się żuławski odcinek Wisły. W obszarze prowadzona jest różnorodna gospodarka wodna i rolna. Ostoja jest ważnym

miejszem dla ptaków wodno-błotnych podczas migracji i zimowania, ale także podczas lęgów. Obszar posiada plan ochrony.

Przywidz (obejmujący część gminy Trąbki Wielkie)

Obszar obejmuje fragment terenu z Jeziorem Małym w gminie Trąbki Wielkie w miejscowości Mierzeszyn, wraz z otaczającymi lasami, w których dominują buczyny i kwaśne dąbrowy. W pobliżu tego kompleksu są dwie powierzchnie satelitarne. Od południowego zachodu jest to skupienie niedużych torfowisk z oczkami wodnymi i otaczającym pasem lasu i ugorów, zaś od północy–śródpolne oczko, przylegające do lasu. W tych niedużych zbiornikach występuje strzebla błotna. Obszar obejmuje płaty cennych siedlisk leśnych, zwłaszcza buczyn, bogactwo flory i fauny, z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków, w tym – obecnością stanowisk strzebli błotnej. Gatunek ten występuje w kilku niedużych zbiornikach, które powinny dać szansę dalszego występowania tej ryby. Występują tu także gatunki takie jak kumak nizinny, traszka, czy wydra. Obszar posiada plan ochrony.

Obszary Natura 2000 na obszarze LGD są dostępne dla mieszkańców i turystów w ograniczonym zakresie. Dolina Kłodawy oraz Dolina Reknicy nie są dostępne, ze względu na charakter obszaru. Są to zwarte kompleksy, trudno dostępne, o stromych zboczach i urwiskach.

Natomiast obszar Dolnej Wisły można podziwiać z perspektywy wałów lub trasy rowerowej EuroVelo 9, oczywiście z zachowaniem podstawowych zasad ochrony. Nad Jeziorem Małym w Mierzeszynie, należącym do Obszaru Natura 2000 Przywidz, można skorzystać z małej infrastruktury rekreacyjnej typu wiata, ławki, pomost wraz z wypożyczalnią sprzętu wodnego.

REZERWATY PRZYRODY

Dolina Kłodawy wraz z otuliną

W skład rezerwatu wchodzi obszar Natura 2000 opisany powyżej. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie unikatowej flory i roślinności leśnej przełomowego odcinka rzeki Kłodawy oraz fragmentów wysoczyznowego lasu grądowego. Zgodnie z zarządzeniem RDOŚ z 2012, § 10., rezerwatu przyrody nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

Jar Reknicy

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie przełomowego odcinka rzeki o urozmaiconej rzeźbie terenu oraz leśnych ekosystemów z charakterystycznymi dla nich biotopami, biocenozą i procesami, a także zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych: kwaśne i żyzne buczyny, grąd subatlantycki, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe olsy źródliskowe, łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, pachnicy dębowej. Występują tu stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych, paprotników, mszaków, porostów i grzybów, w tym gatunków o górskim i podgórskim charakterze, a także rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. Rezerwat również nie jest udostępniony dla turystów i mieszkańców.

Bursztynowa Góra

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie dawnej kopalni bursztynu wraz z wyrobiskami wyeksploatowanych szybów. Bursztynowa Góra jest jedynym w województwie pomorskim rezerwatem przyrody nieożywionej. Pozostałości odkrywkowej kopalni są uznawane za atrakcję przyrodniczą i turystyczną. W związku z tym, wyznaczenie szlaku w rezerwacie ma na celu ukierunkowanie penetracji rezerwatu oraz sformalizowanie jego udostępnienia, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody. Rezerwat udostępniony jest wyłącznie do ruchu pieszego.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Żuławy Gdańskie

Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich to region o charakterystycznym krajobrazie, którego podstawowym walorem jest silnie rozbudowana sieć hydrologiczna w postaci kanałów i rowów melioracyjnych oraz obiektów o charakterze wodnym: budowli hydrotechnicznych, urządzeń regulacyjnych, jazów i przepustów. Unikalne wartości gleb sprawiły, że Żuławy są użytkowane głównie rolniczo. Teren Żuław jest bezleśny. Do

cennych elementów przyrodniczych należą: względnie naturalne i półnaturalne zbiorowiska łąkowe i szuwarowe, które zachowały się lokalnie wzdłuż cieków, rowów melioracyjnych i w starorzeczach; wszelkiego rodzaju zakrzewienia i zadrzewienia śródpolne (dominują stare wierzyby) najczęściej ciągnące się wzdłuż rowów melioracyjnych i cieków, a także zadrzewienia przyzagrodowe. W kulturowym krajobrazie Żuław mają one ważne znaczenie biocenotyczne i fitomelioracyjne.

Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu

Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu znajduje się na terenie Gdańska i gminy Kolbudy. Przeważającą część powierzchni zajmują spiętrzone moreny czołowe, niewielkie – moreny dennej i sandru. Krajobraz urozmaica wytopiskowe jezioro Otomińskie o bogatej linii brzegowej obfitującej w liczne zatoczki. Otoczenie jeziora porastają lasy bukowe a tereny podmokłe roślinność zielna z wkraczającą olchą i sosną. Teren został wydzielony pod ochronę ze względu na zwarty kompleks leśny, który wraz z jeziorem Otomińskim jest miejscem intensywnej turystyki i rekreacji. W ramach określonych przepisami zakazów wyłączone jest lokalizowanie użytkowych obiektów małej architektury, służących rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni obejmuje dno i zbocza doliny rzeki Raduni oraz bezpośrednio sąsiadujące z osią doliny tereny leśne i rolne. Cechuje się niską dynamiką rzeźby terenu a także specyficznymi, w znacznej mierze unikatowymi warunkami hydrograficznymi. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz doliny rzecznej, charakteryzujący się przyrodniczą i fizjonomiczną zmiennością, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnioną funkcją korytarza ekologicznego, łączącego krąg Jezior Raduńskich z doliną Wisły. Celem ochrony jest zachowanie w stanie niezmienionym naturalnych ekosystemów hydrogenicznych dna doliny rzecznej oraz zachowanie ciągłości przestrzennej i ekologicznej korytarza ekologicznego Dolin Raduni i Motławy.

Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

Przywidzki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz polodowcowy, charakteryzujące się silnym urozmaicheniem rzeźby terenu oraz użytkowania terenu, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnioną funkcją subregionalnych korytarzy ekologicznych, stanowiących ponadlokalne łączniki ekologiczne pomiędzy centralną częścią Pojezierza Kaszubskiego a Doliną Dolnej Wisły.

Wykorzystanie Obszarów Chronionego Krajobrazu, dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych winno odbywać się w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne (zintegrowane i komplementarne ze szlakami turystycznymi, o których mowa w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego) oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno-przyrodnicze wyposażone w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem.

ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY – Park podworski w Wojanowie

Głównym celem ustanowienia zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Park Podworski w Wojanowie” jest zachowanie szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej podworskiego parku z XVIII wieku, stanowiącego lokalną ostoję bioróżnorodności, a w szczególności ochrona starodrzewia stanowiącego szkielet parku, którego wiek datowany jest powyżej 200 lat. Park podworski jest wykorzystywany do rekreacji i wydarzeń kulturalnych z zachowaniem ochrony. Modernizacja zespołu została sfinansowana ze środków LSR 2014-2020. Jest to jeden z niewielu przykładów zrównoważonego wykorzystania terenów o bogatej wartości przyrodniczej i historycznej dla rekreacji, kultury i turystyki. Rodzi to nadzieję dalszych inwestycji w zieloną infrastrukturę na obszarze LGD w innych miejscowościach, gdzie tego typu obiekty istnieją w stanie nieuporządkowanym i ulegają stopniowej degradacji.

Zdiagnozowany problem:

zagrożenie degradacji środowiska naturalnego obszaru i bioróżnorodności

Przyczyny problemu:

1. niska świadomość proekologiczna społeczności lokalnych, reprezentujący różne sektory (społeczny, gospodarczy, publiczny) oraz turystów,
2. niedostateczne działania, służące wzmocnieniu ochrony unikalnych siedlisk i ekosystemów w obszarach prawnie chronionych,
3. słaba aktywność lokalnych społeczności w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i odtwarzania rodzimych gatunków flory

Potrzeby, wyrażone przez społeczność lokalną, wpływające na zniwelowanie występujących przyczyn problemów:

1. podniesienie świadomości ekologicznej

Podniesienie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców, przedsiębiorców, pracowników jst, rolników itp. ma doprowadzić do osiągnięcia większego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Tego typu działania są bardzo ważne dla poprawy stanu środowiska naturalnego i zachowania walorów środowiskowych dla przyszłych pokoleń.

Potrzebę edukacji w zakresie ochrony środowiska i bioróżnorodności potwierdzają także wyniki badań ankietowych, w których 25% ankietowanych wyraziło potrzebę wsparcia, dotyczącą podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru. Wnioski ze spotkań konsultacyjnych, również potwierdzają potrzebę edukacji w tym zakresie w celu wykorzystania pozyskanej wiedzy w działaniach na rzecz miejscowości lub społeczności lokalnej.

2. Poprawa ochrony siedlisk i ekosystemów na obszarach chronionych

Opierając się na opiniach i poglądach wyrażanych w mediach społecznościowych oraz zdaniach ludzi, zajmujących się ochroną środowiska naturalnego i bioróżnorodnością, najbardziej palącym problemem jest ochrona owadów zapylających oraz innych zwierząt i tworzenie dla nich we wsiach, sprzyjających warunków do rozwoju. W wyniku agresywnego rolnictwa, używania pestycydów, uprawiania monokultur oraz zaniku łąk i innych miejsc, gdzie rosły dawniej dzikie kwiaty, zwierzęta te bardzo szybko „znikają” z terenów wiejskich.

Ze spotkań indywidualnych z poszczególnymi przedstawicielami wydziałów lub referatów ochrony środowiska w urzędach gmin obszaru wynika, że istnieje potrzeba inwestycji w poprawę ochrony siedlisk i ekosystemów na obszarach chronionych w celu zachowania lub poprawy stanu cennych gatunków zwierząt i roślin, które są zagrożone poprzez nadmierną ingerencję człowieka w środowisko i klimat. Szczególnie dotyczy to OCHK oraz obszarów Natura 2000.

Ponadto na spotkaniach konsultacyjnych, przeprowadzonych we wszystkich gminach obszaru, uczestnicy wyrazili potrzebę działań, ukierunkowanych na ochronę dziedzictwa przyrodniczego, które w dobie rozwoju cywilizacyjnego zagrożone jest degradacją.

3. inwestycje w małą zieloną infrastrukturę

Potrzebą wyrażoną w efekcie przeprowadzonych badań społecznych jest wsparcie dla inwestycji w małą zieloną infrastrukturę, które powinno doprowadzić do zatrzymania niekorzystnych dla przyrody zjawisk i spowodować większą dbałość o środowisko wśród społeczności lokalnej. Celem działania jest tworzenie przyjaznego klimatu dla lokalnej fauny i flory, a także przekazywanie pozyskanej wiedzy dalej, szczególnie ludziom młodym. Zachowanie pozostałości po parkach podworskich, w których występują jeszcze gatunki rodzime roślin lub drzew i ewentualne ich nasadzenia oraz wypieranie gatunków inwazyjnych, pozwoli być może na przywrócenie dawnych ekosystemów występujących na tych terenach. Działania w tym kierunku mają charakter innowacyjny lokalnie, ponieważ do tej pory, tego typu przedsięwzięcia nie były realizowane w takim zakresie i są szansą dla realizacji projektów w ramach koncepcji Smart Village.

4. działania animujące na rzecz propagowania zasad ochrony środowiska

Rozwijająca się turystyka aktywna, przede wszystkim na trasach i szlakach, jak i atrakcyjnych miejscach obszaru, z których korzystają także mieszkańcy pobliskiego Trójmiasta jak i okolic, powoduje zagrożenie dla istniejących ekosystemów, w postaci zanieczyszczeń. Wydaje się zasadne, aby LGD inicjowało cykliczne wydarzenia, które pełniłyby podwójną rolę, z jednej strony usuwanie śmieci i odpadów z terenów cennych przyrodniczo, z drugiej strony kształtowanie wrażliwości mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży, na szanowanie otaczającego środowiska naturalnego.

Odnawialne źródła energii - potencjał

Jednym z istotniejszych zagadnień, wyrażonych podczas konsultacji społecznych jest bezpieczeństwo energetyczne, idące w kierunku zielonej energii, w celu obniżenia kosztów energii przez instytucje publiczne, co umożliwiłoby korzystanie z lokalnych obiektów całorocznie, a także zapewniłoby zwiększenia budżetu dla innych działań dla społeczności.

Preferencyjne warunki do inwestowania w energię odnawialną (instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła) oraz widoczne oszczędności spowodowały, że nastąpił wzrost zainteresowania instytucji publicznych w tym kierunku inwestycyjnym, co stanowi mocną stronę tego zakresu.

Gmina Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie i Cedry Wielkie są w trakcie realizacji projektów unijnych, których celem jest instalacja fotowoltaiki na budynkach użyteczności publicznej, takich jak szkoły, gminne ośrodki pomocy społecznej, przedszkola, świetlice itp., co zaspokaja w części zapotrzebowanie na tego typu inwestycje.

Gmina Suchy Dąb posiada fotowoltaikę na budynku urzędu gminy oraz szkoły podstawowej, natomiast w gminie Kolbudy oraz Pszczółki, obiekty publiczne nie posiadają instalacji OZE.

Obecnie żaden z istniejących budynków użyteczności publicznej na obszarze LGD, posiadający instalację fotowoltaiczną nie jest wyposażony w magazyn energii.

zdiagnozowany problem:

brak magazynów energii w budynkach użyteczności publicznej w poszczególnych gminach, posiadających instalacje fotowoltaiczne

przyczyna problemu:

ograniczone środki finansowe na realizację inwestycji w magazyny energii w gminach obszaru

Potrzeby rozwojowe w zakresie OZE:

wsparcie inwestycji w magazyny energii w obiektach użyteczności publicznej, wyposażonych w instalacje fotowoltaiczne

Uzasadnienie:

Przeprowadzono wywiady indywidualne z przedstawicielami gmin obszaru w zakresie wyposażenia budynków publicznych w instalacje fotowoltaiczne.

Główną potrzebą, oprócz możliwości montowania nowych instalacji w poszczególnych gminach, wyrażoną przez przedstawicieli sektora publicznego na spotkaniach konsultacyjnych jest wsparcie, ukierunkowane na montaż magazynów energii, finansowanych z EFRR, które komplementarnie wpłynie na bezpieczeństwo energetyczne obszaru i ograniczenie kosztów funkcjonowania budynków użyteczności publicznej. Szczególnie w przypadku świetlic wiejskich może mieć to znaczenie, jeżeli chodzi o ich całoroczne funkcjonowanie.

Przedsiębiorczość w zakresie zrównoważenia środowiskowego

Z przedstawionych w rozdziale II danych wynika, iż najwięcej przedsiębiorstw działa w trzech branżach: handel hurtowy i detaliczny, łącznie z naprawą pojazdów w tym motocykli, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe. Są to branże, które wywierają największy wpływ na środowisko, ze względu na zwiększoną produkcję odpadów.

zdiagnozowane problemy:

zagrożenie rosnącą ilością odpadów oraz szkodliwa emisyjnością pochodzących z sektora gospodarczego

przyczyny problemu:

słabe wykorzystanie nowoczesnych technologii i cyfryzacji inwestycje w dążeniu do obiegu zamkniętego w przedsiębiorstwie, w tym recyklingu oraz ograniczenie emisyjności poprzez instalacje fotowoltaiczne w przedsiębiorstwie

potrzeba rozwojowa:

wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań, dążących do zamkniętego obiegu produkcji lub usług, a także recyklingu, w tym OZE

Uzasadnienie:

W świetle polityki regionalnej państwa jak i Unii Europejskiej, ukierunkowane na ograniczenie odpadów przemysłowych, a także biorąc pod uwagę wypowiedzi uczestników spotkań konsultacyjnych z sektora gospodarczego, wydaje się zasadnym wsparcie rozwoju tych firm w zakresie zastosowania urządzeń dążących do obiegu zamkniętego produkcji lub recyklingu wytwarzanych odpadów. W tym procesie będzie możliwy również montaż instalacji fotowoltaicznych w celu oszczędności energetycznej i ewentualnego zmniejszenia emisyjności.

Podsumowanie analizy obszaru tematycznego

Z analizy zaprezentowanej w tej sferze życia społecznego oraz biorąc pod uwagę diagnozę obszaru i jego potencjał przyrodniczy, wynikają następujące zakresy wsparcia:

- poprawa ochrony siedlisk i ekosystemów na obszarach prawnie chronionych (inwestycje w tym zakresie)
- podniesienie świadomości ekologicznej szeroko rozumianej społeczności lokalnej (różnych grup społecznych) szczególnie w zakresie strategicznego myślenia i patrzenia na środowisko naturalne
- lokalne działania w zakresie małej zielonej infrastruktury
- wsparcie przedsiębiorców, chcących inwestować w technologie, zapewniające najmniejszą ilość odpadów lub ich ewentualny recykling
- wsparcie inwestycji w magazyny energii w obiektach użyteczności publicznej

W realizację tych działań zostaną zaangażowane środki finansowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (magazyny energii i ochrona siedlisk i ekosystemów), PS WPR w zakresie podniesienia świadomości ekologicznej, wsparcia przedsiębiorców oraz inwestycji w zieloną infrastrukturę oraz działalność animacyjną LGD. Działania są wobec siebie komplementarne i pozwolą w sposób efektywny i kompleksowy zaspokoić wyrażone potrzeby oraz wpłynąć na zrównoważony rozwój obszaru w tym zakresie tematycznym.

2. Diagnoza w zakresie dostępności do usług dla lokalnych społeczności w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup osób w niekorzystnej sytuacji oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych z zastosowaniem innowacji i nowoczesnych technologii

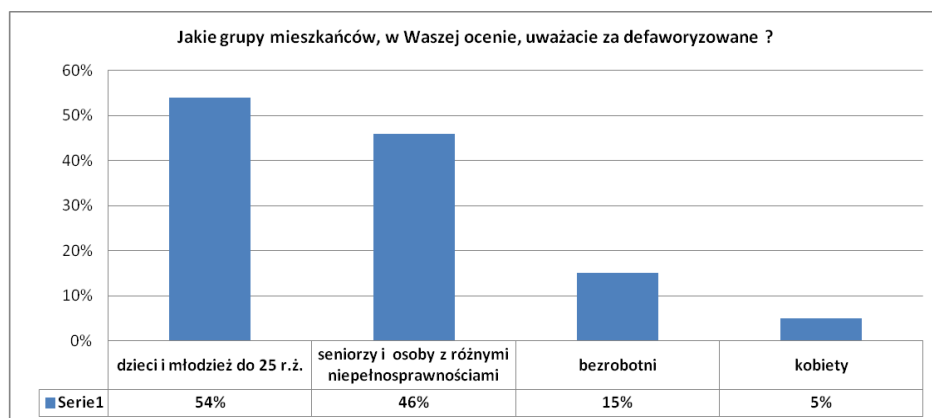
W rozdziale, w pierwszej kolejności, przedstawiono zdefiniowane grupy w niekorzystnej sytuacji oraz ich potrzeby, związane z dostępem do spersonalizowanych usług społecznych, zdrowotnych i publicznych. Następnie przedstawiono potencjał i potrzeby w zakresie infrastruktury oraz stan usług, świadczonych na rzecz pozostałych grup docelowych, w tym dla grup w niekorzystnej sytuacji.

ZDEFINIOWANE GRUPY W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

Na podstawie danych własnych LGD, ewaluacji, analizy obszaru oraz sformułowanych przez społeczność lokalną opinii, zdefiniowano 3 grupy osób w niekorzystnej sytuacji:

- seniorzy 60+
- ludzie młodzi do 25 roku życia
- niepełnosprawni i ich opiekunowie

Wyniki ankiety bezpośredniej, przeprowadzonej na spotkaniach konsultacyjnych potwierdzają trafność wyboru zdefiniowanych grup, wymagających ukierunkowanego wsparcia.

Wykres nr 2. Wyniki ankiety bezpośredniej, przeprowadzonej na spotkaniach konsultacyjnych.

Poniżej przedstawiono uzasadnienie wraz z analizą problemów i potrzeb tych grup na obszarze LGD.

Seniorzy 60+

Nawiązując do danych zawartych w II rozdziale dotyczących struktury ludności na obszarze, w poniżej tabeli dokonano analizy, dotyczącej liczby osób w poszczególnych latach 2020 -2021, w podziale na grupy wiekowe, w celu określenia tendencji, która dotyczy tej grupy osób.

Grupa wiekowa	Liczba osób na dzień 31-12-2020	liczba osób na dzień 31-12-2021
60-64	4821	4689
65-69	4198	4425
70-74	2961	3171
75-79	1188	1362
80-84	950	936
Powyżej 85 roku życia	920	949
razem	15 044	15 532

Tabela nr 17. Struktura osób starszych na obszarze wg wieku dane GUS na dzień 31.12.2020.

Dane wskazują, że na obszarze LGD występuje tendencja wzrostowa osób po 60 roku życia, szczególnie w przedziale wiekowym 65-79, co wskazuje na starzejące się społeczeństwo.

Fakt ten potwierdza opracowany i przedstawiony w poniższej tabeli na podstawie danych GUS indeks starości na przestrzeni lat w poszczególnych gminach.

gmina	2014 liczba osób w wieku 60+ przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	2020 liczba osób w wieku 60+ przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	2021 liczba osób w wieku 60+ przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
Cedry Wielkie	55,7	76,1	78,2
Kolbudy	53,4	61	64
Pruszcz Gdański	45,7	49,6	50,8
Pszczółki	60,1	68,1	69,2
Suchy Dąb	55,1	66,9	68,6
Trąbki Wielkie	55,1	69,3	70,9

Tabela nr 18. Indeks starości: dane GUS.

Dominującą grupę wiekową wśród osób w wieku poprodukcyjnym stanowią osoby w wieku 60-74. Są to seniorzy, w znaczącej liczbie sprawni fizycznie i intelektualnie, którzy oczekują oferty czasu wolnego, zarówno w zakresie oferty edukacyjnej lub rekreacyjnej jak i kulturalnej, w celu zachowania jak najdłużej kondycji fizycznej i psychicznej.

Istotną grupę stanowią również osoby w wieku powyżej 80 roku życia, które niejednokrotnie potrzebują innego typu wsparcia, niż osoby młodsze. Często są to osoby niemobilne, wymagające pomocy w życiu codziennym, poprzez spersonalizowane usługi społeczne, w tym także zdeinstytucjonalizowaną opiekę dzienną.

Potencjał w zakresie wsparcia seniorów 60+

Na obszarze LGD jest zarejestrowanych 26 organizacji pozarządowych, działających w zakresie opieki i aktywizacji seniorów 60+ , co stanowi potencjał do realizacji działań na rzecz tej grupy, wymagającej wsparcia.

Na obszarze LGD funkcjonuje tylko jeden Dom Seniora posiadający w ofercie odpłatną dzienną opiekę senioralną. Poza tym nie funkcjonują Domy lub placówki dziennej opieki dla seniorów.

Na skutek działalności pełnomocników ds. seniorów w urzędach gmin oraz coraz większej świadomości w tej grupie społecznej, wzrosła popularność zrzeszania się w kluby seniora. Jest ich 16 na obszarze. Umożliwia to grupie korzystanie z dotacji i programów skierowanych do seniorów w celu samorealizacji zarówno w sferze kulturalnej, turystycznej czy z zakresu nowoczesnych technologii.

zdefiniowane problemy:

1. brak spersonalizowanych usług społecznych w zakresie opieki dziennej dla seniorów
2. niedostateczny dostęp do opieki wytchnieniowej i opiekuńczej
3. postępująca degradacja psychiczna i fizyczna seniorów, prowadząca do korzystania z całodobowej opieki zinstytucjonalizowanej

przyczyny problemu (wynikające z analizy SWOT):

1. brak infrastruktury służącej wsparciu dziennemu seniorów
2. niedostateczna ilość wyspecjalizowanej kadry, świadczącej usługi opieki dziennej, wytchnieniowej i opiekuńczej
3. niewystarczająca oferta profesjonalnych zajęć w zakresie kondycji fizycznej i kompetencji cyfrowych dla seniorów

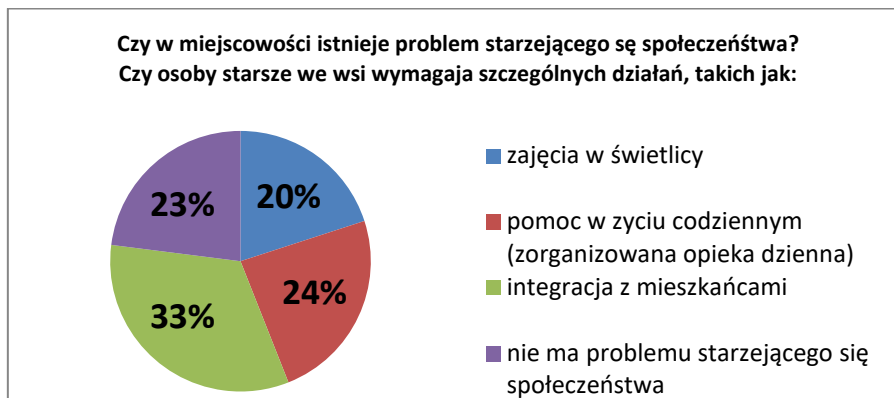
potrzeby rozwojowe:

1. stworzenie infrastruktury, służącej wsparciu dziennemu (modernizacja i adaptacja niezagospodarowanych obiektów lub lokali)
2. poprawa dostępu do usług opieki dziennej dla seniorów w powstałej infrastrukturze
3. poprawa dostępu do usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej w środowisku lokalnym
4. zwiększenie oferty długofalowych, profesjonalnych zajęć dla seniorów, związanych z utrzymaniem kondycji fizycznej oraz podwyższenia kompetencji cyfrowych

Uzasadnienie

W związku ze wzrostem liczby osób w wieku 60+ istnieje potrzeba wsparcia tych osób w zakresie zwiększenia dostępu do zróżnicowanych usług społecznych, w celu włączenia społecznego, świadczonych w formie nie zinstytucjonalizowanej w środowisku lokalnym.

Konieczność tę potwierdzają również badania ankietowe internetowe, przeprowadzone wśród 75 sołtysów obszaru LGD, które wskazują na potrzebę wsparcia grupy seniorów 60+, w zakresie zapewnienia osobom starszym zorganizowanej dziennej opieki oraz długofalowych zajęć, przyczyniających się do integracji i edukacji, w celu włączenia społecznego i zapobiegania degradacji psychicznej i fizycznej, prowadzącej do pobytu w całodobowej placówce dla seniorów.

Wykres nr 3. Zakres wsparcia – wyniki ankiety internetowej, przeprowadzonej wśród sołtysów obszaru.

W trakcie debaty na spotkaniach konsultacyjnych mieszkańcy potwierdzili potrzebę wsparcia seniorów 60+ pod kątem zarówno zajęć edukacyjnych, ale przede wszystkim z zakresu opieki dziennej. W wywiadach indywidualnych z przedstawicielami gminnych ośrodków pomocy społecznej, wyrażono ogromne zapotrzebowanie wśród seniorów i ich opiekunów na domy opieki dziennej, w których świadczona ma być usługa społeczna, jak i spersonalizowane usługi opiekuńcze i wytchnieniowe.

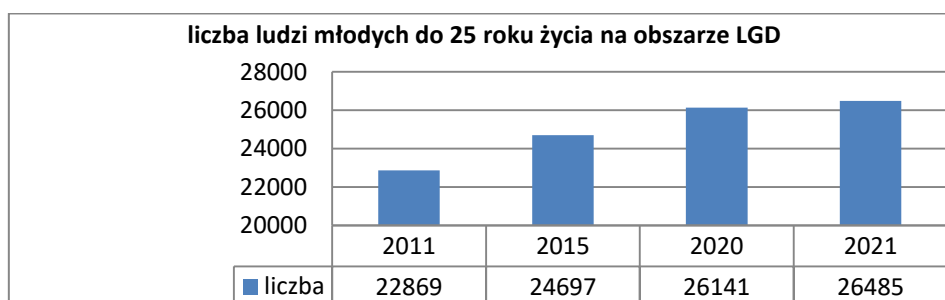
Ważnym aspektem włączenia społecznego seniorów jest ich edukacja w zakresie nowoczesnych technologii, takich jak obsługa komputera, smartfona i innych urządzeń, a przede wszystkim umiejętność korzystania z internetu i dostępu do e-usług szeroko rozumianych. Potrzeba podnoszenia kompetencji cyfrowych w dobie postępu cywilizacyjnego została wyrażona także na spotkaniach konsultacyjnych we wszystkich gminach obszaru oraz na spotkaniach indywidualnych z przedstawicielami kół gospodyń wiejskich i organizacji pozarządowych. W sytuacji, w której coraz więcej aktywności i informacji przechodzi do internetu, seniorzy, którzy z różnych przyczyn i w różnym stopniu, nie posiadają umiejętności w tym zakresie, są narażeni na wykluczenie cyfrowe, co prowadzi do również do wykluczenia społecznego. Szansą na zniwelowanie tego problemu jest podniesienie kompetencji cyfrowych seniorów, aby czynnie mieli możliwość wykorzystywania technologii w codziennym funkcjonowaniu i spędzania wolnego czasu.

Potencjałem dla prowadzenia długofalowych zajęć dla seniorów w w/w zakresie jest bogata sieć świetlic wiejskich, które nie są w pełni wykorzystywane, szczególnie w godzinach przedpołudniowych i południowych.

Celem wsparcia seniorów w różnych grupach wiekowych i w różnej kondycji fizycznej i psychicznej jest utrzymanie ich w środowisku lokalnym jak najdłużej, aby zapobiec umieszczeniu ich w całodobowych placówkach opieki.

Ludzie młodzi do 25 roku życia

Kolejną grupą w niekorzystnej sytuacji są ludzie młodzi do 25 roku życia, zdefiniowaną przez społeczność lokalną na spotkaniach konsultacyjnych, badaniach ankietowych oraz analizę problemów w środowisku szkolnym, opartych na danych instytucji zajmującymi się problemami tej grupy.

Wykres nr 4. Liczba ludzi młodych do 25 roku życia na obszarze LGD (dane GUS na dzień 31-12-2020).

Dane wykazują tendencję wzrostową liczby dzieci i młodzieży do 25 roku życia na obszarze LGD.

Liczba szkół podstawowych, uczniów w tych szkołach oraz liczba dzieci w wieku 7-14 lat zamieszkających na obszarze LGD:

	2020	2015	2011
Szkoły podstawowe	32	32	31
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	8908	5979	3180
Liczba osób w wieku 7-14 lat na obszarze LGD	10 014	7374	6646

Tabela nr 19. Dane GUS.

Większość dzieci i młodzieży do 15 roku życia (99,4%) uczęszcza do szkół podstawowych na obszarze LGD, nieliczna grupa osób (0,6%) korzysta z edukacji poza obszarem, w Pruszczu Gdańskim i w Trójmieście.

Szkoły ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, policealne na obszarze LGD:

	2020	2015	2011
Liczba szkół	3	4	8
Liczba uczniów	540	353	553
Liczba osób w wieku 15-19	4415	4361	5497

Tabela nr 20. Dane GUS

Natomiast w przypadku szkół średnich zdecydowana większość młodzieży uczęszcza do placówek zlokalizowanych w Trójmieście i w Pruszczu Gdańskim, na co ma wpływ również niewielka liczba szkół ponadpodstawowych na obszarze.

Na obszarze LGD jest również dość dobry dostęp do niepublicznych placówek edukacyjnych i opiekuńczych: 3 niepubliczne szkoły, 31 niepublicznych przedszkoli, 6 Żłobków niepublicznych, 7 Klubów dziecięcych i 2 dziennych opiekunów.

zidentyfikowane problemy:

1. rosnąca agresja i problemy psychiczno-pedagogiczne, związaną m.in. z przemocą w rodzinie, szkole
2. niewystarczająca aktywność ludzi młodych do 25 roku życia, w życiu społecznym

przyczyny problemu (wynikające z analizy SWOT):

1. niewystarczające wsparcie działań, ukierunkowanych na edukację, związaną z przemocą w rodzinie i agresją wśród uczniów
2. niewystarczająca aktywizacja i mobilizacja tej grupy wiekowej do działań na rzecz życia społecznego

potrzeby rozwojowe:

1. zwiększenie dodatkowej oferty edukacyjnej w szkołach, w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, w tym związanych z przemocą i agresją
2. wzrost działań mobilizujących do większego udziału w inicjatywach służących społeczności lokalnej

W większości placówek oświatowych jest dostęp do psychologa i pedagoga szkolnego, ale tylko punktowo w niewielu placówkach oświatowych w ciągu ostatnich kilku lat, w ramach różnych projektów edukacyjnych, były prowadzone zajęcia dodatkowe, obejmujące problematykę przemocy w rodzinie, wykluczenia społecznego.

Tylko jedno przedszkole w Trąbkach Wielkich na całym obszarze LGD współpracuje z Fundacją „Dajemy Dzieciom Siłę” w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub szkole.

Pandemia Covid-19 spotęgowała problemy, szczególnie dotyczące osamotnienia dzieci i młodzieży, spowodowanego odizolowaniem od społeczności szkolnej, co odbiło się nie tylko na słabszych wynikach w nauce, ale przede wszystkim na stanie emocjonalnym i psychicznym dzieci i młodzieży. Z danych dostępnych ze stron internetowych placówek oświatowych publicznych i niepublicznych, wynika, iż żadna z nich nie korzysta z potencjału lokalnych organizacji pozarządowych, zajmujących się tymi problemami (dane na dzień 31.12.2020 na

podstawie GUS, informacji z GOPS gmin partnerskich, stron internetowych instytucji edukacyjnych publicznych i niepublicznych oraz strony internetowej ośrodka w Giemlicach).

Ponadto na spotkaniach konsultacyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele społeczności lokalnej oraz placówek, zajmującymi się dziećmi i młodzieżą, wynikała potrzeba zapewnienia tej grupie odpowiedniej edukacji i wsparcia, przede wszystkim w zakresie psychologii, radzenia sobie z agresją i problemami życia w społeczności. Potwierdzenie potrzeby wsparcia dzieci i młodzieży potwierdza także Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie gdańskim na lata 2022- 2023. Wsparcie tego typu w ramach edukacji pozalekcyjnej przyczyni się do zniwelowania tego typu postaw dzieci i młodzieży w stosunku do rówieśników i podniesienia bezpieczeństwa uczniów.

Na obszarze LGD istnieje natomiast zjawisko skutków społecznych przemocy w rodzinie, które pogłębił okres pandemii Covid-19, co uwidacznia się zaburzeniami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania dzieci wychowywanych w rodzinach, w których występuje zjawisko przemocy. Część dzieci zwłaszcza chłopców identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi zarówno rówieśników jak i dorosłych w tym nauczycieli. W związku z powyższym we wszystkich gminach powiatu gdańskiego, w roku 2020 zostały powołane zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które łącznie z innymi instytucjami gminnymi tworzą gminne systemy przeciwdziałania przemocy i pozwalają na realizację zapisów gminnych programów w tym zakresie. Na podstawie sprawozdań z realizacji tych programów w gminach na obszarze LGD wynika, iż w roku 2020 wsparcie otrzymało 181 dzieci:

gmina	Liczba dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie, którym w roku 2020 udzielono wsparcia
Cedry Wielkie	14
Kolbudy	54
Pruszcz Gdański	52
Pszczółki	20
Suchy Dąb	7
Trąbki Wielkie	34

Tabela nr 21. Dane z gminnych raportów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dlatego za nadrzędny cel powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2022-2030 przyjęto zwiększenie skuteczności działań, podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

Wsparcie z LSR w tym zakresie, pozwoli na skuteczniejszą realizację działań w tym obszarze.

Celem ukierunkowanych przedsięwzięć dla tej zdefiniowanej grupy w niekorzystnej sytuacji jest zwiększenie dostępności do działań edukacyjnych, związanych z problemami psychologiczno-pedagogicznymi oraz mobilizacja tej grupy do działań społecznych, co będzie sprzyjać włączeniu społecznemu osób młodych i większemu zaangażowaniu w inicjatywy i działalność w organizacjach lokalnych, działających na obszarze.

NIEPEŁNOSPRAWNI I ICH OPIEKUNOWIE

Kolejną zdefiniowaną grupą w niekorzystnej sytuacji są osoby niepełnosprawne w różnym stopniu i ich opiekunowie. Liczba osób z **orzeczeniem o niepełnosprawności, wydanych w roku 2020** na obszarze LGD wynosi **1 047 osób** (dane na 31.12 2020 Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Gdańskim na lata 2020-2030). W roku 2021 wydano **1238** orzeczeń o niepełnosprawności (wywiad telefoniczny z Przewodniczącym Komisji ds. wydawania orzeczeń Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie).

Brak jest jednoznacznych i oficjalnych danych odnośnie faktycznej liczby osób niepełnosprawnych, zamieszkujących w gminach obszaru. Można domniemywać, że liczba tych osób jest o wiele wyższa, z uwagi na wystawione w poprzednich latach orzeczenia na określony czas jak i dostępne dane GUS, opracowane po spisie

powszechnym na poziomie powiatu, które określają liczbę osób niepełnosprawnych na 15700, wliczając osoby w mieście Pruszcz Gdański oraz gminie Przywidz (dane GUS, stan na 31-12-2021).

Jest to znacząca liczba mieszkańców, wymagająca dodatkowego wsparcia w zakresie zajęć rehabilitacyjnych, przystosowania do codziennego życia, opieki wytchnieniowej i opiekuńczej itp.

zdefiniowany problem:

1. niewystarczający dostęp do usług społecznych dla osób niepełnosprawnych, świadczonych w środowisku lokalnym

przyczyny problemu (wynikające z analizy SWOT)

1. niewystarczający rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych w relacji do potrzeb osób niepełnosprawnych, świadczonych w środowisku lokalnym

potrzeby rozwojowe:

1. poprawa dostępu do zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych w zakresie opieki wytchnieniowej, opiekuńczej, rehabilitacyjnej, terapeutycznej dla osób niepełnosprawnych, świadczonych w środowisku lokalnym

Uzasadnienie

Z danych, jak i z indywidualnych rozmów z podmiotami, zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi i ich opiekunami wynika, iż osoby w różnym stopniu niepełnosprawności wymagają wsparcia w zakresie świadczenia usług społecznych w środowisku lokalnym, obejmujących rehabilitację, usługę wytchnieniową lub opiekuńczą, pielęgniarstwo i terapeutyczną. Istniejące placówki jak i instytucje na obszarze oferują tego typu usługi w obiektach stacjonarnych lub w niewystarczającym zakresie w stosunku do potrzeb w środowisku lokalnym.

Dużym potencjałem jest liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (27 organizacji) i przy odpowiednim wsparciu ich działalności może nastąpić rozwój usług świadczonych dla tej grupy mieszkańców w środowisku lokalnym.

Placówki, zajmujące się osobami niepełnosprawnymi:

I.p	Nazwa i typ placówki	Podmiot prowadzący	pojemność
1	Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy w Gielnicach	Gmina Cedry Wielkie	50
2	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kolniku	Fundacja Życ Godnie	50
3	Warsztat Terapii Zajęciowej w Rotmance	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszcze Gdańskim	25
4	Warsztat Terapii Zajęciowej w Łąpinie Dolnym	Caritas Archidiecezji Gdańskiej	25
5	Warsztat Terapii Zajęciowej w Krzywym Kole	Caritas Archidiecezji Gdańskiej	20
6	Dom pomocy społecznej w Zaskoczynie dla osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami	Podmiot prywatny	58
7	Świetlica socjoterapeutyczna w BielkóWKu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14
8	Świetlica socjoterapeutyczna w Straszynie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14
razem			256

Tabela nr 22. Dane GUS oraz organizacji pozarządowych na rok 2020.

Pojemność placówek, zajmujących się opieką i usługami społecznymi jest nadal niewystarczająca w stosunku do liczby osób niepełnosprawnych i nie jest świadczona w środowisku lokalnym.

Podsumowując analizę potrzeb zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji, którymi są seniorzy 60 +, ludzie młodzi do 25 roku życia oraz osoby niepełnosprawne w różnym stopniu i ich opiekunowie, opartą na wynikach konsultacji społecznych i danych zastanych, wynika zasadność ukierunkowania wsparcia na:

- dostosowanie istniejących pomieszczeń lub lokali do działalności na rzecz wsparcia dziennego seniorów 60+
- rozwój usług wsparcia dziennego dla seniorów 60+,
- rozwój usług społecznych w zakresie opieki wytnieniowej, usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub terapeutycznych świadczonych w środowisku lokalnym
- długofalowe zajęcia dla seniorów 60+ z zakresu kondycji fizycznej i kompetencji cyfrowych
- dodatkowe zajęcia edukacyjne w szkołach dla dzieci i młodzieży w zakresie edukacji psychologiczno-pedagogicznej

Do realizacji działań ukierunkowanych na zdefiniowane grupy w niekorzystnej sytuacji, wymagającej wsparcia LSR będzie wykorzystany zaprezentowany potencjał w postaci ilości organizacji pozarządowych jak i infrastruktury, a także działania animacyjne.

Dostępność do usług dla lokalnych społeczności

Infrastruktura społeczna - potencjał

W zakresie infrastruktury społecznej we wszystkich gminach obszaru funkcjonują gminne ośrodki zdrowia, zapewniające podstawowe usługi zdrowotne. W każdej gminie działają ośrodki pomocy społecznej, zapewniające podstawowe wsparcie dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Rodzaje działalności gospodarczej w obszarze usług społecznych i zdrowotnych na obszarze LGD:

Rodzaj działalności	liczba placówek
Prywatne gabinety lekarskie	197
Gabinety stomatologiczne	71
Fizjoterapia	145
Opieka zdrowotna, w tym profilaktyka	289
Oferta zakwaterowania dla osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku	24
Zakwaterowanie z opieką pielęgniarstwa	22
Zakwaterowanie dla osób z zaburzeniami psychicznymi	13
Przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej	6
Gminne Ośrodki pomocy społecznej	6
Specjalistyczny Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w Rusocinie	16

Tabela nr: 23. Dane GUS na dzień 31-12-2020.

Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ponieważ w każdej z 6 gmin partnerskich działa przychodnia POZ w ramach NFZ, w większości gmin jest to jednocześnie przychodnia wielospecjalistyczna, z uwzględnieniem opieki stomatologicznej. Natomiast niedostateczne jest ukierunkowanie działań dla grup w niekorzystnej sytuacji, w zakresie opieki dziennej seniorów, ze względu na brak infrastruktury do świadczenia tego typu usług.

Infrastruktura kulturalna i działalność kulturalna - potencjał

Istniejące obiekty kulturalne, w tym referaty kultury, oferują szeroki zakres zajęć sportowych, artystycznych i edukacyjnych. Istotną bazą obiektów, także kulturalnych są świetlice wiejskie, które znajdują się w ponad połowie sołectw na obszarze LGD. Istnieją także obiekty nie wykorzystywane, które dzięki odpowiedniej modernizacji, czy wyposażeniu w połączeniu z OZE, mogły by służyć rozwojowi usług dla społeczności lokalnej.

zdiagnozowane problemy:

1. niewystarczające dostosowanie istniejących obiektów, które mogłyby pełnić rolę ośrodków integracji społecznej i aktywności dla lokalnych społeczności
2. niewystarczający dostęp do oferty profesjonalnych usług edukacyjnych, szkoleniowych, prozdrowotnych itp.

przyczyny problemu (wynikające z analizy SWOT):

1. słaba aktywność społeczności w zakresie kreowania interesującej oferty na prowadzenie profesjonalnych, długofalowych usług edukacyjnych, prozdrowotnych, m.in. w świetlicach

potrzeby rozwojowe:

1. modernizacja wybranych, istniejących obiektów, w tym świetlic wiejskich do świadczenia kreatywnych i profesjonalnych usług dla społeczności
2. wypełnienie tych obiektów ciekawą ofertą zajęć i wydarzeń, wykorzystujących nowoczesne technologie i innowacje, w tym e-usługi

Uzasadnienie

Na spotkaniach konsultacyjnych oraz w badaniach ankietowych wyrażono opinię, że słabe jest wykorzystanie świetlic wiejskich, mimo, że ich liczba pozwala na wprowadzenie ciekawej oferty usług w miejscowościach obszaru. Obiekty te nie zapewniają całorocznej profesjonalnej oferty edukacyjno-kulturalnej dla różnych grup społeczności lokalnej, w tym w celu włączenia społecznego. Ich działalność skupia się w znacznym procencie na wynajmie sal pod kątem organizacji imprez okolicznościowych. Powodem może być także brak aktywności społeczności i angażowania się w inicjatywy, brak zatrudnienia animatorów społeczności lokalnej oraz wysokie koszty utrzymania świetlicy w okresie zimowym (ogrzewanie, energia, woda itp.).

Istniejące obiekty, czy lokale, które nie są w pełni wykorzystywane, stanowią potencjał do rozwoju usług, służących społeczności lokalnej dla poprawy jakości życia na wsi w zakresie profesjonalnych usług edukacyjnych, szkoleniowych, w tym prozdrowotnych dla osób ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji.

Z badań ankietowych, przeprowadzonych wśród sołtysów, wynika, że 27% osób, twierdzi, iż w świetlicach wiejskich nie są prowadzone żadne zajęcia.

Wykres nr 5. Wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych wśród sołtysów

Wsparcie w zakresie modernizacji wybranych obiektów pozwoli na zwiększenie dostępu i stworzenia nowej, kreatywnej oferty dla społeczności lokalnej, a usunięcie barier architektoniczno-informacyjnych dla osób z różnymi niepełnosprawnościami spowoduje włączenie społeczne tej grupy. Wykorzystanie wybranych świetlic oraz innych obiektów i ich przeobrażenie we wzorcowe Domy Aktywności Lokalnej, stanie się inspiracją dla funkcjonowania tego typu placówek, co wpłynie na wzmocnienie aktywności mieszkańców do kreatywnych działań w zakresie integracji i zaspakajania potrzeb społeczności.

Równoczesne wprowadzenie rozwiązań w zakresie OZE, umożliwi całoroczne funkcjonowanie obiektu, przy obniżonych kosztach eksploatacji.

Z kolei wykorzystanie istniejącej infrastruktury do organizacji profesjonalnych usług dla społeczności (edukacja, warsztaty, zajęcia prozdrowotne) posłuży do pogłębienia integracji, kształtowania kreatywnych postaw, szczególnie ludzi młodych, a w konsekwencji do poprawy jakości życia na wsi. Wypełnienie obiektów ciekawą ofertą, wykorzystującą innowacyjność i nowoczesne technologie będzie prowadzić do poprawy dostępu do e-usług i wyrównania szans miasto-wieś. Wzmocnienie integracji może nastąpić także poprzez włączenie w działania osoby ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji.

LGD planuje prowadzić działania integracyjno-aktywizujące o charakterze inkluzywnym na obszarze, w celu zapewnienia różnym grupom społecznym, w tym w zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji, zorganizowanych formy spędzania wolnego czasu, pokazując możliwości wykorzystania istniejących obiektów publicznych.

Reasumując powyższą charakterystykę, istnieje potencjał do pogłębienia integracji określonych grup społecznych na rzecz rozwoju lokalnego i rozwoju potencjału oraz uaktywnienia lub wzmocnienia działań istniejących organizacji obywatelskich, dlatego ten kierunek wsparcia, zgodnie z rekomendacjami, zawartymi w raporcie ewaluacyjnym, powinien być przez LGD kontynuowany.

Przedsiębiorczość w zakresie usług społecznych

Jest to obszar atrakcyjny inwestycyjnie ze względu na bliskość Trójmiasta oraz bardzo dobrze rozwiniętą i dogodną sieć komunikacyjną (autostrada A1, droga S7, obwodnica Trójmiasta), co wpływa na rozwój przedsiębiorczości.

Liczbę przedsiębiorstw, działających w obszarze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, zarejestrowanych na obszarze LGD, przedstawia poniższa tabela.

kategoria	2011	2015	2020	2022
Prywatna praktyka lekarska	190	236	197	199
w tym:				
- specjalistyczne	106	130	118	116
-stomatologiczne	48	52	71	75
Świadczenie usług fizjoterapeutycznych	32	49	145	132
Prywatna praktyka pielęgniarek i położnych	33	55	66	54
Profilaktyka prozdrowotna	24	32	289	270
Prywatne usługi pomocy społecznej świadczone w domach pomocy społecznej	5	8	59	54

Tabela nr 24. Liczba przedsiębiorstw działających w obszarze Opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (dane GUS i CEiDG na 31.12.2022).

zdiagnozowane problemy:

1. niewystarczający dostęp do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych

przyczyna problemu (wynikająca z analizy SWOT):

1. trudny dostęp do środków finansowych na zakup nowoczesnego i wysokiej jakości wyposażenia do świadczenia usług w tym zakresie.

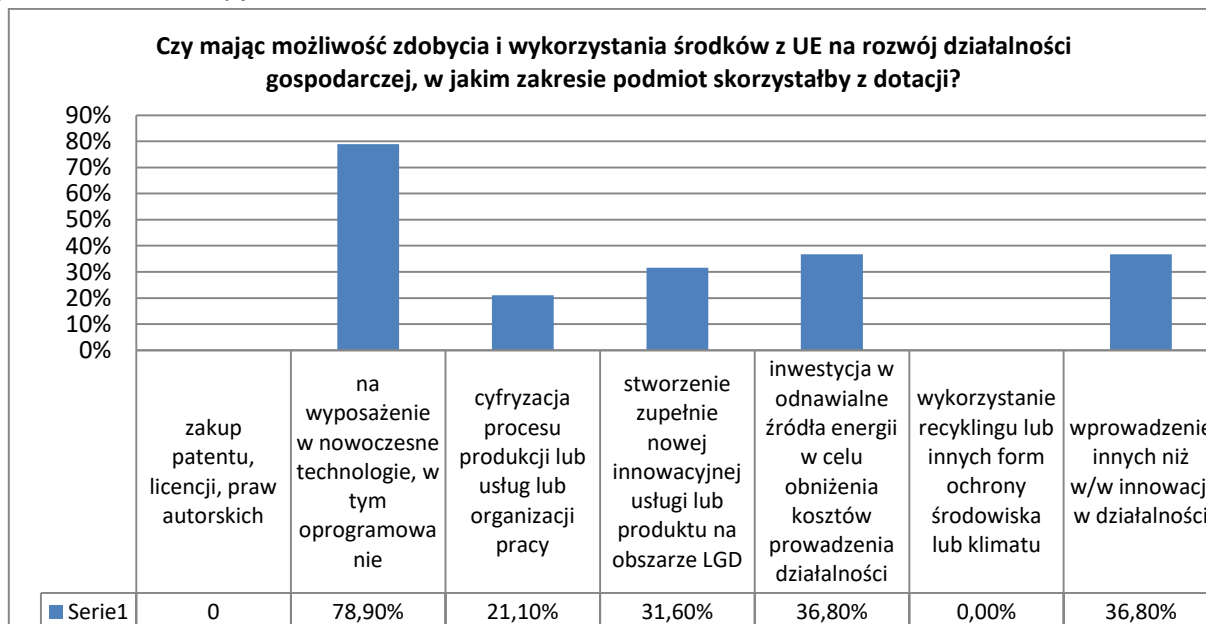
potrzeba rozwojowa:

1. tworzenie nowych oraz rozwój istniejących działalności gospodarczych, ukierunkowanych na przystępne cenowo usługi opiekuńcze, wytnieniowe, rehabilitacyjne lub terapeutyczne, wykorzystujące nowoczesne technologie

Uzasadnienie

Najistotniejszym elementem rozwoju przedsiębiorczości, wskazanym przez społeczność lokalną w konsultacjach, będzie ukierunkowanie na wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, w tym nowoczesnych technologii. Spowoduje to zwiększenie konkurencyjności firm oraz ich ofert z obszaru, w stosunku do Trójmiasta i okolic, a także w województwie pomorskim i nie tylko.

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród przedsiębiorców, wskazują wykorzystanie wsparcia ze środków unijnych na takie obszary jak:

Wykres nr 6. Badanie ankietowe internetowe, przeprowadzone wśród przedsiębiorców.

Należy także powiększyć bazę usług komercyjnych w zakresie spersonalizowanych usług społecznych i zdrowotnych, świadczących usługi jak najbliższej społeczności, w tym usług mobilnych. Wsparcie utworzenia działalności gospodarczej w tym zakresie ma na celu stworzenie bogatej, komplementarnej oferty usług odpłatnych, przystępnych cenowo, które zdecydowanie polepszą warunki życia i mogą zniwelować różnice rozwojowe między lokalnymi ośrodkami miejskimi oraz obszarami wiejskimi.

LGD, w ramach animacji, podejmie realizację działań integracyjno-aktywizujące o charakterze inkluzywnym, mobilizujące do włączenia się w proces wdrażania LSR, wykorzystując różne metody komunikacji, w tym nowoczesne technologie, w celu zaangażowania społeczności lokalnej do realizacji zarówno strategii jak i mobilizacji do planowania działań na rzecz swojej miejscowości i społeczności.

3. Diagnoza w zakresie gospodarki czasu wolnego

TURYSTYKA I REKREACJA

Opierając się na informacjach zawartych w rozdziale II, odnośnie potencjału turystyczno-rekreacyjnego, obszar LGD jest atrakcyjny, ze względu na walory przyrodnicze, historyczne, czy kulturalne. Istniejące obiekty, jak i sieć szlaków rowerowych lub pieszych, stanowią potencjał do rozwoju regionu pod kątem aktywnej turystyki i zagospodarowania czasu wolnego.

zdiagnozowany problem:

1. brak zróżnicowanej oferty w zakresie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej

przyczyny problemu (wynikające z analizy SWOT):

1. brak infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w zakresie szlaków konnych i karawaningowych miejsc postojowych, a także infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, wykorzystującej innowacje i nowoczesne technologie

2. niewystarczająca oferta produktów turystycznych opartych na ogólnodostępnej infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej
3. niewystarczająca oferta zorganizowanego spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej
4. niewystarczająca promocja atrakcji obszaru

potrzeby rozwojowe:

1. utworzenie szlaków konnych wraz z infrastrukturą, karawaningowych miejsc postojowych, kąpielisk
2. zainicjowanie ofert organizacji aktywnej turystyki w połączeniu z kulturą, wykorzystujących istniejącą jak i nowo powstałą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną
3. utworzenie i rozwój działalności turystycznej i okołoturystycznej
4. rozwój infrastruktury wykorzystującej innowacje i nowoczesne technologie (w tym zagrody edukacyjne)
5. promocja atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej obszaru LGD

Baza infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, a w szczególności przy szlakach i trasach turystyki aktywnej wymaga uzupełnienia i modernizacji. Jednym z rozwiązań kompleksowe przystanki odpoczynku na trasach, połączone z informacją o najbliższych atrakcjach i pętlach rowerowych, w których zastosowano by innowacje i nowoczesne technologie, uwzględniając zasady ochrony środowiska. Tego typu inwestycje podniosą atrakcyjność tras i wygodę korzystania.

Obiekty mogłyby być wyposażone w stacje naprawy rowerów, dystrybutory napojów, miejsca schronienia itp., co podniesie atrakcyjność i wykorzystanie szlaków i tras. Potrzeba działań zmierzających do zniwelowania różnic rozwojowych w obszarze infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej została wyrażona na spotkaniach konsultacyjnych i badaniach społecznych. Problemem zgłaszanym na spotkaniach jest niewystarczające oznakowanie i informacja przy szlakach rowerowych i pieszych.

Dużym potencjałem obszaru jest liczba stajni i stadnin, które dają możliwość utworzenia szlaków konnych.

gmina	Liczba stajni, stadnin
Pruszcz Gdański	1
Cedry Wielkie	2
Suchy Dąb	1
Trąbki Wielkie	6
Kolbudy	6
Pszczółki	1
razem	17

Tabela nr 25. Liczba stajni i stadnin na obszarze LGD, dane mapy Google na dzień 31-12-2021.

Praktycznie każda ze stajni, szkółek jeździeckich oferuje jazdę konną rekreacyjną w terenie. Odbywa się po drogach polnych, śródpolnych, leśnych, a także na łąkach i polach. Na obszarze LGD nie został utworzony do tej pory żaden szlak konny z odpowiednią infrastrukturą i oznakowaniem. Istnieje więc potrzeba wyznaczenia i wyposażenia szlaków konnych, przebiegających przez ciekawe miejsca, w celu zwiększenia atrakcyjności tej formy rekreacji dla społeczności lokalnej i turystów, a także ochrony środowiska.

Szansą na rozwój obszaru LGD, pod kątem atrakcyjności spędzania wolnego czasu jest nasilający się trend **Slow Tourism**, który pozwala na odpoczynek i poznanie dotąd ukrytych perełek regionu, pod kątem turystycznym jak i rekreacyjnym. Rosnąca popularność karawaningu stwarza szansę na rozwój rekreacji i turystyki poprzez utworzenie miejsc postojowych dla kamperów i przyczep kempingowych, w pełni wyposażonych pod potrzeby entuzjastów tego rodzaju wypoczynku. Obszar LGD oferuje wiele atrakcji, **ciekawych zabytków** i dziedzictwa historycznego, których poznanie pozwoli na odmienne spojrzenie na region Żuław Gdańskich, czy Wyżyny Gdańskiej. Karawaning jest także szansą na rozwój oferty aktywnej turystyki, skierowanej również do turystów, przybywających na krótki okres czasu.

Mimo dobrego wyposażenia w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną, w tym w przystanie kajakowe na rzekach Motławie i Raduni, które powstały w ramach przedsięwzięć strategicznych Kajakami przez Pomorze, na obszarze

LGD jest brak operatorów kajakowych, oferujących spływy kajakowe. Szansą na uruchomienie turystyki wodnej jak i organizację rajdów rowerowych, pieszych itp. są Fundusze UE dla przedsiębiorców lub organizacji pozarządowych, które mogą przyczynić się do powstania lokalnych touroperatorów, oferujących te formy spędzania wolnego czasu, wykorzystując formy aktywnej turystyki.

Dużą szansą dla wypromowania obszaru jak i rozwoju form spędzania wolnego czasu będzie połączenie aktywności z elementami szeroko rozumianej kultury. Możliwość połączenia w ofercie aktywnej rekreacji z wydarzeniami kulturalnymi (spotkania z ciekawymi ludźmi, spektakle, projekcje promujące dziedzictwo kulturowe itp.), pozwoli na stworzenie interesującego produktu turystycznego, wpłynie na podniesienie atrakcyjności oferty, zwiększy udział społeczności i turystów w zintegrowanych propozycjach spędzania wolnego czasu.

Nieodzownym elementem turystyki i rekreacji jest ich promocja, poprzez różne, dostępne formy przekazu, która ma na celu dotarcie do jak największej liczby mieszkańców jak i turystów, pokazując najciekawsze atrakcje obszaru, jego dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe, różnorodność ofert spędzania wolnego czasu. LGD, bazując na doświadczeniu oraz ewaluacji, będzie kontynuować działania promocyjne w ramach animacji we współpracy z lokalnymi partnerami, wykorzystując także utworzoną aplikację i portal 3krajobrazygdanskie.com.

Kolejną ofertą podnoszącą atrakcyjność turystyczną jest skierowana do rolników możliwość rozwoju zagród edukacyjnych, wykorzystujących charakterystyczne i unikalne dla regionu wartości poznawcze, bazujące m.in. na dziedzictwie kulturowym, historycznym, przyrodniczym.

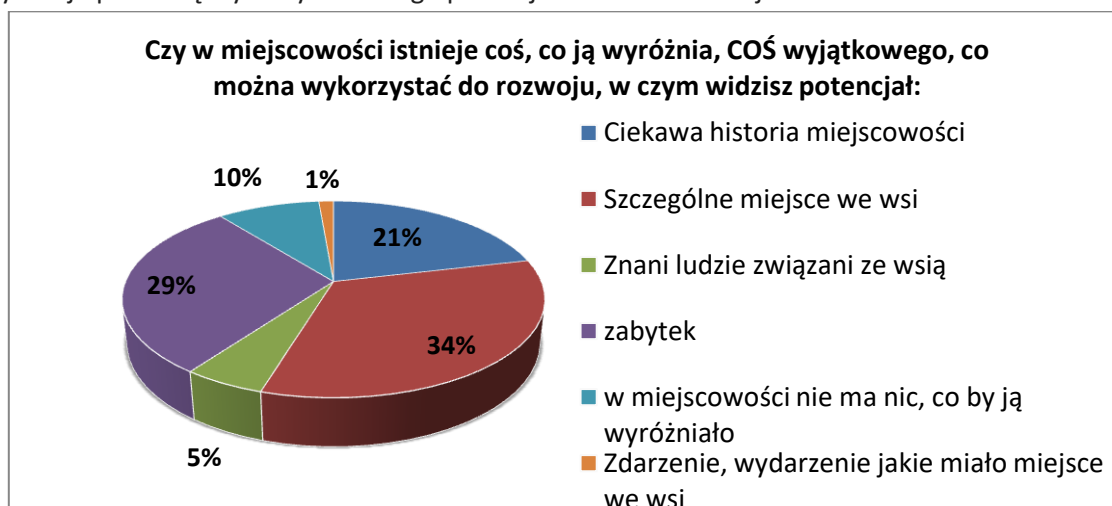
Możliwość założenia działalności gospodarczej przez tą grupę została ujęta w LSR jako wsparcie na utworzenie zagród edukacyjnych, tym bardziej, że działalność pozarolnicza zaczyna być coraz bardziej popularna, ze względu na potrzebę pozyskania dodatkowych dochodów, nie pochodzących z działalności rolniczej.

SMART VILLAGE

Smart Village to społeczność mieszkająca na wsi, która wykorzystuje nowoczesne technologie w celu poprawy jakości i poziomu życia oraz zrównoważonego rozwoju. Społeczność, która na swoim terenie współpracuje i wspólnie decyduje o swoim rozwoju. Podejście *Smart Village*, które od kilku lat nabiera znaczenia, bazuje na połączeniu nowoczesnych narzędzi i technologii dla polepszenia jakości życia oraz podniesienia standardu usług publicznych dla obywateli – i co ważne – przy lepszym wykorzystaniu zasobów oraz mniejszym wpływie na środowisko.

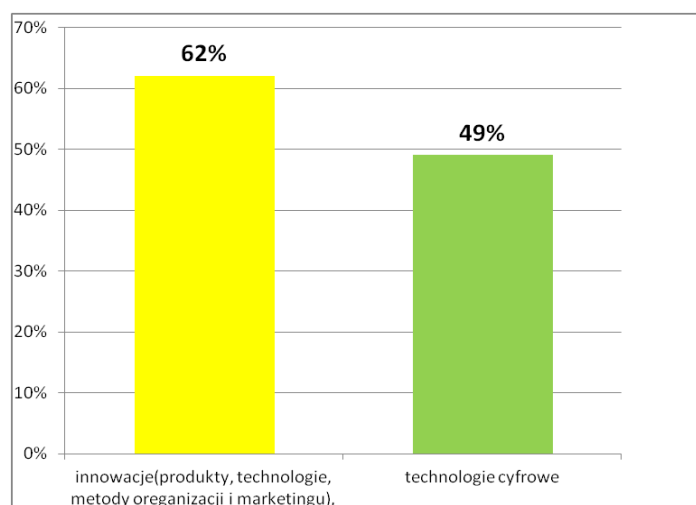
Parki podworskie i zespoły dworskie stanowią także potencjał do realizacji koncepcji i mogą zostać wsparte w ramach działań związanych z zieloną infrastrukturą w celu uatrakcyjnienia oraz ochrony bioróżnorodności przyrodniczej.

Wśród sołtysów i mieszkańców obszaru LGD przeprowadzono ankietę internetową, z których wynika, iż wiele miejscowości posiada potencjał, czy to w postaci ciekawego miejsca, historii, dziedzictwa lub zabytku. Społeczność lokalna wykazuje potrzebę wykorzystania tego potencjału do samorozwoju.

Wykres nr 7. Ankieta internetowa, skierowana do sołtysów obszaru LGD.

Jak wynika z badań ankietowych, przeprowadzonych wśród sołtysów obszaru, wiele miejscowości posiada potencjał, który mógłby zostać wykorzystany do rozwoju obszaru, np. poprzez zaangażowanie społeczności w inicjatywy lub wydarzenia uwypuklające specyfikę miejscowości, jednocześnie wykorzystując innowacje i nowoczesne technologie.

Wykres nr 8. Ankieta przeprowadzona na spotkaniach konsultacyjnych.

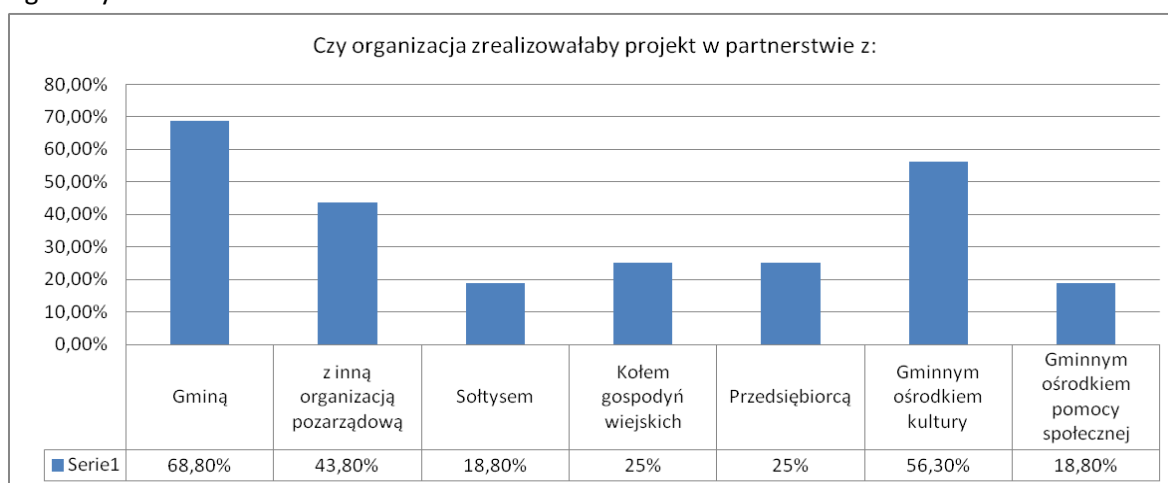
Na spotkaniach konsultacyjnych, mieszkańcy obszaru wyrazili chęć realizacji koncepcji SV, które powinny wykorzystywać innowacje, a także dostępne najnowsze technologie, które pozwolą w pełni na wykorzystanie potencjału miejscowości i jej infrastruktury.

Realizacja koncepcji SV jest możliwa w każdym celu LSR i przedsięwzięciach, realizujących ten cel, szczególnie, że będzie realizowana w formie partnerstwa i angażująca środki spoza LSR. Pozwoli to również na bardziej efektywne i kompleksowe osiągnięcie celów LSR.

Partnerstwo na obszarze LGD

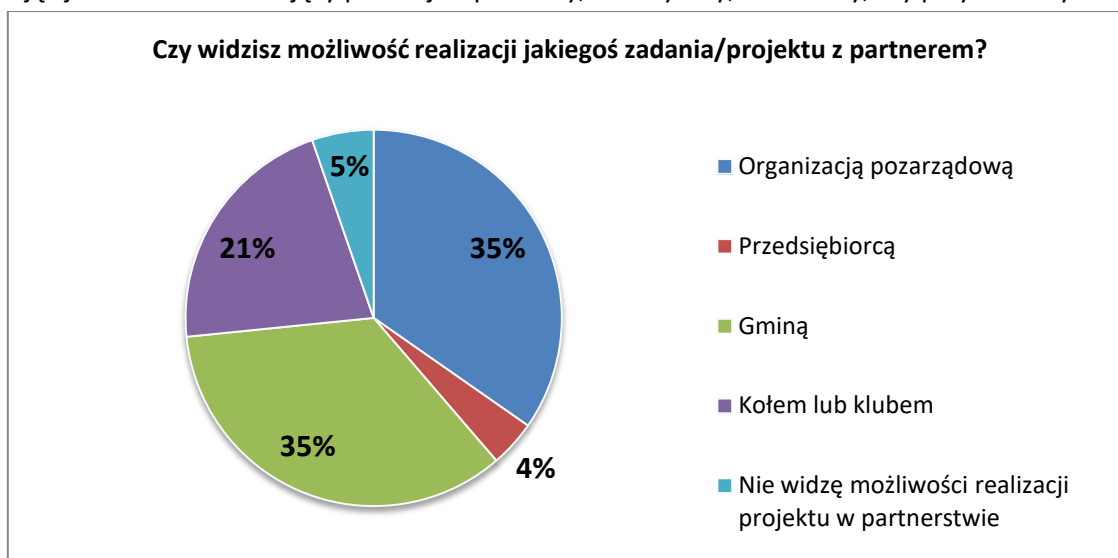
Potencjałem do realizacji przedsięwzięć jest wyrażona przez społeczność lokalną, chęć współpracy z partnerami z różnych sektorów na obszarze LGD. Partnerstwo jest szansą na większe zaangażowanie społeczności w opracowywanie koncepcji i wspólną realizację działań na rzecz swojej miejscowości i społeczności, mobilizując do wspólnego samorozwoju. Partnerstwo jest także istotnym elementem z punktu widzenia realizacji koncepcji Smart Village.

Wyniki ankiety internetowej, skierowanej do organizacji pozarządowych obszaru, wskazują na możliwość współpracy z partnerami, przede wszystkim z sektora publicznego, co stanowi potencjał do zaangażowania zasobów gminnych.

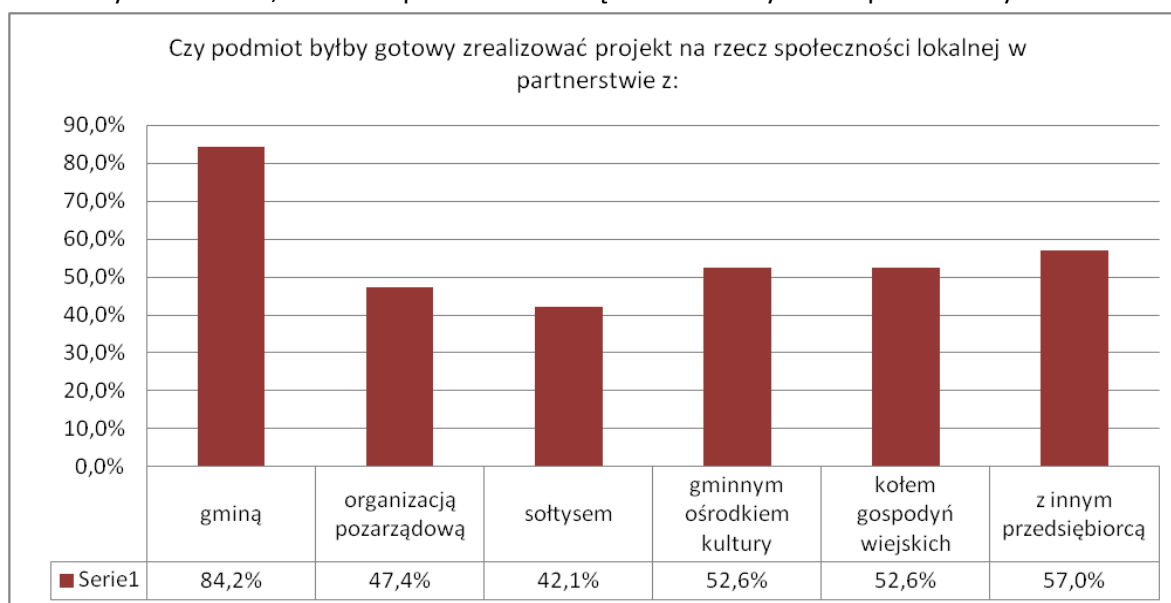
Wykres nr 9. Ankieta internetowa skierowana do NGO.

Sołtysi obszaru, do których skierowana była ankieta internetowa, wyrazili chęć współpracy z gminami, a także organizacjami pozarządowymi, co stanowi wyraźny potencjał do realizacji działań na rzecz swoich miejscowości, wykorzystując jednocześnie istniejący potencjał społeczny, historyczny, kulturalny, czy przyrodniczy.

Wykres nr 10. Ankieta skierowana do sołtysów obszaru LGD.

Również przedsiębiorcy, do których była skierowana ankieta internetowa, wyrazili możliwość realizacji inicjatyw z partnerami z innych sektorów, co może spowodować zwiększenie efektywności prowadzonych działań.

Wykres nr 11. Ankieta skierowana do przedsiębiorców.

Głównym elementem, mającym wpływ na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału jest integracja, inkluzywność i jako **wartość dodana**: włączenie społeczne osób ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. Tylko silna i wykazująca więzi społeczność jest w stanie wykorzystać walory swojego regionu do kompleksowego zaspokajania swoich potrzeb poprzez zaangażowanie dostępnych możliwości zarówno finansowych jak i wykorzystanie istniejącego kapitału społecznego i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszaru.

Lokalni liderzy społeczni

Z doświadczenia LGD, rozmów z beneficjentami i przedstawicielami społeczności, wynika niska aktywność liderów i organizacji pozarządowych, spowodowana:

- strachem przed skomplikowanymi procedurami uzyskania i rozliczenia wsparcia
- brakiem środków finansowych (refundacja) na start
- nadmierną biurokracją

– brakiem finansowania koordynatorów projektów.

Kierunek wsparcia działań obywatelskich, integrujących lokalną społeczność powinien być przez LGD kontynuowany poprzez działania animacyjne, z preferencją szczególnie na wspieranie długofalowych, cyklicznych działań integracyjnych poprzez realizację projektów partnerskich, których efektem będzie wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i włączenie społeczne mieszkańców w działania na rzecz swojej miejscowości, w tym w działania aktywizujące osoby powyżej 60 roku życia.

LGD będzie prowadzić szeroką akcję promocyjną dobrych praktyk, korzystając z bazy krajowej jak i zagranicznej, przedstawiać różne kreatywne rozwiązania, z wykorzystaniem innowacji i technologii.

Szczególnie istotną rolę będą pełnić liderzy, którzy podejmą aktywizację mieszkańców, wykorzystując możliwe narzędzia finansowe jak i zasoby ludzkie.

Zderzenie się dwóch grup osadniczych o różnych oczekiwaniach, bliskość metropolii, jako podstawowego „pracodawcy” (zmęczenie i brak czasu na działalność społeczną) i brak kontynuacji dziedzictwa kulturowego, jest przyczyną rozwarstwienia społeczeństwa i wynikającej z tego słabej aktywności w działaniach społecznych, mimo istniejącego potencjału, w postaci dobrze wyposażonych świetlic wiejskich, miejsc rekreacji, ścieżek i tras rowerowych, bogatego dziedzictwa kulturowego materialnego jak i niematerialnego. Spoiwem dla społeczności lokalnych mogłoby być wsparcie dla działań, zawierających wspólny mianownik, którym byłaby oparta na potencjale obszaru atrakcyjna dla tych grup oferta w sferze działalności edukacyjnej jak i rekreacyjnej.

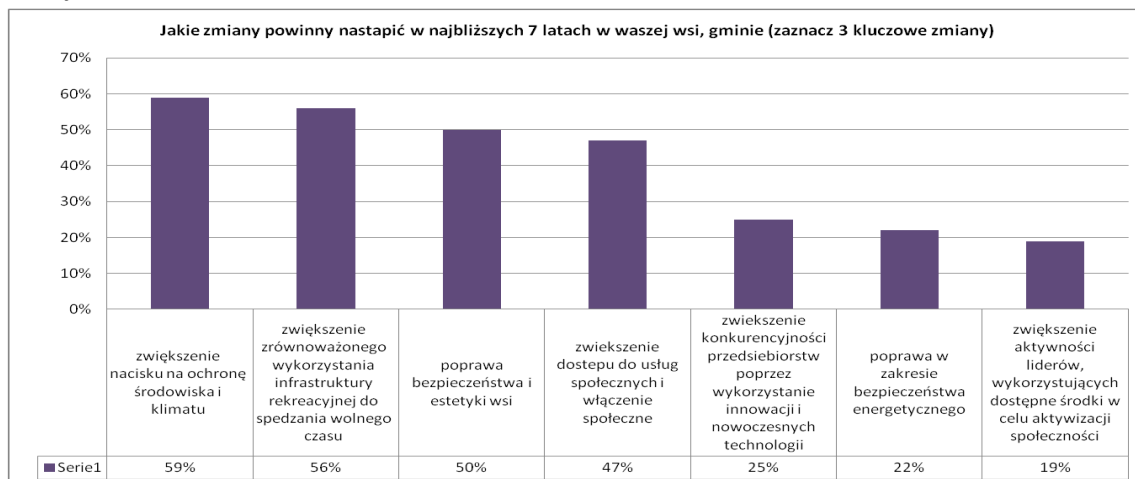
Wnioski z analizy potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru

W analizie SWOT zostały zawarte problemy w różnych sferach życia społecznego, które wynikają bezpośrednio z potrzeb społeczności lokalnej i uwzględniają potencjał do rozwoju obszaru, a równocześnie są zgodne z założeniami PS WPR i FEP na lata 2021-2027 dla podejścia RLKS. Przedstawiona strategia bazuje na przewyżczeniu słabych stron i zagrożeń poprzez wykorzystanie mocnych stron obszaru (potencjału obszaru) i szans, przyczyniając się do niwelowania występujących przyczyn problemów obszaru.

Badania ankietowe bezpośrednie, przeprowadzone wśród społeczności obszaru potwierdziły, że zdefiniowane 3 obszary tematyczne (cele), znalazły się w głównym trendzie zainteresowań wśród społeczności lokalnej we wszystkich gminach obszaru. Według ankietowanych, to właśnie z tych sfer życia chcieliby realizować przedsięwzięcia, przyczyniając się do rozwoju swoich miejscowości jak i całego obszaru.

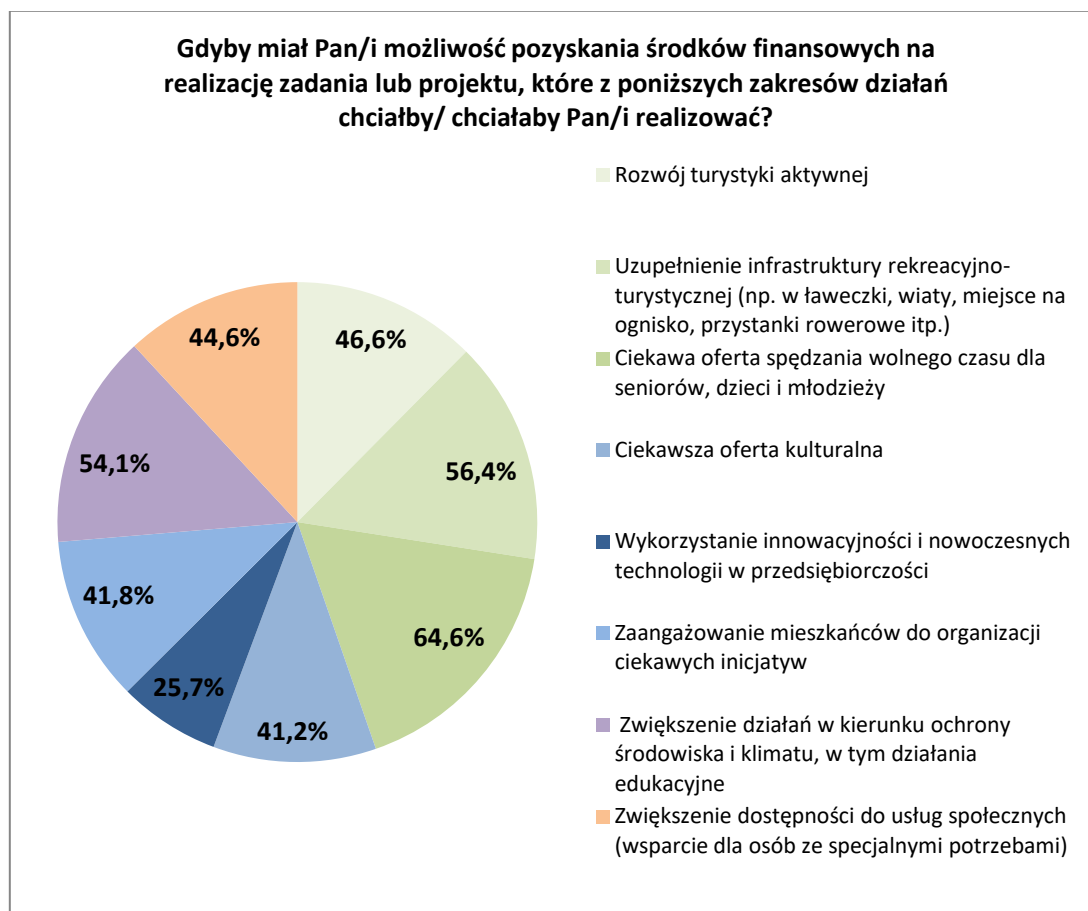
Badania społeczne potwierdziły opracowane na podstawie danych zastanych przez LGD i zawarte w analizie SWOT, potrzeby i potencjał obszaru. Jednocześnie zastosowane różne narzędzia badawcze umożliwiły uczestnikom spotkań we wszystkich gminach, przedstawienie innych potrzeb, zgodnie ze swoimi odczuciami.

Wyniki badań ankietowych opartych na projekcie analizy SWOT, podczas spotkań konsultacyjnych, przedstawia wykres poniżej:

Wykres nr 12. Badania ankietowe bezpośrednie, przeprowadzone na spotkaniach konsultacyjnych.

Dodatkowo przeprowadzono badanie ankietowe bezpośrednie wśród mieszkańców obszaru (w formie 534 ankiet, przeprowadzonych wśród mieszkańców wszystkich gmin obszaru), którego wyniki przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 13. Ankieta bezpośrednia, przeprowadzona wśród mieszkańców obszaru.

W ramach tych obszarów, na podstawie szczegółowej analizy potrzeb zdefiniowano 3 główne priorytety rozwojowe:

1. większa dbałość o środowisko naturalne i klimat
2. wzmocnienie integracji społeczności lokalnej w celu włączenia społecznego grup osób w niekorzystnej sytuacji oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych z zastosowaniem innowacji i nowoczesnych technologii
3. rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie ofert aktywnej turystyki i rekreacji

I priorytet rozwojowy:

Większa dbałość o środowisko naturalne i klimat

Wsparcie będzie się koncentrować na:

- podniesieniu świadomości ekologicznej, w tym na temat możliwości wykorzystania energii odnawialnej i wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego,
- dbałość o zachowanie bioróżnorodności przy zastosowaniu planowania strategicznego zielonej infrastruktury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii
- inwestycjach w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej w celu ochrony środowiska i klimatu oraz bezpieczeństwa energetycznego
- inwestycjach w zieloną infrastrukturę, dzięki której nastąpi zatrzymanie procesu degradacji środowiska i wzbogacenie jego ekosystemów
- zaangażowanie sektora gospodarczego w działania na rzecz ochrony środowiska

II priorytet rozwojowy:

wzmocnienie integracji społeczności lokalnej w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych

Wsparcie będzie się koncentrować na:

- stworzeniu infrastruktury i usług w formie domów opieki dziennej dla seniorów
- zwiększeniu dostępności usług spersonalizowanych w środowisku lokalnym (m.in. opieki wytchnieniowej, asystenckiej, usług rehabilitacyjnych itp.)
- stworzenie warunków do wprowadzenia usług dla społeczności w innowacyjnej formie
- poprawa dostępu do usług dla społeczności lokalnych
- ukierunkowaniu wsparcia dla tworzenia działalności gospodarczej w zakresie usług społecznych i zdrowotnych w celu poszerzenia oferty usług komercyjnych w przystępnych cenach

III priorytet rozwojowy

rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie oferty aktywnej turystyki i rekreacji

Wsparcie będzie się koncentrować na:

- wspieraniu rozwoju przedsiębiorców, w kierunku działalności turystycznej i okołoturystycznej
- wspieraniu pozarolniczej działalności gospodarczej kierunku tworzenia lub rozwoju zagród edukacyjnych
- uzupełnienie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru
- organizacja atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu z wykorzystaniem elementów kultury
- promocja walorów turystyczno-rekreacyjnych
- koncepty Smart Village

Poniższa tabela przedstawia schemat przyczynowo-skutkowy zdiagnozowanych problemów, przyczyn i potrzeb rozwojowych wraz z propozycją ich zaspokojenia.

<u>I priorytet rozwojowy:</u> Większa dbałość o środowisko naturalne i klimat		<u>Propozycja rozwiązania: CEL I:</u> Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury
problem	przyczyny problemu	Potrzeby rozwojowe
zagrożenie degradacji środowiska naturalnego obszaru i bioróżnorodności	niska świadomość proekologiczna społeczności lokalnych, reprezentujący różne sektory (społeczny, gospodarczy, publiczny) oraz turystów	podniesienie świadomości ekologicznej
	niedostateczne działania służące wzmocnieniu ochrony unikalnych siedlisk i ekosystemów na obszarach prawnie chronionych	Poprawa ochrony siedlisk i ekosystemów na obszarach chronionych
	słaba aktywność lokalnych społeczności w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i odtwarzania rodzimych gatunków flory	inwestycje w małą zieloną infrastrukturę działania animujące na rzecz propagowania zasad ochrony środowiska
brak magazynów energii w budynkach użyteczności publicznej w poszczególnych gminach, posiadających instalacje fotowoltaiczne	ograniczone środki finansowe na realizację inwestycji w magazyny energii w gminach obszaru	wsparcie magazynów energii w obiektach użyteczności publicznej, wyposażonych w instalacje fotowoltaiczne

zagrożenie rosnącą ilością odpadów oraz szkodliwą emisyjnością pochodzących z sektora gospodarczego	słabe wykorzystanie nowoczesnych technologii i cyfryzacji w dążeniu do obiegu zamkniętego w przedsiębiorstwie, w tym recyklingu oraz ograniczenie emisyjności poprzez instalacje fotowoltaiczne w przedsiębiorstwie	wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań, dążących do zamkniętego obiegu produkcji lub usług, lub recyklingu, w tym OZE
<u>II priorytet rozwojowy:</u> wzmocnienie integracji społeczności lokalnej w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych		<u>Propozycja rozwiązania: CEL II:</u> Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji
problem	przyczyny problemu	Potrzeby rozwojowe
brak spersonalizowanych usług społecznych w zakresie opieki dziennej dla seniorów 60+	brak infrastruktury służącej wsparciu dziennemu seniorów 60+	stworzenie infrastruktury, służącej wsparciu dziennemu (modernizacja i adaptacja niezagospodarowanych obiektów lub lokali)
niedostateczny dostęp do opieki dziennej seniorów 60+ wytchnieniowej i opiekuńczej	niedostateczna ilość wyspecjalizowanej kadry, świadczącej usługi opieki dziennej, wytchnieniowej i opiekuńczej	poprawa dostępu do usług opieki dziennej dla seniorów 60+ w powstałej infrastrukturze
		poprawa dostępu do usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej w środowisku lokalnym
niewystarczająca oferta profesjonalnych zajęć w zakresie kondycji fizycznej i kompetencji cyfrowych dla seniorów 60+	niewystarczająca oferta profesjonalnych zajęć w zakresie kondycji fizycznej i kompetencji cyfrowych dla seniorów 60+	zwiększenie oferty długofalowych, profesjonalnych zajęć dla seniorów, związanych z utrzymaniem kondycji fizycznej oraz podwyższenia kompetencji cyfrowych
rosnąca agresja i problemy psychiczno-pedagogiczne, związana m.in. przemocą w rodzinie, szkole	niewystarczające wsparcie działań, ukierunkowanych na edukację związanych z przemocą w rodzinie i agresją wśród uczniów	zwiększenie dodatkowej oferty edukacyjnej w szkołach, w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, w tym związanych z przemocą i agresją
niewystarczająca aktywność ludzi młodych do 25 roku życia, w życiu społecznym	niewystarczająca aktywizacja i mobilizacja tej grupy wiekowej do działań na rzecz życia społecznego	wzrost działań mobilizujących do większego udziału w inicjatywach służących społeczności lokalnej
niewystarczający dostęp do usług społecznych dla osób ze specjalnymi potrzebami, świadczonych w środowisku lokalnym	niewystarczający rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych w relacji do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, świadczonych w środowisku lokalnym	poprawa dostępu do zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych w zakresie opieki wytchnieniowej, opiekuńczej, rehabilitacyjnej, terapeutycznej dla osób ze specjalnymi potrzebami, świadczonych w środowisku lokalnym
niewystarczające dostosowanie istniejących obiektów użyteczności publicznej do pełnienia roli ośrodków integracji społecznej i aktywności dla lokalnych społeczności	słaba aktywność społeczności w zakresie kreowania interesującej oferty na prowadzenie profesjonalnych, długofalowych usług edukacyjnych, prozdrowotnych, w tym w świetlicach wiejskich	modernizacja istniejących obiektów, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE do świadczenia kreatywnych i profesjonalnych usług dla społeczności
niewystarczający dostęp do oferty profesjonalnych usług edukacyjnych, szkoleniowych, prozdrowotnych itp.		wypełnienie obiektów, w tym świetlic wiejskich ciekawą ofertą zajęć i wydarzeń, wykorzystujących nowoczesne technologie i innowacje, w tym e-usługi

niewystarczający dostęp do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych	trudny dostęp do środków finansowych na zakup nowoczesnego i wysokiej jakości wyposażenia do świadczenia usług w tym zakresie.	tworzenie nowych oraz rozwój istniejących działalności gospodarczych, ukierunkowanych na przystępne cenowo usługi opiekuńcze, wycieczkowe, zdrowotne, rehabilitacyjne lub terapeutyczne, wykorzystujące nowoczesne technologie
III priorytet rozwojowy rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie oferty aktywnej turystyki i rekreacji		proponowane rozwiązanie: CEL III Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD
problem	przyczyny problemu	Potrzeby rozwojowe
brak zróżnicowanej oferty w zakresie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	brak infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w zakresie szlaków konnych i karawaningowych miejsc postojowych, a także infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, wykorzystującej innowacje i nowoczesne technologie	utworzenie szlaków konnych wraz z infrastrukturą, karawaningowych miejsc postojowych, kąpielisk, rozwój infrastruktury wykorzystującej innowacje i nowoczesne technologie
	niewystarczająca oferta produktów turystycznych opartych na ogólnodostępnej infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej	utworzenie i rozwój działalności turystycznej i około turystycznej oraz rozwój zagród edukacyjnych
	niewystarczająca oferta zorganizowanego spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej	zainicjowanie ofert organizacji aktywnej turystyki w połączeniu z kulturą, wykorzystujących istniejącą jak i nowo powstałą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną

Tabela nr 26. Powiązanie celów z problemami, przyczynami i potrzebami rozwojowymi.

Rozdział V

Spójność, komplementarność i synergia

Synergia, zintegrowanie i komplementarność celów LSR z dokumentami programowymi na poziomie polityki spójności, WPR oraz dokumentami strategicznymi na poziomie kraju, województwa pomorskiego, powiatu gdańskiego i gmin partnerskich LGD.

Przygotowana wielofunduszowa LSR jest spójna w swoich celach z celami Unii Europejskiej. **LSR wpisuje się w międzynarodowe, wspólnotowe, krajowe i regionalne dokumenty strategiczne oraz planistyczne, odnoszące się do współczesnych wyzwań rozwojowych. Realizacja celów LSR będzie odpowiedzią na globalne problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa, zmianami klimatu, ochroną środowiska i gospodarowania zasobami, w tym zarządzanie rozwojem przestrzennym, które są kluczowe dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju.**

Cele LSR realizują działania, które są odpowiedzią na problemy zawarte w europejskich ramach programowych **Polityki Spójności oraz Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR)**. Są zgodne z założeniami horyzontalnymi zawartymi w **Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030**, w nowej strategii rozwoju UE **Europejski Zielony Ład** oraz wpisują się w strategię **Europa o silniejszym wymiarze społecznym**. Zintegrowanie LSR polega na sformułowaniu, na podstawie diagnozy i analizy SWOT, takich celów i przedsięwzięć, które pozwolą **uzyskać najbardziej pożądane i możliwe do osiągnięcia zmiany, a także wymiernie wpłyną na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów w oparciu o współpracę międzysektorową i partnerstwo**, aby zaangażować w ich realizację wszystkie sektory i partnerów LGD. W związku z powyższym Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2021-2027 wpisuje się także w Inicjatywę **Nowy Europejski Bauhaus**, który łączy Europejski Zielony Ład z naszym codziennym życiem i przestrzenią życiową oraz wzywa wszystkich Europejczyków do wspólnego budowania zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu przyszłości.

Spójność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Wszystkie Cele LSR realizowane poprzez przedsięwzięcia na poziomie lokalnym, są zgodne z celem szczegółowym KSRR 2030. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym w zakresie wykorzystania istniejących uwarunkowań do potrzeb zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, w tym infrastruktury społecznej oraz usług opartych o technologie telekomunikacyjne, w tym działań na rzecz włączenia cyfrowego osób wykluczonych cyfrowo i zagrożonych tym wykluczeniem, a także działań na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Są zgodne w zakresie zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionu poprzez budowanie spójnej wizji rozwoju obszaru w oparciu o potrzeby mieszkańców i kapitał przestrzenny oraz z zapisami **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030**.

Przedsięwzięcia zawarte w **Celu 1 Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury** są spójne z założeniami *Polityki energetycznej Polski do 2040* w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz z założeniami **Polityki ekologicznej państwa 2030** w zakresie ochrony i poprawy stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Przedsięwzięcia zawarte w **Celu 2 Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji**, które będą realizowane na poziomie lokalnym, są również zgodne z ogólnokrajowymi założeniami **Polityki społecznej wobec osób starszych 2030**. Bezpieczeństwo, uczestnictwo, solidarność w zakresie kształtowania pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie poprzez działania sprzyjające prowadzeniu aktywnego i zdrowego stylu życia, co w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia, a także wydłużenie się samodzielności osób starszych. Przedsięwzięcia zawarte w celu 2 są zgodne z zapisami **Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030** w zakresie poprawy dostępności do usług publicznych, wspierania procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem procesu starzenia się społeczeństwa oraz osób ze specjalnymi potrzebami i w niekorzystnej sytuacji poprzez aktywizację lokalnej społeczności na rzecz pobudzania rozwoju społeczno-gospodarczego w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności mieszkańców oraz wzmacnianie poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej.

Przedsięwzięcia zawarte w **Celu 3 Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego LGD**, są zgodne z zapisami **KKSR30** dotyczącymi obszarów wiejskich znajdujących się w strefie oddziaływania dużych ośrodków miejskich jakim jest Aglomeracja Trójmiejska w zakresie działań z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych, poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z usługami turystycznymi i okołoturystycznymi, zwiększania partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie i przestrzeń publiczną poprzez koncentrację na działaniach proinnowacyjnych, jak przygotowanie koncepcji Smart Village.

Spójność ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030)

LSR spełnia założenia celu głównego Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, aby **Pomorskie w roku 2030 było regionem DOBROBYTU - efektywnym, otwartym, spójnym, innowacyjnym, rozwijającym się w sposób trwały**.

Cele LSR są zgodne z założeniami horyzontalnymi zawartymi w **SRWP 2030**. Są komplementarne z celami strategicznymi i operacyjnymi, wyznaczonymi do realizacji w ramach **Regionalnych Programów Strategicznych (RPS) w Regionalnym Programie Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027 (FEP 2021-2027)** oraz z zakresami finansowania RLKS w programie z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)**.

Cel 1 Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury:

- jest spójny z horyzontalną **Zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko** SRWP 2030 poprzez działania wspierające OZE, mające na celu ochronę środowiska naturalnego i oraz zasobów przyrodniczo-krajobrazowych w tym bioróżnorodność
- działania, które będą realizowane są zintegrowane z działaniami zawartymi w celu strategicznym SRWP 2030 **Trwałe bezpieczeństwo** w ramach **celów operacyjnych**:

1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe i 1.2 Bezpieczeństwo energetyczne do realizacji w ramach „RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego”:

- **Cel 1 LSR** jest zgodny z **celem głównym RPS** poprzez zapewnienie trwałego bezpieczeństwa w wymiarze środowiskowym i energetycznym na obszarze objętym LSR jest wzmocnieniem celów operacyjnych SRWP 2030 w ramach **celów szczegółowych RPS**:

Bezpieczeństwo środowiskowe

Priorytet 1.2 Różnorodność biologiczna i krajobraz poprzez działania wpływające na ochronę i poprawę stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej w zakresie ochrony gatunków i siedlisk na obszarach objętych formami ochrony przyrody.

Bezpieczeństwo energetyczne

Priorytet 2.1 Czysta energia poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym budowę instalacji fotowoltaicznych (PV) oraz montaż magazynów energii na obiektach infrastruktury publicznej.

Spójność celu 1 LSR z Funduszami Europejskimi dla Pomorza (FEP na lata 2021-2027)

Cel 1 LSR jest zgodny z zakresem RLKS w FEP 2021-2027 w ramach **Priorytetu 2 Bardziej zielone Pomorze** poprzez realizację przedsięwzięć współfinansowanych z EFRR w inwestycje w OZE (magazyny energii) oraz związanych z ochroną bioróżnorodności w zakresie poprawy cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych. Realizacja Celu 1 LSR będzie wzmocnieniem bezpośrednich działań województwa pomorskiego, jak również działań poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) w ramach:

- ***celu szczegółowego (ii)** wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju w wyniku realizacji przedsięwzięcia:*
- **P.1.2.1- Inwestycje w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej**
- ***celem szczegółowym(vii)**-wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia poprzez przedsięwzięcie:*
- **P.1.3.1-Inwestycje związane z poprawą bioróżnorodności na obszarach cennych przyrodniczo.**

Cel 2 Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji:

- jest spójny z **zasadami horyzontalnymi** SRWP 2030, w szczególności z **zasadą wymiaru cyfrowego** poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych w celu poprawy dostępu do usług społecznych, **zasadą ukierunkowania na innowacje** poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i społecznych, **zasadą spójności społecznej** poprzez włączenie społeczne i równość wszystkich mieszkańców bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne i narodowe, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną czy status społeczno-ekonomiczny zgodnie z zapisami w Karcie Praw Podstawowych UE.
- działania, które będą realizowane, są zintegrowane z działaniami zawartymi w celu strategicznym SRWP 2030 **Trwałe bezpieczeństwo** w ramach **celu operacyjnego 1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne** oraz z działaniami celu strategicznego **Otwarta Wspólnota Regionalna** w ramach **celu operacyjnego 2.2.Wrażliwość społeczna** do realizacji w ramach „RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej”
- **Cel 2 LSR** jest zgodny z **celem głównym RPS** w ramach zapewnienia mieszkańcom obszaru objętego LSR równego dostępu do zdeinstytucjonalizowanych usług publicznych w zakresie włączenia społecznego, wpływających na poprawę zdrowia, jakości życia oraz aktywność społeczną poprzez realizację działań

prowadzących do zwiększenia efektywnego wykorzystania zasobów, podniesienia jakości oraz skuteczności usług społecznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu nowych technologii.

- Działania do realizacji na poziomie lokalnym wzmocnią cele operacyjne SRWP 2030 w ramach **celów szczegółowych RPS**, które będą realizowane na poziomie województwa pomorskiego jak również w ramach ZIT:

1. Bezpieczeństwo zdrowotne

Priorytet 1.2 Pacjent bezpieczny w swoim środowisku poprzez rozwój na poziomie lokalnym zdeinstytucjonalizowanych dziennych usług zdrowotnych w szczególności w zakresie opieki nad seniorami, osobami z niepełnosprawnością oraz dziećmi z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym dostępności do opieki psychiatrycznej, z uwzględnieniem nowoczesnych innowacyjnych rozwiązań technologicznych i komunikacyjnych.

2. Wrażliwość społeczna

Priorytet 2.1 Przyjazne usługi społeczne poprzez działania na rzecz włączenia osób ze specjalnymi potrzebami w życie społeczności lokalnej mające na celu ułatwienie dostępu do usług społecznych osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie, w tym poprzez likwidację barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do infrastruktury publicznej.

Spójność celu 2 LSR z Funduszami Europejskimi dla Pomorza (FEP na lata 2021-2027)

- Cel 2 LSR jest zgodny z zakresem RLKS w FEP 2021-2027 w ramach **Priorytetu 6 Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym** poprzez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych z dofinansowaniem z EFRR ukierunkowanych na wsparcie osób ze specjalnymi potrzebami.
- Działania przewidziane do realizacji są w synergii z **celem szczegółowym(iii)-wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne** poprzez przedsięwzięcie:
 - **P.2.1.1-Rozwój infrastruktury służącej wsparciu dziennemu seniorów.**
- Działania Celu 2 LSR są spójne także z zakresem RLKS w FEP 2021-2027 w ramach **Priorytetu 5 Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym** poprzez realizację przedsięwzięcia współfinansowanego z EFS+, które ukierunkowane jest na wspieranie działań przyczyniających się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w szczególności na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dzieci i młodzieży), osób niepełnosprawnych oraz seniorów. Działania te wzmacniają **cel szczegółowy(k)-zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów opieki socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej** poprzez przedsięwzięcia:
 - **P.2.2.1 Usługi wsparcia dziennego seniorów świadczone w obiektach zmodernizowanych dzięki wsparciu z EFRR**
 - **P.2.2.2 Rozwój zdeinstytucjonalizowanych spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym**

Cel 3 Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD:

- Cel 3 LSR jest spójny z horyzontalną **Zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią** SRWP2030 poprzez wsparcie rozwoju infrastruktury zapewniającej efektywne wykorzystanie przestrzeni w poszanowaniu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych.

- Działania są komplementarne do działań województwa pomorskiego zawartych SRWP 2030 w celu strategicznym **3 Odporna Gospodarka** w ramach celu operacyjnego **3.3 oferta turystyczna i czasu wolnego** przewidzianych do realizacji w „**RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego**”:
- Cel 3 LSR jest zgodny z celem głównym **RPS** w zakresie zaspokojenia różnorodnych potrzeb mieszkańców oraz turystów poprzez stworzenie oferty usług na podstawie dostępnych lokalnych zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeniach publicznych stymulując na poziomie lokalnym zrównoważony rozwój województwa pomorskiego w oparciu o zintegrowane działania i współpracę. Działania przewidziane do realizacji są komplementarne z celem szczegółowym:

1. Inspirująca oferta turystyczna i czasu wolnego

Priorytet 3.1 Markowa oferta turystyczna i czasu wolnego poprzez wsparcie infrastruktury turystycznej udostępniającej przestrzenie o walorach przyrodniczo-krajobrazowych w zakresie infrastruktury odpowiadającej potrzebom rynku takiej jak poprawa jakości, kompleksowości i dostępności do kąpielisk, szlaków konnych i karawaningowych miejsc postojowych ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami.

Spójność celu 3 LSR z Funduszami Europejskimi dla Pomorza (FEP na lata 2021-2027)

- Cel 3 LSR jest zgodny poprzez realizację przedsięwzięć współfinansowanych z EFRR z zakresem RLKS w FEP 2021-2027 w ramach **Priorytetu 6 Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym** poprzez poprawę dostępności do infrastruktury turystycznej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe obszaru z uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami i zachowaniem zasady zrównoważonego oddziaływania na środowisko. Działania realizowane w Celu 3 LSR uzupełniają **cel szczegółowy (vi)-wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych** poprzez przedsięwzięcie:
- **P.3.1.1-Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szlaki konne, kąpieliska i karawaningowe miejsca postojowe)**

Ponadto wszystkie 3 cele LSR i zawarte w nich przedsięwzięcia realizowane w ramach FEP 2021-2027 są zgodne SRWP 2030 w zakresie horyzontalnej **Zasady tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji** poprzez działania odpowiadające na zdiagnozowane problemy na obszarze objętym LSR oraz **Zasady wspierania postaw obywatelskich** poprzez wspieranie działań sprzyjających tworzeniu warunków, w tym infrastrukturalnych dla wzmocnienia potencjału społecznego, aktywizacji, a także integracji mieszkańców. LSR na każdym etapie realizuje **Zasadę wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa** poprzez realizację celów w projektach partnerskich we współpracy międzysektorowej.

Spójność LSR z Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

LSR jest zgodna z zapisami zawartymi w **Strategicznym Planie dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027** w zakresie realizacji celów. Cele LSR są spójne z celem szczegółowym PS WPR w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Są ukierunkowane na wspieranie i wzmacnianie ochrony środowiska, w tym różnorodności biologicznej, oraz działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym zobowiązań Unii wynikających z porozumienia paryskiego. Zapewniają zrównoważony rozwój obszarów wiejskich poprzez wspieranie procesu włączenia społecznego, rozwoju przedsiębiorczości, wiedzy, innowacji i cyfryzacji przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. Przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach celów LSR są synergiczne do działań przewidzianych do realizacji w celu szczegółowym WPR dla interwencji LEADER-SO8 **Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa** i są komplementarne do przedsięwzięć, które będą realizowane ze wsparciem z FEP 2021-2027.

Cel 1 LSR jest wzmocnieniem celu szczegółowego w ramach celów priorytetowych:

- **CS 8.P 13. Rozwój wiedzy/umiejętności: cyfryzacja, oszczędność zasobów, przedsiębiorczość, środowisko, klimat** w ramach realizacji komplementarnych działań poprzez operację własną w zakresie wsparcia **(pkt.7)**- kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego poprzez przedsięwzięcie **P.1.1.1. Podniesienie świadomości proekologicznej lokalnej społeczności obszaru LGD, w zakresie ochrony środowiska, z wykorzystaniem technologii cyfrowych**
- **CS 8.P 11. Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego** w ramach działań, które wzmocnią rozwój biogospodarki i gospodarki obiegu zamkniętego z uwzględnieniem rozwiązań zielonych i cyfrowych w zakresie wsparcia:
 1. **(pkt.1) rozwoju przedsiębiorczości, w tym rozwoju biogospodarki i zielonej gospodarki** poprzez przedsięwzięcie **P.1.5.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie przejścia do działalności w obiegu zamkniętym w celu zagospodarowania odpadów produkcyjnych lub ich recykling, w tym zastosowanie instalacji fotowoltaicznej w celu ochrony środowiska**
 2. **(pkt.6) Poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej** poprzez wsparcie realizacji małej zielonej infrastruktury w celu ochrony środowiska i bioróżnorodności w ramach działań, które mogą realizować projekty zawarte w koncepcji inteligentnej wsi Smart Village poprzez realizację przedsięwzięcia **P.1.4.1 Mała zielona infrastruktura, realizowana przez społeczność lokalną na rzecz swojej miejscowości, w celu ochrony środowiska i bioróżnorodności**

Cel 2 LSR jest zgodny z celem szczegółowym S08 w ramach celów priorytetowych:

- **CS 8.P. 10 Włączenie osób z grup defaworyzowanych lub wykluczonych na obszarach wiejskich** w ramach zapewnienia dostępu do usług publicznych na rzecz ograniczenia zjawisk defaworyzacji i wykluczenia społecznego z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych i informacyjnych oraz na rzecz integrowania społeczności lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami oraz **CS8. P.8 Rozwój form współpracy na obszarach wiejskich w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym w zakresach wsparcia:**
 1. **(pkt.4)- poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych w punktach 1-3 poprzez realizację przedsięwzięcia:**
 - **P.2.3.1 Utworzenie Domów Aktywności Lokalnej poprzez modernizację obiektów lub lokali, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE**
 - **P.2.4.1 Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez innowacyjną animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji**
 - **(pkt.8)-włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji poprzez realizację przedsięwzięć: P.2.4.2 Zajęcia edukacyjne w szkołach w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, skierowane do dzieci i młodzieży oraz P.2.4.1 Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji**
- **CS 8.P 11. Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału endogenicznego** poprzez tworzenie i rozwój przedsiębiorczości, w tym wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie usług opiekuńczych w tym z zastosowaniem rozwiązań cyfrowych z zakresu wsparcia **(pkt.1)**- rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez realizację przedsięwzięć:
 - **P.2.5.1. Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej** w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych
 - **P.2.5.2. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej** w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych

Cel 3 LSR jest spójny z celem szczegółowym S08 w ramach priorytetowych celów :

- **CS8.P4.** Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej poprzez wsparcie w ramach komplementarnych działań **poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej** poprzez realizację przedsięwzięć:
 - **P.3.2.1 Rozwój małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w atrakcyjnych lokalizacjach obszaru, na trasach i szlakach turystyki aktywnej, opartej na dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i naturalnych materiałów do budowy**
 - **P.3.2.2 Rozwój oferty aktywnej turystyki z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w kierunku zainicjowania produktów turystycznych i ich promocji**
- **CS8.P11.** Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzację i wykorzystanie potencjału **endogenicznego** poprzez rozwój obszarów wiejskich w oparciu o potencjał endogeniczny (środowisko naturalne, lokalne tradycje historyczne, kulturowe i kulinarne, atrakcyjne położenie geograficzne dla rozwoju turystyki) w tym koncepcji Smart Village w ramach zakresów wsparcia:
 1. **(pkt.1)- rozwój przedsiębiorczości w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki** poprzez realizację przedsięwzięcia **P.3.3.1 Rozwijanie działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych i okołoturystycznych na obszarze LGD zachowaniem zasad ochrony środowiska**
 2. **(pkt.2)- rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania** poprzez przedsięwzięcie **P.3.4.1 Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych**
 3. **(pkt.5) -przygotowanie koncepcji Smart Village** poprzez przedsięwzięcie **P.3.5.1 Przygotowanie koncepcji Smart Village**

Spójność celów i przedsięwzięć LSR z dokumentami strategicznymi powiatu gdańskiego i gmin partnerskich oraz do realizacji przez instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach FEP 2021-2027

Przedsięwzięcia w ramach celów LSR, których realizacja wspierana będzie w ramach RLKS przez Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 oraz ze wsparciem z PS WPR są synergiczne, zintegrowane i komplementarne także w stosunku do działań wspieranych przez Instrument **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ZIT** na poziomie powiatu i gmin partnerskich.

LSR poprzez realizację celów i przedsięwzięć na obszarze wszystkich gmin partnerskich LGD, które są członkami ZIT należącymi do MOF OW, jest zgodna z założeniami Strategii Ponadlokalnego Rozwoju do roku 2023 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk- Gdynia- Sopot, dzięki stworzeniu mechanizmów mających umacniać spójność obszaru poprzez koordynację działań, współpracę międzysektorową.

Cel I LSR poprzez **P.1.2.1** jest komplementarny z **celem strategicznym 1-Klimat i przestrzeń i celami operacyjnymi 1.1 Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu** Strategii Ponadlokalnej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot w ramach działań związanych z **realizacją inwestycji w zakresie termomodernizacji i zastosowania OZE w budynkach i obiektach użyteczności publicznej na terenie OMGGS**. Poprzez **P. 1.3.1** cel I jest spójny z **celem operacyjnym 1.2** strategii OM G-G-S-**Spójny rozwój przestrzenny w zakresie ochrony środowiska i walorów przyrodniczych obszaru** do realizacji ze wsparciem z EFRR w ramach **priorytetu 1.1 ZIT 2021-2027**.

Cel II LSR poprzez **P. 2.1.1** jest zgodny z **celem strategicznym 3-Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego** oraz z **celem operacyjnym 3.2 Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców** strategii OM G-G-S w zakresie **Wspieranie samorządów metropolii w deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz zapobieganiu umieszczeniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego** poprzez tworzenia miejsc dziennego pobytu ze wsparciem z EFRR w ramach ZIT 2021-2027 oraz poprzez **P.2.2.1** i **P 2.2.2** w zakresie **rozwoju i deinstytucjonalizacji usług społecznych**, w tym **usług opiekuńczych**, i innych wynikających z **potrzeb (zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych oraz seniorów, usług opieki wytchnieniowej,**

innych usług wsparcia grup w niekorzystnej sytuacji) ze wsparciem z EFS+ w ramach **priorytetu 3.2 ZIT 2021-2027**.

Cel III poprzez **P 3.1.1** wykazuje komplementarność **celem operacyjnym 1.2** strategii OM G-G-S- **Spójny rozwój przestrzenny** w zakresie **wykorzystania potencjału turystycznego** oraz **poprawy jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego** na obszarze należącym do MOF OW.

Cele LSR poprzez swoje przedsięwzięcia, które będą realizowane zarówno ze wsparciem z EFRR, EFS+ jak i EFRROW są również zgodne z celem ogólnym **Strategii Terytorialnej Partnerstwa Obszaru Funkcjonalnego Żuławy**, który zakłada, że wysoki poziom rozwoju społecznego, umiejętności współpracy i poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej, co czyni z Żuław bezpieczne i atrakcyjne miejsce do życia, pracy i spędzania czasu wolnego o wysokich walorach krajobrazu i środowiska naturalnego, oferujące szeroki zakres usług społecznych i nowoczesną infrastrukturę. Cele są zgodne z **celem szczegółowym 2-Silna i zintegrowana społeczność** i **celami operacyjnymi: 2.3** w zakresie **włączenia społecznego** i **2.4 aktywności mieszkańców** oraz z **celem szczegółowym 3 Czyste środowisko i funkcjonalna przestrzeń** i **celami operacyjnymi: 3.2** w zakresie **bezpieczeństwa energetycznego, 3.3 czystego środowiska** i **3.5-przyjaznej przestrzeni**.

Zespół ds. budowy LSR dokonał analizy porównawczej celów LSR z celami zawartymi w dokumentach strategicznych powiatu gdańskiego oraz w strategiach rozwoju gmin partnerskich i stwierdził zgodność z tymi dokumentami. Cele LSR uzupełniają Cele Strategiczne, zawarte w dokumentach strategicznych powiatu gdańskiego na lata 2021-2030 w oparciu o współpracę gmin do realizacji, z wykorzystaniem funduszy europejskich z nowej perspektywy 2020-2030.

Komplementarność z celami strategicznymi powiatu gdańskiego

- **Cel 1 LSR** poprzez realizację komplementarnych przedsięwzięć jest zintegrowany z celami strategicznymi powiatu gdańskiego do realizacji poprzez partnerstwo międzygminne w zakresie:
 - Poprawy stanu jakości powietrza poprzez wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii poprzez przedsięwzięcia: **P.1.2.1** i **P.1.5.1**
 - Wspólnych działań na rzecz ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej poprzez przedsięwzięcia: **P.1.1.1, P.1.3.1** i **P.1.4.1**
- **Cel 2 LSR** poprzez realizację komplementarnych działań w zakresie:
 - Poprawy dostępności do usług społecznych poprzez przedsięwzięcia **P.2.2.2, P.2.3.1, 2.4.2, P.2.5.1** i **P.2.5.2**
 - Zwiększenia możliwości wszechstronnego rozwoju oraz aktywności i integracji osób z niepełnosprawnościami i ze specjalnymi potrzebami w środowisku lokalnym poprzez przedsięwzięcia: **P.2.4.1**
 - rozwoju sieci placówek wsparcia dziennego poprzez przedsięwzięcia: **P.2.1.1** i **P.2.2.1**
- **Cel 3 LSR** poprzez realizację komplementarnych działań w zakresie:
 - rozwoju spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej oraz polityki turystycznej powiatu z uwzględnieniem potrzeb różnych grup społecznych poprzez przedsięwzięcia: **P.3.2.2, P.3.3.1** i **P.3.4.1**
 - rozwoju infrastruktury rekreacyjnej w powiecie w celu poprawy dostępności mieszkańców do różnych form rekreacji bez względu na miejsce zamieszkania poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1** i **P.3.2.1**

Na poziomie **gmin partnerskich** cele LSR są zintegrowane z celami strategicznymi:

1. Gminy Pruszcz Gdański w zakresie działań na rzecz:

- poprawy jakości i dostępności usług publicznych i oferty dla różnych grup społecznych w tym osób ze specjalnymi potrzebami, seniorów, osób niepełnosprawnych poprzez przedsięwzięcia: **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.3.1** i **P.2.4.1**
- stworzenia lepszych warunków do rekreacji poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.2.1** i **P.3.3.1**
- poprawy dostępu do terenów zielonych poprzez przedsięwzięcia: **P.1.1.1, P.1.3.1** i **P.1.4.1**

2. Gminy Kolbudy w zakresie działań na rzecz:

- poprawy jakości i dostępności do lokalnej oferty edukacyjnej kulturalnej w tym oferty dla osób starszych w tym tworzenie infrastruktury spędzania wolnego czasu dla seniorów 2021-2030 np. poprzez przedsięwzięcia: **P.3.2.1, P.3.2.2 i P.3.4.1**
- poprawy jakości i dostępności do usług ochrony zdrowia i pomocy społecznej w tym rozwój opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi 2021-2025 poprzez przedsięwzięcia: **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.2.2, P.2.3.1, 2.4.1 i 2.4.2**
- Wsparcia rozwoju infrastruktury turystycznej związanej z turystyką wodną poprzez przedsięwzięcie **P.3.1.1, P.3.2.1 i P.3.2.2**
- Wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez przedsięwzięcia: **P.1.5.1, P.2.5.1, P.2.5.2, P.3.3.1**
- rozwoju prośrodowiskowych źródeł energii poprzez przedsięwzięcia: **P.1.2.1, P.1.5.1 i P.2.3.1**
- Wzrostu wrażliwości ekologicznej mieszkańców gminy poprzez przedsięwzięcia: **P.1.1.1, P.1.3.1 i P.1.4.1**

3. Gminy Pszczółki w zakresie działań na rzecz:

- profesjonalizacji usług społecznych poprzez realizację przedsięwzięć: **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.2.2, P.2.3.1, P.2.4.1, P.2.4.2, P.2.5.1**
- aktywizacji społecznej mieszkańców poprzez przedsięwzięcia: **P.2.6.1 i P.3.5.1**
- poprawy dostępu do infrastruktury czasu wolnego poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.2.1, P.3.2.2, P.3.3.1 i P.3.4.1**
- Dbalości o stan środowiska naturalnego poprzez realizację przedsięwzięć: **P.1.1.1, P.1.2.1, P.1.3.1, P.1.4.1 i P.1.5.1**

• Gminy Suchy Dąb w zakresie działań na rzecz:

- poprawy dostępności do usług kulturalno-edukacyjnych, zdrowotnych w ramach realizacji przedsięwzięć: **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.3.1, P.2.4.1, P.2.4.2, P.2.5.1, P.2.5.2, P.3.4.1**
- tworzenia mini-produktów turystycznych dedykowanych poszczególnym grupom wiekowym i właściwym adresatom – sportowiec amator, senior, rodzina poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.2.1, P.3.2.2, P.3.3.1 i pośrednio poprzez przedsięwzięcia: P.1.4.1 P.3.5.1 i P.3.6.1.**

• Gminy Trąbki Wielkie w zakresie działań na rzecz:

- rozwoju turystycznego (turystyka jedno/ dwudniowa poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.1.2, P.3.2.1, P.3.3.1, P.3.4.1 i pośrednio przez 3.5.1 i P.3.6.1.**
- aktywizującego wymiaru lokalnej polityki społecznej **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.2.2, P.2.3.1, P.2.4.1, P.2.4.2, P.2.5.1, P.2.5.2**
- rozwoju nowych technologii w gminie poprzez przedsięwzięcie **P.2.4.1, P.3.2.1 i pośrednio poprzez działania w ramach przedsięwzięcia P.1.1.1**

• Gminy Cedry Wielkie w zakresie działań na rzecz:

- Ochrony środowiska naturalnego poprzez przedsięwzięcia: **P.1.1.1, P.1.3.1, P.1.4.1 i P.1.5.1**
- Wspierania wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej w ramach przedsięwzięć: **P.1.2.1, P.1.5.1 i P.2.3.1,**
- Turystycznego wykorzystania walorów środowiska naturalnego i kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem potencjału turystyki wodnej i rowerowej poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.2.1, P.3.2.2 i pośrednio poprzez P.3.6.1.**
- Wspieranie rozwoju rekreacji i turystyki jako czynników dynamizujących lokalny rozwój gospodarczy poprzez realizację przedsięwzięcia **P.3.3.1 i pośrednio poprzez P.2.4.1**

Z w/w analizy wynika, iż wszystkie 3 cele LSR poprzez działania, które mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć, są wzmocnieniem celów zawartych w ponadlokalnych i lokalnych strategiach, zarówno na szczeblu

strategii powiatu gdańskiego jak i gmin partnerskich, co daje możliwość realizacji LSR także w ramach projektów partnerskich we współpracy międzygminnej np. w ramach wdrażania projektów Smart Village.

Komplementarność celów LSR z działaniami międzyregionalnymi i transnarodowymi

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach celów LSR poprzez operację własną jak i operacje grantowe są komplementarne w stosunku do działań możliwych do realizacji ze wsparciem z programów międzyregionalnych i transnarodowych mechanizmów rozwojowych np. **Interreg lub NOVE FIO**.

Jeśli zaistnieje możliwość wsparcia dodatkowych działań np. wymiany dobrych praktyk czy dodatkowych działań edukacyjnych w ramach realizacji przedsięwzięć to:

1. Działania edukacyjne w Celu 1, które będą realizowane **w ramach operacji własnej** z PS WPR poprzez przedsięwzięcie **P.1.1.1** będą mogły być rozszerzone o dodatkowe elementy do realizacji ze wsparciem z Programu **Interreg Europa Środkowa 2021-2027**, ponieważ wpisują się w cel polityki programu PO2 – Bardziej ekologiczna, niskoemisyjna Europa przez promowanie ekologicznej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, dostosowania do zmian klimatu i przeciwdziałania i zarządzania ryzykiem zgodnie z zakresem celów szczegółowych programu:
 - 1) (i) Promowanie działań zwiększających efektywność energetyczną i zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych.
 - 2) (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej i zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich form zanieczyszczeńPrzedsięwzięcie to wpisuje się w priorytet 2 – Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej.
2. **P.1.1.1** jest komplementarne z CP2 zrównoważoną gospodarkę wodną, gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz transformację energetyczną. Dlatego dodatkowe działania w tym przedsięwzięciu mogłyby być wspierane przez Program **Interreg Morza Bałtyckiego 2021-2027** np. w zakresie spójnego podejścia do produkcji energii odnawialnej i jej magazynowania poprzez połączenie wiedzy kompetencji w celu zwiększenia potencjału władz publicznych poprzez wymianę i wprowadzanie dobrych praktyk w dziedzinie rozwoju odnawialnych źródeł energii, jak również mobilizowanie obywateli i przemysłu do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie produkcji, przechowywania i wykorzystania energii odnawialnej dla wszystkich sektorów w celu poprawy efektywności energetycznej i oszczędzania energii.
3. **P.1.1.1** wpisuje się w cele **CP 1,2 i 4 Interreg Bałtyk Środkowy i CP1 Interreg Bałtyk Południowy**, CP 2 Bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa, Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonej gospodarki. Jest zgodne z założeniami priorytetu 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi kryteriami zrównoważonego rozwoju w zakresie promowania gospodarki o obiegu zamkniętym, ochrony bioróżnorodności jak również wymianę doświadczeń między organami publicznymi i zwiększenie zdolności planowania.
4. **P.1.1.1** jest zgodne z założeniami OP 2 Zrównoważony Południowy Bałtyk – promowanie zrównoważonego rozwoju oraz niebieskiej i zielonej gospodarki.
5. Działania przewidziane do realizacji w celu 2 w **P.2.4.1** są komplementarne do działań przewidzianych do realizacji ze wsparciem w ramach Programu **Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027**. Dlatego dodatkowe działania z zakresu usług społecznych w tym przedsięwzięciu mogłyby być wspierane w ramach wdrożenia, np. rozwiązań uwzględniających struktury osadnicze i trendy demograficzne na obszarach wiejskich w celu zapewnienia zdalnego dostępu do usług. Wykorzystanie grywalizacji lub innych innowacyjnych podejść opartych na kulturze w celu motywowania różnych pokoleń do uczestnictwa w życiu publicznym, tworzenie środowisk sprzyjających samoorganizacji mieszkańców.

6. Działania, które będą realizowane poprzez przedsięwzięcia Celu 2 i Celu 3 **w ramach operacji grantowych** ze środków EFS+ (**P.2.2.1** i **P.2.2.2**) jak i PS WPR (**P.3.2.2**) oraz działania animacyjne LGD, będą mogły być dodatkowo rozszerzone o elementy wspierane z programu NOVEFIO, gdyż wpisują się w cel główny programu czyli zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne przez poprawę samoorganizacji społecznej, wzrost znaczenia sektora obywatelskiego w życiu publicznym oraz wzmocnienie instytucjonalne sektora obywatelskiego w Polsce.
7. Cel 3 poprzez **P.3.2.2** jest spójny z **Programem Interreg Bałtyk Południowy 2021-2027** priorytet 4.6. Wzmacnianie roli kultury OP 3 Atrakcyjny Bałtyk Południowy w zakresie wdrażania zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych Bałtyk–aktywacja potencjału turystycznego Obszaru Południowego Bałtyku, a dodatkowe działania mogłyby być wsparte w ramach poprawy wspólnej oferty turystycznej i kulturalnej w sposób zrównoważony środowiskowo

Zintegrowany charakter LSR w ramach różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Podejście zintegrowane przygotowanej LSR na lata 2021-2027 to łączenie działań, zasobów i kompetencji różnych sektorów. Operacje zaplanowane do realizacji w ramach przedsięwzięć są powiązane i koordynowane jako spójna całość niezależnie od tego, jakiego sektora dotyczą. Tworzą logiczne związki, wzajemnie oddziałują na siebie, dając efekt synergii. W ramach realizacji LSR zaplanowano szereg działań zintegrowanych. Opracowana przy aktywnej współpracy sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego oraz mieszkańców pozwoliła na wypracowanie takich kierunków działania, gdzie każdy z sektorów realizując cele własne, przyczyni się do lepszego wykorzystania posiadanych zasobów obszaru i wzmocni zakładany efekt synergii.

Cele przyjęte w strategii zakładają współpracę 3 sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego zarówno na poziomie ich realizacji jak i po ich osiągnięciu. Razem tworzą spójny zbiór z silnie sprzężonymi elementami, które wzajemnie na siebie oddziałują wskazując drogę trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru LGD.

- **Zintegrowanie sektorów, zasobów i branż działalności gospodarczej**
Realizacja zaplanowanych w LSR przedsięwzięć we wszystkich 3 celach wiąże się z koniecznością wzajemnej współpracy podmiotów z różnych sektorów: 1) **społecznego**, tj. organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, liderów lokalnych, mieszkańców, tj. liderów społecznych, pasjonatów, aktywnych osób fizycznych; 2) **publicznego**, tj. 6 gmin partnerskich; 3) **gospodarczego**, tj. przedsiębiorstwa, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, rolników.
- **Przedsięwzięcia Celu 1 LSR** wraz z planowanymi operacjami do realizacji są spójne, powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają pod względem:
 1. Użycia różnych metod: wsparcie finansowe poprzez przyznawanie dotacji w drodze konkursu, realizacja projektów grantowych, operacje własne oraz animacja.
 2. Zaangażowanie różnych sektorów (zintegrowanie podmiotów): a) społecznego m.in.: mieszkańcy/osoby fizyczne, stowarzyszenia, lokalni liderzy np. Softys, b) gospodarczego: rolnicy, mikro i małe przedsiębiorstwa, c) publicznego: jednostki samorządu terytorialnego (również poprzez współpracę np. przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń), samorządowe jednostki organizacyjne np. poprzez przedsięwzięcie **P.1.1.1**
 3. Zaangażowania różnych partnerów w realizację poszczególnych operacji w ramach współpracy międzysektorowej poprzez projekty realizowane w partnerstwie, np. na etapie realizacji projektów Smart Village poprzez przedsięwzięcia: **P.2.2.1** **P.2.2.2**, **P.2.4.1** i **P.2.4.2**
 4. Ukierunkowania planowanych działań również na wsparcie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw z dziedziny ochrony środowiska i biogospodarki poprzez przedsięwzięcie **P.1.5.1**, mając na uwadze specyfikę i potencjał obszaru oraz rekomendacje wynikające z konsultacji, w tym z lokalnymi przedsiębiorcami

5. Określenia przedsięwzięć w sposób spójny, chociaż przy zastosowaniu zupełnie innych sposobów oddziaływania i metod przyczyniać się będą do kompleksowego niwelowania ważnych deficytów mieszkańców obszaru LSR z zakresu ochrony środowiska i bioróżnorodności opisanych w rozdziale IV LSR.
- **Przedsięwzięcia Celu 2 LSR** wraz z planowanymi operacjami do realizacji są spójne, powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają w ramach:
 1. Użycia różnych metod: wsparcie finansowe poprzez przyznawanie dotacji w drodze konkursu, realizacja projektów grantowych, operacje własne oraz animacja
 2. Zaangażowania różnych sektorów (zintegrowanie podmiotów): a) społecznego m.in.: mieszkańcy/osoby fizyczne, stowarzyszenia, WTZ-y, lokalni liderzy np. Sołtys b) gospodarczego: rolnicy, mikro i małe przedsiębiorstwa, c) publicznego: jednostki samorządu terytorialnego (również poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń), Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, samorządowe jednostki organizacyjne np. poprzez przedsięwzięcia: **P.2.1.1, P.2.2.1, P.2.2.2, P.2.3.1, P.2.4.1 i P.2.4.2**
 3. Zaangażowania różnych partnerów w realizację poszczególnych operacji oraz w ramach współpracy międzysektorowej poprzez projekty partnerskie w ramach przedsięwzięć: **P.2.2.1 P.2.2.2, P.2.4.1 i P.2.4.2**, np. na etapie realizacji projektów Smart Village.
 4. Ukierunkowania planowanych działań w celu II na wsparcie tworzenia i rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych z branży usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami poprzez przedsięwzięcia: **P.2.5.1 i P.2.5.2**, mając na uwadze specyfikę i potencjał obszaru oraz rekomendacje wynikające z konsultacji z mieszkańcami
 5. Określenia dla Celu 2 przedsięwzięć w sposób spójny, chociaż przy zastosowaniu zupełnie innych sposobów oddziaływania i metod przyczyniać się będą do kompleksowego niwelowania ważnych deficytów mieszkańców obszaru LSR z zakresu wsparcia dzieci i młodzieży z problemami, seniorów oraz włączenia społecznego i aktywizacji grup osób w niekorzystnej sytuacji opisanych w rozdziale IV LSR, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i technik informacyjno-komunikacyjnych TIK.
 - **Przedsięwzięcia Celu 3 LSR** wraz z planowanymi operacjami do realizacji są spójne, powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają w ramach:
 1. Użycia różnych metod: wsparcie finansowe poprzez przyznawanie dotacji w drodze konkursu, realizacja projektów grantowych, operacje własne oraz animację
 2. Zaangażowania różnych sektorów (zintegrowanie podmiotów): a) społecznego m.in.: mieszkańcy/osoby fizyczne, stowarzyszenia, lokalni liderzy np. Sołtys, b) gospodarczego: rolnicy, mikro i małe przedsiębiorstwa, c) publicznego: jednostki samorządu terytorialnego (również poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń), Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, samorządowe jednostki organizacyjne np. poprzez przedsięwzięcia: **P.3.1.1, P.3.2.1, P.3.2.2, P.3.3.1 i P.3.4.1**
 3. Zaangażowania różnych partnerów w realizację poszczególnych operacji jak również współpracę międzysektorową np. w ramach przedsięwzięć **P.3.4.1** czy **P.3.1.1, P.3.2.1 i P.3.2.2** np. do realizacji w ramach wdrożenia projektów Smart Village
 4. Ukierunkowania również planowanych działań w celu III na wsparcie rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych w zakresie usług okołoturystycznych i pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem usług, skierowanych do osób ze specjalnymi potrzebami poprzez przedsięwzięcie: **P.3.4.1**, mając na uwadze specyfikę i potencjał obszaru oraz rekomendacje wynikające z konsultacji, w tym z rolnikami, osobami prowadzącymi usługi turystyczne i okołoturystyczne
 5. Określenia dla Celu 3 przedsięwzięć w sposób spójny, chociaż przy zastosowaniu zupełnie innych sposobów oddziaływania i metod przyczyniać się będą do kompleksowego niwelowania ważnych, opisanych w rozdziale IV LSR deficytów obszaru z zakresu niewystarczającej dostępności do oferty turystycznej w ramach infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, z uwzględnieniem oferty dla osób ze specjalnymi potrzebami, w

oparciu o lokalne zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Wszystkie 3 cele są spójne i komplementarne względem siebie i zawartych w nich przedsięwzięć, ponieważ działania przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych celów będą sprzyjać zarówno ochronie środowiska jak i aktywizacji społecznej, włączeniu społecznemu poprzez przygotowanie i realizację projektów partnerskich poczynając od przygotowania koncepcji Smart Village.

Wartość dodana podejścia LEADER realizacji LSR

Wartością dodaną realizacji LSR będzie wzmocnienie bezpośredniego wpływu społeczności lokalnej w rozwój społeczno-gospodarczy gmin, jak również całego obszaru LGD poprzez lokalne zaangażowanie społecznej energii wszystkich 3 sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego oraz zasobów, w tym zasobów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, a w szczególności zasobów kapitału społecznego w rozwój własnych miejscowości. Oddolny mechanizm wdrażania LSR umożliwi mieszkańcom realizację własnych pomysłów, których w innej zcentralizowanej formule nie mieliby szansy zrealizować. Społeczność lokalna obszaru poprzez współpracę różnych sektorów, będzie miała poczucie rzeczywistej sprawczości w poprawę jakości życia. Rosnące zaangażowanie mieszkańców przełoży się także na jeszcze większy stopień upodmiotowienia społeczności lokalnych, a duże poczucie wpływu samych beneficjentów, w tym lokalnych organizacji społecznych, przedsiębiorców, instytucji gminnych na lokalne sprawy, także ich pozytywną ocenę tego, czy działania LGD zwiększają możliwości zarządzania rozwojem przez mieszkańców. Realizacja celów LSR w podejściu LEADER wzmocni w lokalnej społeczności, szczególnie w ramach włączenia społecznego grup de faworyzowanych ich poczucie integracji i zmniejszy poczucie osamotnienia, co w optymalny sposób umożliwi wykorzystanie istniejących lokalnych zasobów i/lub przyczyni się do wykreowania nowych. Realizacja LSR w ramach partnerskiej współpracy międzysektorowej już na etapie tworzenia planu strategicznego rozwoju swoich miejscowości czyli koncepcji Smart Village, a w późniejszym okresie jej wdrożenia umożliwi społeczności lokalnej oraz miejscowym podmiotom wspieranie określania ścieżki rozwoju obszaru, która jest zgodna z ich potrzebami, oczekiwaniami i planami. Osiąganie tego celu nastąpi poprzez wspólne podejście uwzględniające możliwość podejmowania decyzji i pozwoli na przejęcie kontroli nad przyszłością własnego obszaru nie tylko w zakresie rozwoju usług społecznych poprzez poprawę dostępności do podstawowej infrastruktury, ale także w zakresie ochrony środowiska naturalnego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe.

Wspólne komplementarne działania w ramach realizacji przedsięwzięć przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru Żuław Gdańskich i Wyżyny Gdańskiej, a przez to do wzrostu dochodu lokalnych przedsiębiorców i osób prowadzących pozarolniczą działalność w gospodarstwach rolnych w ramach działalności turystycznej i około turystycznej, co pośrednio przełoży się na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców. Współdziałanie poprzez zintegrowane projekty aktywizujące społeczność i włączające w życie społeczne grupy de faworyzowane ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami znacząco wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru.

Projekty zawarte w koncepcjach Smart Village, które mogą być realizowane w większości przedsięwzięć wszystkich 3 celów LSR, w oparciu o innowacyjne metody i wdrożenie nowoczesnych technologii oraz w oparciu o włączenie społeczne, wzmocnią postawy obywatelskie wśród społeczności lokalnej, co będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę poziomu życia w tym grup defaworyzowanych zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami.

Dlatego realizacja celów LSR w podejściu LEADER realnie wpłynie na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich gmin partnerskich objętych działalnością LGD „Trzy Krajobrazy”, a pośrednio także na zrównoważony rozwój obszaru powiatu gdańskiego i Obszaru Metropolitalnego województwa pomorskiego.

Rozdział VI Cele i wskaźniki

1. Logika realizacji LSR w oparciu o specyfikę obszaru, konsultacje społeczne oraz powiązanie z analizą potrzeb i potencjału

Tworząc Lokalną Strategię Rozwoju, LGD "Trzy Krajobrazy" wyszła z założenia, że zdiagnozowane potrzeby są możliwe do zaspokojenia poprzez kompleksowe zaangażowanie wszystkich dostępnych Funduszy w województwie pomorskim w ramach RLKS, wykorzystując potencjał obszaru LGD. Odnosi się to zwłaszcza do zaspokojenia potrzeb grup zdiagnozowanych jako grupy osób w niekorzystnej sytuacji, wymagających szczególnego wsparcia.

Poniżej przedstawiono schematy, które pokazują logiczne relacje pomiędzy zdiagnozowanymi trzema głównymi obszarami tematycznymi i wynikającymi z nich priorytetami, zawartymi w ich ramach potrzebami rozwojowymi, a sformułowanymi celami i działaniami, których celem jest zaspokojenie tych potrzeb pod kątem dalszego zrównoważonego rozwoju obszaru.

Proces formułowania potrzeb rozwojowych i grupowania ich w określone obszary tematyczne, biorąc pod uwagę potencjał obszaru oraz badania i konsultacje społeczne, dane zastane i ogólnodostępne informacje, został opisany w rozdziale IV "Analiza potrzeb i potencjału obszaru".

Na bazie zdiagnozowanych głównych trzech obszarów tematycznych sformułowano trzy cele.

Obszar tematyczny	Priorytet rozwojowy	Cel
środowisko naturalne i klimat	Większa dbałość o środowisko naturalne i klimat	Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury
bezpieczeństwo zdrowotne i integracja społeczna	wzmocnienie integracji społeczności lokalnej oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji	Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji
Gospodarka wolnego czasu	rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie oferty aktywnej turystyki i rekreacji	Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD

Tabela nr 27. Proces formułowania celów (źródło własne LGD).

Kolejne schematy pokazują cele oraz przedsięwzięcia, które je realizują poprzez zróżnicowane operacje wraz z uzasadnieniem ich adekwatności do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych, jak i sposoby ich realizacji, źródła finansowania oraz wskaźniki produktu i rezultatu.

Suma rezultatów wynikających ze zrealizowanych operacji w ramach poszczególnych przedsięwzięć daje efekt w postaci realizacji celów.

Cele i przedsięwzięcia, a także grupy docelowe, budżet i sposób realizacji zostały zawarte także w formularzu nr 1 do LSR. Liczbowe wartości oraz harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników zostały określone w formularzu nr 2, budżet na poszczególne Fundusze został przedstawiony w formularzu nr 3, plan wykorzystania budżetu został przedstawiony w formularzu nr 4. Wszystkie formularze stanowią załączniki do LSR.

CEL I

PRIORYTET ROZWOJOWY	CEL I	uzasadnienie
WIĘKSZA DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE I KLIMAT	Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury	Do sformułowania celu I przyczynił się jeden z głównych kierunków polityki Unii Europejskiej, w zakresie ochrony środowiska i klimatu pt “Europejski Zielony Ład”, a także unijna “Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030” oraz wynikający z danych zawartych w rozdziale IV “Analiza potrzeb i potencjału”, problem kluczowy, którym jest niska świadomość proekologiczna społeczności oraz niewystarczająca dbałość o środowisko naturalne i bioróżnorodność. Potrzeba ochrony środowiska, wyartykułowana przez społeczność lokalną na spotkaniach konsultacyjnych oraz w badaniach ankietowych, znalazła się w głównym nurcie zainteresowań i zasadniczo wpłynęła na zdefiniowanie jednego z celów LSR.
potrzeby rozwojowe	przedsięwzięcie/Program/poziom dofinansowania	uzasadnienie
potrzeby: podniesienie świadomości ekologicznej, Potencjał: obszar w prawie 50 % pokryty różnymi formami prawnej ochrony przyrody	Podniesienie świadomości proekologicznej lokalnej społeczności obszaru LGD, w zakresie ochrony środowiska, z wykorzystaniem technologii cyfrowych/EFROW/100 %	W celu zaspokojenia potrzeby w tym zakresie, wyrażonej w badaniach społecznych, zaplanowano w LSR działania edukacyjne, szczególnie ukierunkowane na dzieci i młodzież oraz lokalne organizacje, w tak ważnych dziedzinach, jak zielona gospodarka, bioróżnorodność i ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w szczególności z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Zakłada się innowacyjny charakter ze względu na sposób organizacji i realizacji tego typu zajęć edukacyjnych. Efektem tego działania, będzie liczba osób z różnych grup społecznych, która wykorzysta pozyskaną wiedzę w codziennym życiu i pracy oraz do realizacji przedsięwzięć w LSR, związanych z ochroną środowiska, zarówno w swoich miejscowościach jak i na obszarach, objętych prawną ochroną, stanowiących prawie 50% obszaru LGD.
potrzeba: wsparcie inwestycji w magazyny energii w obiektach użyteczności publicznej, wyposażonych w instalacje fotowoltaiczne potencjał: liczba obiektów użyteczności publicznej, wyposażonych w instalacje OZE	Inwestycje w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej/EFRR/do 85%	Wsparcia wymagają istniejące instalacje fotowoltaiczne w zakresie magazynowania energii, których koszty są bardzo wysokie, a stanowią istotny element bezpieczeństwa energetycznego. Rezultatem tego działania bardziej efektywne wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych. Dodatkową korzyścią jest poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej dla społeczności lokalnej poprzez obniżenie kosztów utrzymania, zmniejszenie emisyjności szczególnie w okresie jesienno-zimowym.

potrzeba: Poprawa ochrony siedlisk i ekosystemów na obszarach chronionych, inwestycje w małą zieloną infrastrukturę potencjał: prawie 50 % jest objęty prawną ochroną przyrody	Inwestycje związane z poprawą bioróżnorodności na obszarach cennych przyrodniczo./EFRR/do 85%	Ze względu na fakt, że obszar LGD w prawie 50 % jest objęty prawną ochroną przyrody, potrzebą jest zwiększenie działań chroniących ekosystemy w celu zachowania i wzbogacenia bioróżnorodności na tych obszarach, poprzez inwestycje w zabezpieczenie warunków do odbudowy lub zachowania siedlisk i ekosystemów lokalnych. Równolegle istnieje potrzeba wzbogacenia i zachowania zielonej infrastruktury w poszczególnych miejscowościach i zakłada się jej realizację przez uświadomioną wcześniej społeczność lokalną. W te działania będą zaangażowane dwa Fundusze, wzajemnie się uzupełniające: EFRR w zakresie inwestycji związanych z poprawą cennych gatunków i ich siedlisk, a także EFRROW w zakresie małej zielonej infrastruktury w małych miejscowościach, która uzupełni duże projekty z EFRR. Szczególnie przedsięwzięcie w zakresie małej zielonej infrastruktury będzie ukierunkowane na innowacyjność, wykorzystując działania animacyjne i komunikacyjne LGD, promujące dobre praktyki z kraju i zagranicy.
	Mała zielona infrastruktura, realizowana przez społeczność lokalną na rzecz swojej miejscowości /EFRROW/do 100%	
potrzeba: wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań, dążących do zamkniętego obiegu produkcji lub usług lub recyklingu, w tym OZE potencjał: dostępność nowoczesnych technologii w zakresie gospodarki odpadami w działalności gospodarczej	Rozwój działalności gospodarczej w zakresie przejścia do działalności w obiegu zamkniętym w celu zagospodarowania odpadów produkcyjnych lub ich recykling, w tym zastosowanie instalacji fotowoltaicznej w celu ochrony środowiska/EFRR/do 65%	Potrzeba dążenia do zamkniętego obiegu w działalności gospodarczej została wyrażona na spotkaniach konsultacyjnych. Zbyt mała liczba przedsiębiorców zwraca uwagę na ponowne wykorzystanie odpadów w procesie produkcyjnym lub usługowym. Wykorzystując nowoczesne technologie w firmie w zakresie urządzeń do recyklingu lub do ograniczenia ilości odpadów, przedsiębiorcy mogą przyczynić się do zwiększenia ochrony środowiska i klimatu, a także zwiększyć swoją konkurencyjność na rynku. W ramach projektów będą premiowane zadania, uwzględniające zastosowanie paneli fotowoltaicznych w celu ograniczenia emisyjności.

Tabela nr 28. Uzasadnienie celu I i przedsięwzięć

Przedstawione przedsięwzięcia komplementarnie realizują cel główny I, wynikający z priorytetu nr I, a uzasadnienia pokazują powiązanie tych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami, z uwzględnieniem potencjału obszaru w tym zakresie tematycznym.

Poniższa tabela przedstawia dodatkowe informacje dotyczące realizacji poszczególnych przedsięwzięć, takie jak: źródła finansowania, grupy docelowe, sposób realizacji oraz odpowiadające im wskaźniki produktu i rezultatu, zgodne ze wskaźnikami sformułowanymi dla poszczególnych Funduszy.

CEL I

Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury					
Nr.przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie /Fundusz	grupa docelowa-wnioskodawcy	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu

1.1.1.	Podniesienie świadomości proekologicznej lokalnej społeczności obszaru LGD, w zakresie ochrony środowiska, z wykorzystaniem technologii cyfrowych/ EFRR	LGD	operacja własna	Liczba operacji własnych	R.1 liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami
1.2.1.	Inwestycje w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej/ EFRR	JST	Projekt grantowy	PLRO208 – Pojemność magazynów energii elektrycznej	Zmagazynowana energia odnawialna ogółem
1.3.1.	Inwestycje związane z poprawą bioróżnorodności na obszarach cennych przyrodniczo/ EFRR	JST	konkurs	PLRO070 - Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	RCR095 Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury
1.4.1.	Mała zielona infrastruktura, realizowana przez społeczność lokalną na rzecz swojej miejscowości, w celu ochrony środowiska i bioróżnorodności/ EFRR	Lokalne NGO	Projekt grantowy	powierzchnia zielonej infrastruktury objęta wsparciem	R.27 Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania do niej
1.5.1.	Rozwój działalności gospodarczej w zakresie przejścia do działalności w obiegu zamkniętym w celu zagospodarowania odpadów produkcyjnych lub ich recykling, w tym zastosowanie instalacji fotowoltaicznej w celu ochrony środowiska/ EFRR	przedsiębiorcy	konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju działalności gospodarczej	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR

Tabela nr 29. Wskaźniki, sposób realizacji i finansowania przedsięwzięć celu I.

W realizację celu nr I zaangażowane są wszystkie podmioty działające na obszarze: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, JST, przedsiębiorcy jak i LGD.

Realizacja przedsięwzięć będzie przebiegać w różnych formach w zależności od rodzaju beneficjentów oraz specyfiki przedsięwzięcia.

Działanie nr **1.1.1** będzie realizowane poprzez **operację własną** ze względu na jego specyfikę i ujednolicenie form przekazu w sposób wyczerpujący i profesjonalny. W tym przypadku operacja obejmie cały obszar LGD, co w pełni uzasadnia realizację przez LGD tego działania i będzie realizowana we współpracy z lokalnymi organizacjami, instytucjami publicznymi i lokalnymi liderami społeczności lokalnej z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi i technologii. Dobór metod realizacji ma na celu dotarcie do jak najszerszego grona społeczności z poszczególnych grup społecznych.

Przedsięwzięcie 1.4.1., skierowane do lokalnych organizacji, będzie realizowane w formule grantowej, która umożliwia najbardziej efektywną metodę realizacji tego typu operacji, ze względu na atrakcyjną formę finansowania. Pozostałe przedsięwzięcia będą realizowane w formie konkursów, których zasady, definiują poszczególne Programy.

Założone przedsięwzięcia zaspokajają wyrażone potrzeby na spotkaniach konsultacyjnych, w badaniach społecznych i pozwolą na rozwój obszaru, wykorzystując jego potencjał oraz wzmocnią poczucie odpowiedzialności za przyrodę i życie w czystym, zadbany środowisku.

W przedstawionym schemacie przedsięwzięć realizujących cel I, występują dwie zasadnicze cechy, charakteryzujące współdział poszczególnych Funduszy w osiągnięciu celu:

1. Synergia: sformułowane i oświadczone przedsięwzięcia są tematycznie spójne, realizowane przez zróżnicowane działania i podmioty oraz Fundusze EFRR i EFRROW, dążą do osiągnięcia efektów, które składają się na poszczególne elementy celu ogólnego. Działania w kierunku podniesienia świadomości proekologicznej społeczności lokalnej, ochrony siedlisk i ekosystemów, tworzenie zielonej infrastruktury, inwestycji w OZE, zielonej gospodarki w przedsiębiorczości przyczynią się do osiągnięcia efektu w postaci **społeczności lokalnej o ukształtowanych postawach proekologicznych, która chroni środowisko naturalne, wzmocnia bioróżnorodność i wpływa na łagodzenie zmian klimatu.**
2. Komplementarność: przedstawione przedsięwzięcia są finansowane z dwóch różnych Funduszy, wzajemnie się uzupełniając, aby wzmocnić efekty w określonym zakresie lub wykorzystać zrealizowane wyprzedzająco przedsięwzięcia do realizacji następnych działań tematycznie powiązanych (np. efekty przedsięwzięcia w zakresie podniesienia wiedzy proekologicznej wśród mieszkańców zostanie wykorzystane do realizacji działań inwestycyjnych w lokalną zieloną infrastrukturę oraz w przedsiębiorstwach w zakresie ochrony środowiska).

CEL II

PRIORYTET ROZWOJOWY	CEL II	uzasadnienie
wzmocnienie integracji społeczności lokalnej oraz zwiększenie jakości usług społecznych i zdrowotnych w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji	Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji	Główny priorytet został wyłoniony z procesu badań i konsultacji społecznych, jako jedna z głównych potrzeb, wynikająca ze specyfiki obszaru (rozwarstwienie społeczne, luka cywilizacyjna, nasilenie się trendu osiedleńczego) ze szczególnym uwzględnieniem zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji (seniorów 60+, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, ludzie młodzi do 25 roku życia) w zakresie oferty usług społecznych i zdrowotnych. Na podstawie tego priorytetu został sformułowany cel, w którego realizację włączone zostały trzy Fundusze, wzajemnie się uzupełniające w zakresie finansowania poszczególnych działań i ukierunkowanych na określone grupy społeczne. W celu zapewnienia realizacji zdiagnozowanych potrzeb społecznych, proponowane przedsięwzięcia będą skupiać się na działaniach edukacyjnych, integracyjnych i prozdrowotnych z maksymalnym wykorzystywaniem nowoczesnych rozwiązań

		organizacyjnych jak i technologicznych. Równocześnie przedsięwzięcia będą dedykowane określonym grupom, wymagających wsparcia. Efektem realizacji celu ma być zapewnienie rozwoju usług społecznych, szczególnie dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji oraz szeroko rozumiana integracja społeczna poprzez zapewnienie warunków i ciekawej oferty, służącej temu procesowi.
potrzeby i potencjał rozwojowy	przedsięwzięcia/Fundusz/poziom dofinansowania	uzasadnienie
potrzeba: stworzenie infrastruktury, służącej wsparciu dziennemu (modernizacja i adaptacja niezagospodarowanych obiektów lub lokali) potencjał: ilość budynków lub lokali użyteczności publicznej, które mogą pełnić funkcje w zakresie świadczenia usług wsparcia dziennego dla seniorów	Rozwój infrastruktury publicznej, służącej wsparciu dziennemu seniorów /EFRR/do 85%	W celu zaspokojenia potrzeby w tym zakresie, wyrażonej w badaniach społecznych, zaplanowano interwencję w celu wyodrębnienia i przystosowania na obszarze (w poszczególnych gminach) lokali, spełniających wymogi do świadczenia usług w sferze opieki dziennej dla seniorów 60+. Z danych wynika, że w żadnej gminie nie funkcjonuje ta forma usługi, ponieważ nie ma odpowiednio wyposażonych miejsc do świadczenia opieki dziennej tej grupie seniorów, która ze względów zdrowotnych i wieku lub osamotnienia potrzebuje wsparcia w życiu codziennym.
potrzeba: poprawa dostępu do usług opieki dziennej dla seniorów w powstałej infrastrukturze potencjał: obiekty i lokale użytku publicznego, dostosowane do świadczenia tego typu usług.	Usługi wsparcia dziennego seniorów, świadczone w obiektach zmodernizowanych dzięki wsparciu z EFRR/EFSD/do 85%	W trakcie spotkań konsultacyjnych oraz w wywiadach indywidualnych z przedstawicielami gminnych ośrodków pomocy społecznej wyrażono potrzebę świadczenia usług wsparcia dziennego dla seniorów 60+ , w celu zapobiegania umieszczeniu tych osób w instytucjach pobytu długoterminowego. Tego typu usługi na obszarze LGD nie występują. Usługi powinny być świadczone w miejscach odpowiednio dostosowanych i wyposażonych, wspartych dzięki EFRR.
potrzeba: poprawa dostępu do zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych w zakresie opieki wytnieniowej, opiekuńczej, rehabilitacyjnej, terapeutycznej, świadczonych w środowisku lokalnym potencjał: duża liczba organizacji pozarządowych, mających w swoim zakresie działania tego typu usług	Rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym / EFSD/do 85%	Potrzebą wyrażoną w badaniach społecznych, jest rozwój usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym, których dostępność, ze względu na niewystarczające finansowanie, jest zbyt mała w stosunku do potrzeb i liczby osób, wymagających wsparcia w tym zakresie. Dotyczy to w szczególności usług w zakresie opieki wytnieniowej, usług opiekuńczych, itp.
potrzeba: modernizacja istniejących obiektów do świadczenia kreatywnych i profesjonalnych usług dla społeczności potencjał: istniejąca baza świetlic wiejskich lub innych obiektów, w których możliwe będzie świadczenie	Utworzenie Domów Aktywności Lokalnej poprzez modernizację obiektów lub lokali, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE /EFRR/dla JST do 75%, dla podmiotów innych niż JST do	Wykorzystanie istniejących świetlic wiejskich lub innych obiektów do pełnienia funkcji Domów Aktywności Lokalnej, jest innowacyjne w skali całego obszaru LSR. Istniejące obiekty, czy lokale, które nie są w pełni wykorzystywane, stanowią potencjał do rozwoju usług, poprzez ich modernizację obejmującą przede wszystkim wyposażenie w różnego typu urządzenia, służące do prowadzenia innowacyjnej animacji, dla społeczności lokalnej, w szczególności dla osób ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. Dotyczy to urzędzeń służących

specjalistycznych usług dla społeczności, w tym dla osób z ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji, w tym zastosowanie OZE	100%	poprawie kondycji fizycznej, jak i intelektualnej oraz wyposażenia w np. gry towarzyskie, pozwalające na organizację długofalowych turniejów itp. Głównym celem modernizacji świetlic lub innych obiektów, oprócz bieżącej działalności, będzie nadanie im nowej jakości w działalności, która równocześnie będzie inspiracją dla uruchomienia aktywności społecznej w pozostałych miejscowościach. Uzasadnieniem do realizacji tych inwestycji jest również zdefiniowana w diagnozie struktura społeczna na obszarze, wynikająca z nasilającego się trendu osiedlania ludności miejskiej na terenach wiejskich. Inwestycje są odpowiedzią także na potrzeby tej grupy mieszkańców, których liczba w ostatnich latach znacząco wzrosła. Inspiracją do tworzenia domów jest bliskość Trójmiasta i nasilający się trend miejski w postaci tworzenia CAL-ów i domów sąsiedzkich, które pełnią rolę integracyjną, edukacyjną i stwarzają przestrzeń dla kreatywnych inicjatyw. W ramach operacji możliwe będzie dostosowanie architektoniczno-informacyjne dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. Dzięki modernizacji i wprowadzeniu rozwiązań w zakresie OZE, będzie możliwe całoroczne funkcjonowanie obiektu, przy obniżonych kosztach eksploatacji.
potrzeba: wypełnienie obiektów użyteczności publicznej ciekawą ofertą zajęć i wydarzeń, wykorzystujących nowoczesne technologie i innowacje, w tym e-usługi potrzeba: intensyfikacja działań z zakresu aktywności fizycznej, i podniesienia kompetencji cyfrowych, dedykowana seniorom 60+, z wykorzystaniem istniejącej bazy infrastruktury rekreacyjnej potencjał: świetlic wiejskich, liczba organizacji potencjał: duża liczba obiektów rekreacyjno sportowych, które mogłyby być wykorzystane do stworzenia zorganizowanej oferty prozdrowotnej dla seniorów	Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez innowacyjną animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji /EFRROW/do 100%	Potrzebą wyrażoną w badaniach społecznych jest rozwój usług, służących społeczności lokalnej dla poprawy integracji i jakości życia na wsi, w tym dla osób ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. Wykorzystanie istniejących świetlic wiejskich lub innych obiektów, w których zostaną utworzone Domy Aktywności Lokalnej pozwoli na prowadzenie innowacyjnej działalności animacyjnej, obejmującej działania edukacyjne, prozdrowotne, jak i integrację i aktywizację międzypokoleniową oraz pobudzające kreatywność lokalnych liderów oraz korzystanie z nowoczesnych technologii, cyfryzacji, zarówno przez społeczność lokalną, w tym przez osoby ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. W ramach projektów zakłada się, że działalność Domów będzie prowadzona przez profesjonalnych animatorów, czy też instruktorów, co pozwoli na wprowadzenie wysokiej jakości usług na tereny wiejskie, w celu zrównania szans miasto-wieś jak i służące integracji nowo osiedleńczej ludności, która oczekuje takiej oferty. W ramach działalności Domów zakłada się również ciekawą ofertę dla seniorów 60+ z zakresu aktywności fizycznej, aby zapobiec lub powstrzymać degradację fizyczną i utrzymać ich kondycję w lepszym stanie oraz podniesienia kompetencji cyfrowych, aby w pełni mogli wykorzystać dostępne narzędzia nowoczesnych technologii do aktywnego udziału w społeczności lokalnej, komunikacji i informacji oraz zaspokajania potrzeb w codziennym życiu. Z badań społecznych wynika, że największe zapotrzebowanie jest na tego typu usługi w tej grupie społecznej.
potrzeba: zwiększenie	Zajęcia edukacyjne w	Potrzebą, wyrażoną w badaniach społecznych jest

dotatkowej oferty edukacyjnej w szkołach, w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, w tym związanych z przemocą w rodzinie i agresją wśród rówieśników potencjał: liczba organizacji pozarządowych	szkołach w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, skierowane do dzieci i młodzieży /EFRROW/do 100%	zwiększenie dostępności do działań edukacyjnych w szkołach, związanych z problemami psychologiczno-pedagogicznymi dla ludzi młodych do 25 roku życia. Ta grupa w niekorzystnej sytuacji wymaga profesjonalnego wsparcia w zakresie przeciwdziałania agresywnym zachowaniom i sposobów radzenia sobie z problemami, wynikającymi z postępującej cyfryzacji i przemocy w rodzinie.
potrzeba: tworzenie nowych oraz rozwój istniejących działalności gospodarczych, ukierunkowanych na przystępne cenowo usługi opiekuńcze, wytnieniowe, rehabilitacyjne lub terapeutyczne, wykorzystujące nowoczesne technologie potencjał: bliskość Trójmiasta, możliwość pozyskania wsparcia przez osoby z wyższym wykształceniem w kierunku zdrowotnym	Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych / EFRROW/do 65%	Uzupełnieniem działań w kierunku świadczenia usług społecznych jest wsparcie ukierunkowane na podejmowanie działalności gospodarczej w tym zakresie, w celu zwiększenia dostępności do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych. Takie podejście zostało potwierdzone na spotkaniach konsultacyjnych.
potrzeba: poszerzenie oferty komercyjnych usług społecznych, przystępnych cenowo, w tym świadczonych w środowisku lokalnym potencjał: przedsiębiorcy działający w branży usług społecznych	Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych / EFRROW/do 65%	Wsparcie dla przedsiębiorców działających na obszarze w zakresie usług społecznych i zdrowotnych na poszerzenie oferty usług i podniesienia ich jakości i przystępnych cenowo, pozwoli na możliwość korzystania z tych usług pewnej grupie mieszkańców. Takie podejście zostało potwierdzone na spotkaniach konsultacyjnych.

Tabela nr 30. Uzasadnienie celu II wraz z przedsięwzięciami.

Przedstawione przedsięwzięcia, komplementarnie realizują cel II, wynikający z priorytetu nr II, a uzasadnienia pokazują powiązanie tych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami z uwzględnieniem potencjału obszaru.

Poniższa tabela przedstawia dodatkowe informacje dotyczące realizacji poszczególnych przedsięwzięć, takie jak: źródła finansowania, grupy docelowe, sposób realizacji oraz odpowiadające im wskaźniki produktu i rezultatu, zgodne ze wskaźnikami sformułowanymi dla poszczególnych Funduszy w Planie Działania.

CEL II					
Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji					
Nr. przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	grupa docelowa-wnioskodawcy	sposób realizacji	wskaźnik produktu	wskaźnik rezultatu
2.1.1	Rozwój infrastruktury służącej wsparciu dziennemu seniorów./EFRR	JST	konkurs	PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów służących

					wspieraniu dziennemu seniorów
2.2.1	Usługi wsparcia dziennego seniorów, świadczone w obiektach zmodernizowanych dzięki wsparciu z EFRR/ EFS+	JST, NGO	Projekt grantowy	PLKLC002 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie EECO12 – Liczba osób z niepełno sprawnościami objętych wsparciem w programie	PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej
2.2.2.	Rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym/ EFS+	JST, NGO	Projekt grantowy	PLKLC002 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie EECO12 – Liczba osób z niepełno sprawnościami objętych wsparciem w programie	
2.3.1.	Utworzenie Domów Aktywności Lokalnej poprzez modernizację obiektów lub lokali, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE/ EFROW	JST, NGO	konkurs	liczba zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury	R.41PR odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR
2.4.1.	Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez innowacyjną animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji/ EFROW	NGO	konkurs	Liczba operacji	R.42 liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.
2.4.2.	Zajęcia edukacyjne w szkołach w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, skierowane do dzieci i młodzieży/ EFROW	NGO	konkurs	liczba operacji	R.42 liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.
2.5.1.	Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych / EFROW	osoby fizyczne	konkurs	Liczba operacji w zakresie utworzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR
2.5.2	Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie	przedsiębiorcy	konkurs	Liczba operacji w zakresie świadczenia	R.37 Nowe miejsca pracy objęte

	świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych / EFRR			usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych	wspieraniem w ramach projektów WPR
--	--	--	--	---	------------------------------------

Tabela nr 31.Wskaźniki, sposób realizacji i finansowania przedsięwzięć celu II.

W realizację celu nr II zaangażowane są wszystkie podmioty działające na obszarze: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, JST, przedsiębiorcy jak i LGD.

Realizacja przedsięwzięć będzie przebiegać w różnych formach w zależności od rodzaju beneficjentów oraz specyfiki przedsięwzięcia.

Przedsięwzięcia 2.2.1 oraz 2.2.2 będą realizowane w formie grantowej. Pozostałe przedsięwzięcia będą realizowane w formie konkursów, których zasady, definiują poszczególne Programy.

W przedstawionym schemacie przedsięwzięć realizujących cel II występują dwie zasadnicze cechy charakteryzujące współdział poszczególnych Funduszy w osiągnięciu celu:

- Synergia:** sformułowane i owskaźnikowane przedsięwzięcia są tematycznie spójne, realizowane przez zróżnicowane działania i podmioty oraz Fundusze EFRR, EFS+ i EFRROW, dążą do osiągnięcia efektów, które składają się na poszczególne elementy celu ogólnego. Działania w tym celu ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie zdefiniowanym grupom w niekorzystnej sytuacji, miejsc (inwestycje EFRR) oraz usług (EFS+ oraz EFRROW), mających na celu likwidację marginalizacji i ich włączenie społeczne. Wachlarz usług, w zależności od charakteru grupy jest mocno zróżnicowany i obejmuje wsparcie dzienne seniorów 60+ i ich kompetencje cyfrowe oraz podnoszące kondycję fizyczną, dzieci i młodzież z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie m.in. w zakresie likwidacji barier architektoniczno-komunikacyjnych. Wszystkie usługi mają jeden cel: integracja, opieka zdrowotna i włączenie społeczne tych grup do życia społecznego i czynnego w nim uczestnictwa.
- Komplementarność:** przedstawione przedsięwzięcia są finansowane z trzech różnych Funduszy, wzajemnie się uzupełniając, aby wzmocnić efekty w określonym zakresie lub wykorzystać zrealizowane wyprzedzająco przedsięwzięcia do realizacji następnych działań tematycznie powiązanych: inwestycje w miejsca świadczenia usług opiekuńczych i wypełnienie ich usługami z dwóch funduszy, rozwój infrastruktury w celu realizacji w tych miejscach działań integracyjnych na rzecz włączenia społecznego, usługi dla osób 60+ podtrzymujące ich sprawność intelektualną i fizyczną w celu opóźnienia procesu degradacji fizycznej i przejście do systemu opieki długoterminowej.

CEL III

PRIORYTET ROZWOJOWY	CEL III	uzasadnienie
rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie oferty aktywnej turystyki i rekreacji bazującej na istniejącym potencjale turystyczno-rekreacyjnym	Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD	W wyniku przeprowadzonych badań ankietowych bezpośrednich, spotkań konsultacyjnych i warsztatów, wśród społeczności lokalnej, aktywna rekreacja znalazła się na pierwszym miejscu wyrażonych potrzeb. Dotychczasowe inwestycje i promocja w tym obszarze tematycznym stworzyły potencjał do aktywności rekreacyjnej. Ta forma spędzania wolnego czasu służy integracji społeczności lokalnej, podniesienia kondycji fizycznej jak i włączeniu społecznemu osób ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji. Rozwój istniejącej bazy powinien pójść w kierunku podniesienia atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań i przyczynić się do integracji rozwarstwowanego społeczeństwa obszaru oraz rozwoju gospodarczego.

potrzeby i potencjał rozwojowy	Przedsięwzięcia/Fundusz/ poziom dofinansowania	uzasadnienie
potrzeba: utworzenie szlaków konnych wraz z infrastrukturą, karawaningowych miejsc postojowych, kąpielisk potencjał: liczba stadnin i ośrodków jeździeckich, walory krajobrazowo-przyrodnicze: bliskość trójmiasta, jeziora, na których mogłyby powstać kąpieliska, miejsca atrakcyjne turystycznie, krajobrazowo, przyrodniczo, historycznie, nasilający się trend slow tourism	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szlaki konne, kąpieliska i karawaningowe miejsca postojowe)/EFRR/do 85%	Poszerzenie oferty, dotyczącej szlaków konnych, o odpowiednio oznakowane trasy, pozwoli na rozwój tej dziedziny aktywności. Przy istniejącym potencjale, takim jak liczba stadnin i ośrodków jeździeckich, utworzenie szlaków konnych umożliwi korzystanie z tej formy rekreacji przez cały rok. Dodatkowo stworzy okazję do organizacji weekendowych lub wielodniowych rajdów konnych, szczególnie uwzględniając dzieci i młodzież w okresach wolnego czasu. Działanie wpłynie na włączenie tej formy spędzania wolnego czasu jako składowej zintegrowanego produktu turystycznego. W ramach oferty spędzania wolnego czasu, popularnością, jak wynika z wypowiedzi na spotkaniach konsultacyjnych, wśród mieszkańców obszaru, cieszy się rekreacja nad wodą, co rzutuje na stworzenie odpowiednich warunków dla bezpieczeństwa tej formy rekreacji. Na obszarze znajduje się kąpielisko, które wymaga modernizacji i dostosowania do standardów, ale istnieją również jeziora, na których, po głębszej analizie, można ewentualnie utworzyć kąpieliska o odpowiednich warunkach bezpieczeństwa, dostępności i zrównoważonego oddziaływania na środowisko. Tworząc obiekty z miejscami postojowymi dla turystyki carawaningowej, nastąpi znaczący rozwój obszaru pod kątem turystycznym. Równocześnie zapewni promocję poszczególnych gmin, związaną z atrakcyjnymi miejscami lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Szansą dla rozwoju tej formy turystyki jest jej rosnąca popularność, co stwarza zapotrzebowanie na specjalną infrastrukturę dla kamperów i przyczep kempingowych, wyposażoną w punkty odbioru nieczystości, poboru energii, wody, odpowiedniej wielkości miejsca z możliwością wygodnego postoju. W ramach diagnozy obszaru określono potencjał atrakcyjnych turystycznie miejsc, a bliskość Trójmiasta i Wybrzeża Zatoki Gdańskiej, pozwala sądzić, że ta forma będzie się rozwijać i zapotrzebowanie na bezpieczne miejsca postojowe będzie wykazywać tendencję wzrostową.
potrzeba: rozwój infrastruktury wykorzystującej innowacje i nowoczesne technologie potencjał: walory kulturowo-przyrodnicze, duża ilość tras i szlaków turystyczno-rekreacyjnych,	Rozwój małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w atrakcyjnych lokalizacjach obszaru, na trasach i szlakach turystyki aktywnej, opartej na dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i naturalnych materiałów do budowy/EFROW/ dla JST do 75%, dla	Na spotkaniach konsultacyjnych i w badaniach społecznych została wyrażona potrzeba uzupełnienia istniejącej bazy turystyczno-rekreacyjnej (szlaki, trasy itp.) o atrakcyjną i innowacyjną infrastrukturę z zastosowaniem nowoczesnych technologii i lokalnych naturalnych materiałów z uwzględnieniem dostosowania dla grup o specjalnych potrzebach. Stworzone obiekty wraz z tablicami informacyjnymi mają na celu połączenie aktywnej turystyki z edukacją historyczną lub zdrowotną, co w pełni pozwoli na wykorzystanie potencjału obszaru. Jednocześnie dodatkowe elementy infrastruktury powinny się wpisywać w warunki ochrony środowiska i pełnić rolę edukacyjną w tym zakresie. Ważną rolę odegrają działania animacyjne i komunikacyjne LGD, pokazujące przykłady innowacyjnych rozwiązań, które można wykorzystać na obszarze.

	podmiotów innych niż JST do 100%	
potrzeba: zainicjowanie ofert organizacji aktywnej turystyki w połączeniu z kulturą, wykorzystujących istniejącą jak i nowo powstałą infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną potencjał: baza ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, walory krajobrazowo-przyrodnicze, trasy i szlaki turystyki aktywnej	Rozwój oferty aktywnej turystyki z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w kierunku zainicjowania produktów turystycznych i ich promocji/EFROW/do 100%	W wywiadach jak i rozmowach oraz na spotkaniach konsultacyjnych, społeczność wyraziła potrzebę organizacji wydarzeń, związanych z aktywną rekreacją z wykorzystaniem turystyki rowerowej, konnej, pieszej, po trasach, szlakach i miejscach stworzonych do rekreacji. Potrzeba integracji różnych grup społecznych skupiających się wokół wspólnego zainteresowania daną formą rekreacji jest głównym elementem realizacji celu. W ramach oferty rekreacyjno-turystycznej byłyby wprowadzone wydarzenia kulturalne w postaci np. spotkań z ciekawymi ludźmi, koncertów, przedstawień, itp. w celu poszerzenia wiedzy mieszkańców i turystów z różnych dziedzin życia społecznego, sportowego, kulturalnego itp. Połączenie aktywności z pogłębianiem wiedzy przyniesie wartość dodaną do oferty spędzania wolnego czasu i będzie podstawą do powstania produktu turystycznego, prowadzonego przez organizacje pozarządowe lub jako działalność gospodarcza. Działanie poszerza ofertę czasu wolnego o elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
potrzeba: utworzenie i rozwój działalności turystycznej i okołoturystycznej potencjał: walory krajobrazowo-przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, sieć szlaków i tras turystyki aktywnej	Rozwijanie działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych i okołoturystycznych na obszarze LGD z zachowaniem zasad ochrony środowiska/EFROW/do 65%	Dzięki działalności gospodarczej ukierunkowanej na przedsięwzięcia turystyczne i okołoturystyczne, wykorzystując potencjał kulturowy, przyrodniczy, historyczny nastąpi rozwój obszaru, angażując podmioty działające w tej sferze pod kątem dążenia do stworzenia zintegrowanych produktów turystycznych.
potrzeba: powstanie zagród edukacyjnych w celu rozwoju edukacji opartej na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym potencjał: dziedzictwo kulturowe, historyczne i przyrodnicze	Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych/EFROW/do 85%	Działalność zagród edukacyjnych pozwoli na wykorzystanie zasobów lokalnych w celu edukacji, promocji tradycji i potencjału obszaru. Propagowanie dziedzictwa polskiej wsi przyczyni się do rozwoju form spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, szczególnie młodych ludzi, wzmacniając ich poczucie tożsamości z regionem oraz dla turystów jako atrakcja lokalna i działalność poznawcza.
potrzeba: rozwój miejscowości w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii i innowacji opartej na lokalnym partnerstwie potencjał: walory krajobrazowo-przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe	Przygotowanie koncepcji Smart Village/EFROW/ łączna kwota wynosi 20 000 zł, na sfinansowanie przygotowania jednej koncepcji inteligentnej wsi, indykatoryjna kwota jednostkowa wynosi 4 tys. zł,	Na spotkaniach ze społecznością, organizacjami pozarządowymi została wyrażona chęć realizacji koncepcji Smart Village, opierając się na oddolnym, kompleksowym i innowacyjnym rozwiązaniu konkretnego oraz istotnego problemu, zaznaczającego się na danym terenie, a odnoszącego się np. do poprawy jakości życia ludności, ograniczenia niekorzystnych trendów demograficznych, podniesienia jakości usług publicznych, poszanowania środowiska przyrodniczego, zwiększenia zatrudnienia oraz włączenia cyfrowego, realizowanych w partnerstwie. Koncepcje Smart Village będą zawierać szereg operacji, które będą realizować przedsięwzięcia, we wszystkich trzech celach LSR, uwzględniając priorytetowe założenia tej koncepcji takie

		jak nowoczesne technologie, cyfryzację, ochronę środowiska i klimatu, innowacje, starzejące się społeczeństwo. Podstawowym warunkiem realizacji tych operacji jest partnerstwo sektorowe, współdziałające i pozwalające osiągnąć o wiele większy efekt oraz wartość dodaną, angażując dodatkowe instrumenty finansowe. LGD dołoży wszelkich starań w zakresie doradztwa, dotyczącego koncepcji, aby spełniały one założoną rolę.
--	--	---

Tabela nr 32. Uzasadnienie celu i jego przedsięwzięć.

Przedstawione przedsięwzięcia komplementarnie realizują cel III, wynikający z priorytetu nr III, a uzasadnienia pokazują powiązanie tych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami z uwzględnieniem potencjału obszaru w tym zakresie tematycznym.

Poniższa tabela przedstawia dodatkowe informacje dotyczące realizacji poszczególnych przedsięwzięć, takie jak: źródła finansowania, grupy docelowe, sposób realizacji oraz odpowiadające im wskaźniki produktu i rezultatu, zgodne ze wskaźnikami sformułowanymi dla poszczególnych Funduszy.

CEL III Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD					
	przedsięwzięcie	grupa docelowa-wnioskodawcy	sposób realizacji	wskaźnik produktu	wskaźnik rezultatu
3.1.1	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szlaki konne, kąpieliska i karawaningowe miejsca postojowe)/ EFRR	JST, NGO	konkurs	PLRO135-Długość wspartych szlaków turystycznych	RCR077-Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające
		JST	konkurs	RCO077-Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	
		JST	konkurs	RCO077-Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	
3.2.1	Rozwój małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w atrakcyjnych lokalizacjach obszaru, na trasach i szlakach turystyki aktywnej, opartej na dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i naturalnych materiałów do budowy/ EFRR	JST, NGO	Konkurs	Liczba operacji	41PR odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR
3.2.2	Rozwój oferty aktywnej turystyki z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w kierunku zainicjowania produktów turystycznych i ich promocji / EFRR	NGO	konkurs	Liczba operacji	

3.3.1	Rozwijanie działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych i okołoturystycznych na obszarze LGD zachowaniem zasad ochrony środowiska /EFRRROW	Przedsiębiorcy	konkurs	Liczba operacji	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR
3.4.1	Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych /EFRRROW	rolnicy	konkurs	Liczba utworzonych lub rozwiniętych gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych	R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR.
3.5.1	Przygotowanie koncepcji Smart Village/EFRRROW	NGO	Projekt grantowy	Liczba zadań grantowych	R.40 liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi.

Tabela nr 33.Wskaźniki, grupy docelowe oraz sposoby realizacji przedsięwzięć celu III.

W realizację celu nr III zaangażowane są wszystkie podmioty działające na obszarze: mieszkańcy, organizacje pozarządowe, JST, przedsiębiorcy jak i LGD.

Realizacja przedsięwzięć będzie przebiegać w różnych formach w zależności od rodzaju beneficjentów oraz specyfiki przedsięwzięcia. Przedsięwzięcia będą realizowane w formie konkursów, których zasady, definiują poszczególne Programy, z wyjątkiem przedsięwzięcia 3.5.1. koncepcje Smart Village, które ze względu na swój charakter umożliwiają efektywną realizację.

W przedstawionym schemacie przedsięwzięć realizujących cel III występują dwie zasadnicze cechy charakteryzujące współdział poszczególnych Funduszy w osiągnięciu celu:

1. **Synergia:** sformułowane i owskaźnikowane przedsięwzięcia są tematycznie spójne, realizowane przez zróżnicowane działania i podmioty oraz Fundusze EFRR i EFRROW, dążą do osiągnięcia efektów, które składają się na poszczególne elementy celu ogólnego. Inwestycje w szlaki konne, które są innowacyjnym przedsięwzięciem ze względu na ich dotychczasowy brak na obszarze, z jednej strony rozszerzą ofertę aktywnej rekreacji, z drugiej strony pozwolą na realizację przedsięwzięć, związanych z inicjowaniem organizacji zajęć dla różnych grup społecznych oraz przedsiębiorców. Podobne powiązania dotyczą inwestycji w kąpieliska, innowacyjną infrastrukturę na trasach i szlakach turystyki aktywnej. Natomiast tworzenie na obszarze w atrakcyjnych miejscach punktów obsługi kamperów dodatkowo przyczyni się do rozwoju obszaru poprzez napływ turystów, których obsługa pozwoli na realizację również przedsięwzięć w zakresie działalności gospodarczej turystycznej i okołoturystycznej. W rezultacie wszystkie inwestycje jak i działania wykorzystujące infrastrukturę przyczyniają się do osiągnięcia celu, którym jest wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego oraz wzbogacenie oferty turystyki aktywnej.
2. **Komplementarność:** przedstawione przedsięwzięcia są finansowane z dwóch różnych Funduszy, wzajemnie się uzupełniając, aby wzmocnić efekty w określonym zakresie i wykorzystać zrealizowane wyprzedzająco przedsięwzięcia do realizacji następnych działań tematycznie powiązanych: w pierwszej kolejności zostaną zrealizowane inwestycje z EFRR i EFRROW w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną, które będą uzupełnione

poprzez działania, wykorzystujące tę bazę do działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, głównie w celu włączenia społecznego zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji.

W procesie ustalania celów i przedsięwzięć, zarówno ich zakresu oraz ostatecznego brzmienia uwzględniono wnioski ze spotkań konsultacyjnych, badań społecznych, ankiet bezpośrednich i indywidualnych spotkań branżowych, doświadczenia LGD i danych zastanych, opisanych rozdziale IV Analiza potrzeb i potencjału.

Rozdział VII

Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

1. Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD, w tym przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

Opierając się na określonych wytycznych szczegółowych oraz przepisach unijnych i krajowych, dotyczących podstawowych uregulowań, zgodnych z poszczególnymi Funduszami (EFRROW, EFRR i EFS+), a także na analizie potrzeb i potencjału, celach i wskaźnikach, zasady funkcjonowania poszczególnych organów LGD i ich zadania w procesie wyboru operacji są zawarte w statucie oraz będą przedstawione w dokumentach wewnętrznych LGD, które będą stanowić załączniki do umowy ramowej.

W procesie wyboru operacji, głównym założeniem jest współpraca Rady LGD, Zarządu oraz biura LGD.

Organem właściwym w sprawie decyzji w sprawie wyboru operacji do finansowania i ustalenia kwoty wsparcia jest zgodnie ze statutem Rada LGD, której funkcjonowanie określa Regulamin Rady LGD. Co do zasady, Rada będzie pracować w trybie stacjonarnym na posiedzeniach lub z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji.

Opis powstawania poszczególnych procedur

Procedury, dotyczące ogłaszania naborów, zasad oceny jak i wyboru operacji, zostaną opracowane zgodnie z wytycznymi oraz odpowiednimi przepisami prawnymi, opierając się także na doświadczeniu LGD i zatwierdzone przez Walne Zebranie Członków LGD.

Lokalne Kryteria Wyboru zostaną opracowane w oparciu o wytyczne oraz odpowiednie przepisy prawne, a także biorąc pod uwagę analizę potrzeb i potencjału obszaru LGD i zostaną skonsultowane ze społecznością lokalną. Następnie utworzona Grupa Robocza przeanalizuje wnioski z konsultacji oraz przekaze ewentualne rekomendacje Zarządowi. Zarząd, po uwzględnieniu wniosków, przedstawi projekt kryteriów do zatwierdzenia Walnemu Zebraniu Członków LGD.

Regulaminy naborów będą opracowywane i uzgadniane z Samorządem Województwa każdorazowo przed poszczególnymi naborami na dane przedsięwzięcie.

Wszystkie procedury, Lokalne Kryteria Wyboru zostaną opublikowane na stronie internetowej www.trzykrajobrazy.pl.

Cele procedur

Celem procedur jest jasny, niebudzący wątpliwości i transparentny wybór operacji do finansowania, uwzględniając założenia wynikające ze zdefiniowanych problemów, celów i przedsięwzięć.

Założenia procedur

Procedury będą spełniać poszczególne założenia:

1. muszą być zgodne z zasadami i warunkami obowiązującymi w poszczególnych Funduszach PS WPR oraz FEP (EFRR i EFS+)
2. być przejrzyste i niedyskryminujące
3. zapewniać bezstronność i parytet w procesie decyzyjnym
4. zawierać rozwiązania uwzględniające szczególne sytuacje, pojawiające się w procesie oceny

5. jawność i dostępność poprzez podawanie do publicznej wiadomości istotnych informacji związanych z oceną i wyborem operacji
6. przewidywać tryb odwoławczy
7. wybór najlepszych operacji, które w największym stopniu uwzględniają potrzeby zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru
8. unormowanie kwestii związanych z ponowną oceną na wniosek Samorządu Województwa oraz opiniowaniem zmian postanowień umowy

Wszystkim wnioskodawcom, których wnioski uzyskały negatywną ocenę na jednym z etapów procedury oceny i wyboru, przysługuje prawo wniesienia protestu, a także prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego, w przypadku ponownej negatywnej oceny złożonego wniosku.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru, zgodnie z wymogami określonymi dla Programów

LGD opracuje lokalne kryteria wyboru, zgodnie z wytycznymi dla poszczególnych Programów oraz z wynikających ze specyfiki obszaru i zdefiniowanych problemów potrzeb społeczności lokalnej. Lokalne Kryteria Wyboru będą dzielić się na kryteria dostępne tj. warunkujące udzielenie wsparcia oraz kryteria rankingujące, tj. premiujące operacje o określonym charakterze.

Opis sposobu powstawania kryteriów

Zgodnie z zapisami statutu LGD, lokalne kryteria wyboru zostaną opracowane przez Zarząd, uwzględniając wytyczne, przepisy, ewentualne wnioski, specyfikę i zdiagnozowane problemy, cele i przedsięwzięcia. Celem kryteriów jest wybór operacji, których wdrożenie doprowadzi do jak najefektywniejszej realizacji celów, przedsięwzięć oraz wskaźników produktu i rezultatu.

Kryteria dostępne, ustalane przez LGD, mają na celu wybór projektów, które zaspokajają potrzeby rozwojowe, zdiagnozowane na obszarze LGD, co wpłynie na wzmocnienie procesów rozwojowych kreowanych przez LGD w oparciu o Strategię.

Kryteria rankingowe, ustalane przez LGD, będą bezpośrednio odnosić się do wskaźników rezultatu i mają na celu wybór projektów, które w najbardziej efektywny sposób pozwolą osiągnąć założone cele, co wpłynie na wzmocnienie bezpośredniego wpływu społeczności lokalnej w rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Procedura zmiany kryteriów

Zmiana lokalnych kryteriów może nastąpić, gdy zaistnieje jedna z przesłanek:

- a) co najmniej połowa członków Radyłoży wniosek o zmianę kryteriów do Zarządu
- b) rekomendacje z przeprowadzonego monitoringu lub ewaluacji wskazują na konieczność przeprowadzenia zmian
- c) zalecenia SW

Jeżeli Zarząd, po weryfikacji przedstawionych przesłanek uzna ich zasadność:

- przygotowuje propozycje zmian danych kryteriów i ich uzasadnień
- przedstawia projekt zmian do konsultacji społecznych z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacyjnych
- po przeprowadzonych konsultacjach Zarząd podejmuje uchwałę w sprawie zmian oraz występuje z wnioskiem do SW o akceptację wprowadzonych zmian.

Główne założenia kryteriów

Kryteria wyboru będą spełniać następujące wymogi:

1. zgodność z kryteriami wyboru projektów ustanowionych dla danego programu regionalnego w odniesieniu do danego typu projektu i właściwego Funduszu (EFRR i EFS+, EFRROW)
2. powiązanie ustanowionych kryteriów z analizą potrzeb i potencjału, celami i wskaźnikami

3. obiektywne
4. niedyskryminujące
5. przejrzyste
6. mierzalne
7. posiadające dodatkowe opisy i definicje
8. określają zasady punktowania
9. zawierające zasadę inkluzywności

Dodatkowo w kryteriach zostaną zawarte warunki, w zależności od rodzaju i celu, zgodnie z wyrażonymi potrzebami, premiujące operacje, które:

1. są innowacyjne
2. projekty wchodzące w skład koncepcji Smart Village
3. uwzględniają w swojej realizacji racjonalne gospodarowanie lub ograniczają presję na środowisko
4. uwzględniające zdefiniowane grupy w niekorzystnej sytuacji, w przypadku operacji poza przedsięwzięciami dedykowanymi tym grupom
5. realizowane w partnerstwie na obszarze
6. są zintegrowane, łączące różne dziedziny w celu kompleksowego zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb społeczności
7. skorzystały z doradztwa, oferowanego przez Biuro LGD
8. wykorzystują zrealizowane inwestycje w ramach LSR w odpowiednich obiektach do działań w zakresie usług dla społeczności lokalnej, w tym edukacyjnych, społecznych i zdrowotnych, integrujących,
9. realizowane w całości lub w części na obszarach Natura 2000

Osobne kryteria zostaną skonstruowane na potrzeby koncepcji Smart Village, które muszą spełniać następujące warunki:

1. uwzględnienie użycia technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy
2. wskazywać korzyści dla lokalnej społeczności, m.in.:
 - a) w zakresie poprawy jakości życia
 - b) podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa
 - c) poszanowania środowiska i klimatu
 - d) problemów dotyczących niedoinwestowania
 - e) problemów starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy, przepaści cyfrowej
3. realizowane w partnerstwie
4. innowacyjne

LGD jednocześnie zapewnia, że projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFRR i EFS+ oraz promowane będą projekty wpisujące się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

3. Wskazanie, w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność i inkluzywność oraz przedstawienie ich definicji z zasad oceny

Zdefiniowaną potrzebą wśród społeczności jest premiowanie operacji, które wykazują innowacyjność na obszarze LGD. Innowacyjność jest procesem, który dąży do stworzenia odpowiednich warunków do kreatywnego rozwoju społeczności lokalnej, zarówno społecznego jak i gospodarczego. Odpowiednio skonstruowane cele i przedsięwzięcia, zawarte w LSR, a także tworzone kryteria wyboru, mają na celu ukierunkowanie beneficjentów do innowacyjnego rozwoju.

Definicja innowacyjności: operacja jest innowacyjna, ponieważ wdraża nowy na obszarze LGD lub znacząco udoskonalony produkt, usługę, proces, organizację lub nowy sposób wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych. Kryterium będzie stopniowane punktowo w zależności od stopnia oryginalności:

- kreatywne: powstają w wyniku autorskiego pomysłu, dotyczą nowych produktów, usług, procesów lub organizacji - kreatywność jest celowym działaniem, skierowanym na osiągnięcie rezultatu
- imitujące: wzorowane na wcześniej powstałych produktach, usługach procesach lub organizacji, dotyczące nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych - kreatywność jest celowym działaniem, skierowanym na osiągnięcie rezultatu
- pozorne: w rzeczywistości nie są to innowacje w skali LSR, są to jedynie drobne zmiany oferujące rzekome nowości

Innowacyjność musi być elementem określonej operacji i ma służyć realizacji określonego celu projektu w postaci konkretnego rezultatu. Nie może być tylko i wyłącznie elementem, który nie jest powiązany z innymi działaniami zawartymi w projekcie i nie przyczynia się bezpośrednio do osiągnięcia największego z możliwych wskaźnika rezultatu.

Definicja innowacyjności i zasady jej oceniania zostaną także umieszczone w regulaminie naboru i opisie kryterium.

Kryterium innowacyjności będzie stosowane w przedsięwzięciach ukierunkowanych na rozwój i tworzenie działalności gospodarczej, rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i zielonej infrastruktury (projekt grantowy), rozwój oferty aktywnej turystyki, a także w operacji własnej.

Inkluzywność

Inkluzywny: łączący lub obejmujący jakąś całość, przeznaczony dla wszystkich. Wszystkie opracowywane lokalne kryteria wyboru będą uwzględniać zasadę inkluzywności, czyli dostępne dla wszystkich potencjalnych beneficjentów, którzy są zainteresowani realizacją operacji w ramach celów i przedsięwzięć i są zgodne z innymi nadrzędnymi dokumentami i przepisami prawa (RLKS, PS WPR, FEP), regulującymi zasady ogłaszania naborów i warunków przyznania wsparcia. LGD nie będzie stosować kryteriów, ograniczających podmiotowość, oprócz tych wymaganych Programami, ale będzie premiować jakość i efektywność operacji.

Informacja o realizacji projektów innych, niż operacje indywidualne

➤ Projekty grantowe

LGD zaplanowała realizację projektów grantowych:

W ramach **PS WPR**:

- a) Mała zielona infrastruktura, realizowana przez społeczność lokalną na rzecz swojej miejscowości, w celu ochrony środowiska i bioróżnorodności
- b) Przygotowanie koncepcji Smart Village

W ramach **FEP**:

- a) Inwestycje w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej – EFRR
- b) Usługi wsparcia dziennego seniorów, świadczone w obiektach zmodernizowanych dzięki wsparciu z EFRR – EFS+
- c) Rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym/**EFS+**

Zakresy planowanych operacji są odpowiedzią na zdefiniowane przez społeczność lokalną potrzeby rozwojowe na etapie budowania LSR.

➤ operacja własna

LGD zaplanowała realizację operacji własnej w zakresie podniesienia świadomości proekologicznej lokalnej społeczności obszaru LGD, w zakresie ochrony środowiska, z wykorzystaniem technologii cyfrowych, która ma objąć jak największą grupę lokalnej społeczności ze wszystkich gmin obszaru, przy zastosowaniu jednorodnych i nowoczesnych metod edukacji.

Rozdział VIII

Plan działania

Szczegółowy plan osiągania wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych celów i przedsięwzięć został przedstawiony w załączniku nr 2 do LSR. Poniżej przedstawiono zwięzłą charakterystykę przyjętego harmonogramu osiągania wskaźników, w podziale na poszczególne cele.

Realizacja celu I **„Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury”**, została rozłożona w czasie i zakłada się w pierwszej kolejności, intensyfikację działań edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i bioróżnorodności, które zaplanowane są na przełom lat 2024-2025. Pozyskanie wiedzy przełoży się na świadomą realizację inwestycji w lokalnych miejscowościach, ale także dbałość o środowisko naturalne na całym obszarze. Planuje się w latach 2025 i 2027 równolegle działania w samych miejscowościach, realizowane przez lokalną społeczność jak i projekty mające na celu poprawę stanu cennych gatunków i ich siedlisk. Zakłada się także w tym okresie, włączenie przedsiębiorców w całościowy proces ochrony środowiska poprzez umożliwienie im wprowadzenia systemów obiegu zamkniętego oraz recykling, co wpłynie na ograniczenie odpadów z produkcji lub usług, jak również inwestycje w OZE, w celu ochrony środowiska i zmniejszenia kosztów. Wiele obiektów użyteczności publicznej, w ostatnim okresie zostało wyposażonych w panele fotowoltaiczne, zakłada się, że ostatnim etapem w realizacji celu, planowanym na rok 2027 będzie zaopatrzenie tych obiektów w magazyny energii co pozwoli na optymalizację i samowystarczalność energetyczną, co może się przyczynić do zwiększenia dostępności poprzez zmniejszenie kosztów ich funkcjonowania.

W celu II **„Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji”** zakłada się w pierwszej kolejności w latach 2025-2026 realizację zadań w zakresie dostosowania istniejącej infrastruktury publicznej do pełnienia funkcji miejsca świadczenia usług społecznych w zakresie opieki dziennej dla seniorów 60+. Zrealizowanie tego przedsięwzięcia stworzy możliwość do świadczenia usług w zakresie opieki dziennej dla tej grupy, w latach 2025-2028, w ramach EFS+. Z kolei w latach 2026 – 2028 zakłada się wsparcie w zakresie szeroko rozumianych zdeinstytucjonalizowanych i spersonalizowanych usług specjalistycznych, takich jak np. rehabilitacja, w tym utrzymanie i podniesienie kondycji fizycznej, w tym seniorów 60+, usługi opiekuńcze, wytchnieniowe oraz inne usługi, wykazane w diagnozie potrzeb w projekcie. W okresie 2025-2026 planowane są przedsięwzięcia w zakresie modernizacji obiektów, w tym świetlic wiejskich w celu utworzenia Domów Aktywności Lokalnej, w których w latach 2026-2028, będą realizowane innowacyjne działania animacyjne dla społeczności, aby pobudzić kształtowanie kreatywnych postaw obywatelskich, zintegrować społeczność. Pilotażowe przedsięwzięcie, które może oddziaływać w przyszłości na działalność innych obiektów lub świetlic wiejskich ma charakter innowacyjny na obszarze LGD. W tym zakresie planowane są także działania mające na celu podniesienie kompetencji cyfrowych seniorów 60+, jako zdefiniowanej grupy w niekorzystnej sytuacji, aby mogli w pełni wykorzystać nowoczesne technologie do ułatwiania komunikacji i informacji w codziennym życiu. Potwierdza to zasadność realizacji dostosowania obiektów do świadczenia tego typu usług. Uzupełnieniem dla realizacji usług społecznych, przystępnych cenowo i dobrych jakościowo, świadczonych komercyjnie jest realizacja działań w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz rozwoju już istniejących firm, szczególnie w kierunku mobilnych usług opiekuńczych, wytchnieniowych, rehabilitacyjnych lub pielęgniarских itp. Realizacja działań planowana jest na lata 2026-2027. Kolejnym działaniem, skierowanym do ludzi młodych do 25 roku życia, należącej do zdefiniowanej grupy w niekorzystnej sytuacji, są zajęcia edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, których realizacja planowana jest na lata 2026-2027.

Realizacja celu III „**Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD**” będzie dążyć do zwiększenia atrakcyjności obszaru i jego oferty aktywnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców. Aby społeczność włączyła się w proces wykorzystania potencjału i w realizację celu, planuje się w pierwszym okresie 2024-2025 koncepcje Smart Village, które, dzięki innowacyjnym rozwiązaniom i zastosowaniu nowoczesnych technologii spowodują pełniejsze wykorzystanie zasobów miejscowości obszaru. W latach 2025-2027 planowana jest realizacja przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno rekreacyjnej, takiej jak szlaki konne, kąpieliska i karawaningowe miejsca postojowe, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru i wykorzystania jej do rozwoju oferty spędzania wolnego czasu. Równocześnie planowane są inwestycje w istniejącą infrastrukturę, aby podnieść jej atrakcyjność wykorzystując innowacje i nowoczesne technologie. Wsparcie tych działań przyczyni się do większego wykorzystania istniejącej infrastruktury przez mieszkańców, ale może znacząco wpłynąć na ilość turystów, przybywających na obszar i spowodować rozwój usług turystycznych jak i okołoturystycznych. Uzupełnieniem w podniesieniu atrakcyjności obszaru i poszerzeniu oferty spędzania wolnego czasu, jest rozwój i powstanie zagród edukacyjnych, których realizacja jest zaplanowana na lata 2026-2027.

Powstała, jak i istniejącą bazę turystyczno-rekreacyjną, planuje się w latach 2027-2028 wykorzystać do realizacji działań w zakresie rozwoju oferty aktywnej turystyki, które pozwolą na podniesienie aktywności mieszkańców i turystów, jednocześnie pogłębiając proces integracji oraz wykorzystując innowacyjność i nowoczesne technologie. Wprowadzając elementy dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego do oferty aktywnej turystyki powstanie wartość dodana, odpowiednia dla społeczności napływowej, która oczekuje oferty na wysokim poziomie.

Komplementarnym działaniem, realizującym cel, jest rozwój komercyjnych usług turystycznych i okołoturystycznych, których realizacja zaplanowana jest na lata 2027-2028 przez istniejących przedsiębiorców, które uzupełnią ofertę aktywnej turystyki. Motywacją do rozwoju działalności gospodarczej, ukierunkowanej na usługi turystyczne i okołoturystyczne będzie rozwinięta infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, również dzięki wsparciu z LSR, a także potencjał przystani kajakowych i pomorskich tras rowerowych o znaczeniu międzynarodowym.

Kamienie milowe realizacji LSR

Skonstruowany plan działania uwzględni realizację kamieni milowych poszczególnych Funduszy na wskazanym poziomie w umowie ramowej. Realizację poszczególnych celów i przedsięwzięć przewidziano, w taki sposób, aby możliwe było osiągnięcie kamieni w zakładanych okresach. LGD będzie na bieżąco monitorować stan realizacji kamieni milowych, dotyczących budżetu, aby w razie zagrożenia nieosiągnięcia kamieni wdrożyć odpowiednie korekty i działania.

Rozdział IX

Plan finansowy LSR

LGD zakłada realizację Lokalnej Strategii Rozwoju wielofunduszowej, wykorzystującej środki PS WPR oraz FEP w ramach EFRR oraz EFS+.

Instrument RLKS realizowany będzie w 3-ech Priorytetach FEP 2021-2027, w ramach 5-iu celów szczegółowych, zawartych w dwóch celach głównych polityki.

1. Priorytet 2. Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza (CP2) - EFRR – **łącznie budżet: 1 280 612,39 Euro**
2. Priorytet 5. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (CP4)–EFS+ - **łącznie budżet: 728 275,44 Euro**
3. Priorytet 6. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (CP4)–EFRR–**łącznie budżet: 1 196 319,94 Euro**

Budżet PS WPR:

Wdrażanie LSR: 2 500 000,00 Euro

Zarządzanie LSR: 562 500,00 Euro

Na podstawie analizy potrzeb i potencjału, a także badań społecznych wyłoniły się trzy kluczowe zakresy tematyczne, w ramach których zdefiniowano 3 cele do realizacji których włączono pozostałe dwa Fundusze FEP 2021-2027. Przeznaczone dla instrumentu RLKS priorytety, wpisują się w sformułowane cele LSR.

Podział środków w poszczególnych funduszach na realizację celu, poprzez sformułowane, wynikające z analizy SWOT przedsięwzięcia, został dokonany w sposób uwzględniający wzajemne wspieranie się Funduszy w celu kompleksowej realizacji poszczególnych celów.

Budżet LSR w podziale na poszczególne cele LSR

Cel I „Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury”

Realizując cel I zostaną wykorzystane następujące Fundusze:

- PS WPR: łączny budżet: 348 000,00 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył następujących działań:

- działania edukacyjne w zakresie bioróżnorodności
- wzmocnienie bioróżnorodności poprzez inwestycje w małą zieloną infrastrukturę
- rozwój działalności gospodarczej w zakresie ochrony środowiska i zielonej gospodarki

- EFRR: łączny budżet: 1 280 612,39 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył:

- **inwestycje w OZE** (w ramach celu szczegółowego (ii) CP2: wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju wspierania odnawialnych źródeł energii odnoszącego się do wsparcia **magazynów energii**)
- **wzmocnienie bioróżnorodności** poprzez inwestycje na obszarach prawnie chronionych oraz ochrona ekosystemów na terenach podmokłych i torfowiskach (w ramach celu szczegółowego (vii) CP2: wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia, odnoszącego się do wsparcia związanego z **poprawą stanu cennych gatunków i ich siedlisk**, ochroną ekosystemów)

Cel I w zakresie zwiększenia dbałości o środowisko naturalne i klimat, który został wyłoniony w trakcie konsultacji społecznych będzie realizowany poprzez przedsięwzięcia, finansowane z dwóch Funduszy, które nawzajem się uzupełniają w celu osiągnięcia większej efektywności realizacji.

Cel II „Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji”

Realizując cel II zostaną wykorzystane następujące Fundusze:

- PS WPR: łączny budżet: 1 388 913,50 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył następujących działań:

- podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych
- Utworzenie Domów Aktywności Lokalnej poprzez modernizację obiektów lub lokali, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE
- Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez innowacyjną animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji
- Zajęcia edukacyjne w szkołach w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, skierowane do dzieci i młodzieży

- EFRR, łączny budżet: 364 137,72 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył:

- Inwestycji, służących **wspieraniu dziennemu** seniorów 60+ (w ramach celu szczegółowego (iii) CP4 wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne)

- EFS+ łączny budżet: 728 275,44 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył:

- usług wsparcia dziennego seniorów **w obiektach, przystosowanych do wsparcia dziennego tych grup z Funduszu EFRR** (w zakresie celu szczegółowego (k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej)
- Rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym

Fundusze FEP zostały ukierunkowane zgodnie z celami szczegółowymi (k) i (iii) w ramach CP4, skupionych na osobach w niekorzystnej sytuacji w celu zapewnienia im wsparcia dziennego, z kolei PS WPR wspiera proces integracji społeczności lokalnej i włączenia społecznego, wykorzystując cyfryzację i innowacyjność, realizując zdefiniowany w LSR priorytet rozwojowy spójnie i komplementarnie.

Cel III „Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD”

Realizując cel III zostaną wykorzystane następujące Fundusze:

- PS WPR: łączny budżet: 763 086,50 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył:

- Podniesienia atrakcyjności ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej obszaru z wykorzystaniem innowacji i nowoczesnych technologii
- Rozwoju oferty aktywnej turystyki z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w kierunku zainicjowania produktów turystycznych i ich promocji
- Rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych i okołoturystycznych
- Rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych
- Przygotowania koncepcji Smart Village

- EFRR, łączny budżet: 832 182,22 euro

Zakres wsparcia będzie dotyczył:

- inwestycji w zakresie tworzenia i rozwoju **szlaków konnych, kąpielisk, miejsc karawaningowych** (w zakresie celu szczegółowego (vi) CP wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych, odnoszącego się do wsparcia w zakresie infrastruktury turystycznej, wynikającej z przedsięwzięć strategicznych SWP:

Cel III w zakresie rozwój gospodarki czasu wolnego poprzez poszerzenie oferty aktywnej turystyki i rekreacji bazującej na istniejącym potencjale turystyczno-rekreacyjnym, który został wyłoniony w trakcie konsultacji społecznych będzie realizowany poprzez przedsięwzięcia, finansowane z trzech Funduszy, które nawzajem się uzupełniają w celu osiągnięcia celu.

Rozdział X

Monitoring i ewaluacja

Często utożsamiane dwa pojęcia: monitoring i ewaluacja, to z definicji dwie różne czynności wykonywane w procesach wdrażania LSR. Zgodnie z definicją, monitoring to systematyczne gromadzenie informacji ilościowych i jakościowych z zakresu funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji LSR, z punktu widzenia rzeczowego i finansowego. A więc monitoring jest wewnętrznym mechanizmem oceny działalności LGD w procesie wdrażania LSR. Natomiast ewaluacja to systematyczne badanie wartości lub cech planu działania z punktu widzenia określonych wcześniej kryteriów. Celem monitoringu jest ocena skuteczności wdrażanej strategii oraz ocena zgodności realizacji operacji z założonymi celami. Natomiast celem ewaluacji jest ocena rzeczywistych (on-going) lub spodziewanych (ex-post) efektów realizacji operacji.

LGD „Trzy Krajobrazy”, będzie zgodnie z wymogami, systematycznie monitorować funkcjonowanie LGD i stan realizacji LSR. Monitoring i ewaluację wewnętrzną (on-going) będzie prowadzić samodzielnie (ocena własna), tzn. wykonywać je będą osoby bezpośrednio zaangażowane we wdrażanie LSR. Natomiast ewaluację zewnętrzną końcową (ex-post) przeprowadzi niezależny ewaluator i jej efektem będzie końcowy raport ewaluacyjny.

Monitoringiem i ewaluacją wewnętrzną (on-going) zostaną objęte następujące elementy funkcjonowania LGD i realizacji LSR:

- **działalność pracowników biura LGD „Trzy Krajobrazy” i organów LGD;**

elementy podlegające ocenie:

- a) rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków,
- b) uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD,
- c) przestrzeganie regulaminów działalności LGD,
- d) zgodność realizacji LSR z planem działania,
- e) jakość świadczonych usług (doradztwo);

- **harmonogram ogłaszania naborów, budżet, wskaźniki realizacji LSR**

elementy podlegające ocenie:

- a) zgodność ogłaszanych naborów z zatwierdzonym harmonogramem terminów ogłaszania naborów,
- b) ocena stopnia wykorzystania środków finansowych,
- c) wysokość zakontraktowanych środków finansowych,
- d) stopień realizacji wskaźników;

- **cele LSR, procedury wyboru operacji, kryteria oceny wniosków, plan działania**

elementy podlegające ocenie:

- a) stopień realizacji poszczególnych celów LSR,
- b) ocena procedury wyboru operacji,
- c) ocena kryteriów wyboru operacji,
- d) zgodność wdrażania LSR z planem działania,
- e) ocena wdrażania LSR i realizowanych operacji.

Ewaluacja ex-post, obejmie następujące obszary funkcjonowania LGD i realizacji LSR:

- a) ocena wpływu na cele LSR,
- b) ocena wpływu na kapitał społeczny, przedsiębiorczość, turystykę i dziedzictwo kulturowe,
- c) osoby ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji,
- d) innowacyjność,
- e) ocena funkcjonowania LGD,
- f) ocena procesu wdrażania, wartość dodana podejścia LEADER

Zasady i sposób prowadzenia monitoringu i ewaluacji

Jak już wspomniano, pomimo wielu cech wspólnych, czynnikami różnicującymi monitoring i ewaluację są cele, w jakich się je przeprowadza. Podczas, gdy **celem monitoringu** jest rejestracja najbardziej bezpośrednich efektów (wskaźników produktu), to **celem nadrzędnym ewaluacji** jest ustalenie związków pomiędzy podjętymi działaniami a uzyskanymi efektami, a więc ocena wskaźników rezultatu w odniesieniu do średnio- i długookresowego przedziału czasu. Innymi słowy ewaluacja jest narzędziem miary sukcesu LGD we wdrażaniu LSR. Takie podejście do ewaluacji wymaga określenia odpowiednich kryteriów oceny, a wśród nich podstawowych pięciu:

1. trafności celów określonych w strategii w porównaniu do zidentyfikowanych problemów obszaru LGD;
2. efektywności, czyli stosunku wielkości poniesionych nakładów (finansowych, ludzkich i czasu) do uzyskanych rezultatów;
3. skuteczności, czyli ocena stopnia osiągnięcia celów przedsięwzięć (w stosunku zdefiniowanych na etapie programowania);
4. użyteczności, czy stopnia zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku realizacji podejmowanych przez nich przedsięwzięć;
5. trwałości, czyli ocena czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy po zakończeniu procesu wdrażania możliwe jest utrzymanie przez dłuższy czas wpływu tego projektu na rozwój na poziomie sektora, regionu, kraju.

Monitoring

Określając zasady i sposób monitorowania procesu wdrażania LSR, LGD „Trzy Krajobrazy” wzięła pod uwagę, iż monitoring ma służyć zarządowi, radzie i pozostałym członkom LGD do bieżącego śledzenia realizacji planu i harmonogramu działania we wdrażaniu LSR. W przypadku rozbieżności lub niepowodzeń we wdrażaniu LSR – monitoring będzie podstawą do podejmowania działań interwencyjnych, zarówno w odniesieniu do sposobu działania LGD, jak i ewentualnych korekt LSR. Monitorowaniu podlegać będą zarówno działanie biura LGD, wdrażanie LSR, jak i gospodarowanie budżetem (wydatkowanie środków finansowych na poszczególne operacje i działalność własną LGD).

Czas prowadzenia monitoringu – w zależności od przedmiotu badań – na bieżąco, co pół roku.

Źródła danych do prowadzenia monitoringu: listy obecności na spotkaniach prowadzonych przez biuro LGD, sprawozdania, dokumentacja fotograficzna, liczba odwiedzających portal internetowy LGD, liczba osób, które się doradziły, wnioski aplikacyjne o wsparcie projektowanych operacji, wnioski o płatność, karty doradztwa prowadzonego przez pracowników LGD, oświadczenia beneficjentów oceniających poziom satysfakcji z uzyskanych informacji i doradztwa, badania ankietowe, dokumenty finansowe.

Pozyskane z tych źródeł dane będą opracowywane i dostępne w biurze LGD. Wyniki monitoringu będą miały formę opracowania pisemnego w postaci krótkiej notatki Zarządu LGD, zawierającego analizę dokumentów merytorycznych i finansowych niezbędnych do określania: oceny prawidłowej pracy biura, przestrzegania regulaminów, zgodności realizacji LSR z planem działania, jakości świadczonych usług doradczych, zgodności terminów ogłaszania naborów z terminami zapisanymi z harmonogramie, stopnia wykorzystania budżetu, ocena przestrzegania kryteriów oceny projektów, stopień realizacji celów LSR (wskaźników produktu). Notatka będzie sporządzana w miesiącu następującym po badanym półroczu.

1 Tabela 34. Monitoring w procesie wdrażania LSR przez LGD „Trzy Krajobrazy”

Przedmiot monitorowania	Prowadzący monitoring	Źródła danych	Okres podlegający monitorowaniu	Czas prowadzenia monitoringu	Metody i sposoby monitorowania	Elementy podlegające monitoringowi	Forma oceny	Uwagi
Jakość pracy pracowników w biurach; oraz organów LGD;	Zarząd LGD	Dokumentacja biur LGD; Opinia wnioskodawców	Na bieżąco, co pół roku	Na bieżąco – w miesiącu następującym po badanym półroczu	Kwerenda dokumentacji biur LGD; (ankieta bezpośrednia pozyskana od wnioskodawców w trakcie doradztwa)	Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków, Przestrzeganie regulaminu działalności LGD; uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD; Zgodność realizacji LSR z planem działania; Jakość świadczonych usług;	Analiza i ocena danych w postaci notatek	Ocena wewnętrzna
Harmonogram ogłaszania konkursów	Zarząd LGD	Dokumentacja biur LGD;	Na bieżąco - półrocznie	Na bieżąco w miesiącu następującym po badanym półroczu	Kwerenda dokumentacji biur LGD	Zgodność terminów ogłaszania konkursów z terminami zapisanymi w harmonogramie	Analiza i ocena danych w postaci notatek	Ocena wewnętrzna
Budżet LGD	Zarząd LGD	Dokumentacja biur LGD;	Na bieżąco - kwartał	Na bieżąco w miesiącu następującym po badanym kwartale	Kwerenda dokumentacji biur LGD	Stopień wykorzystania budżetu (% w stosunku do założonego w planie)	Analiza i ocena danych w postaci notatek	Ocena wewnętrzna

Procedury i kryteria oceny projektów	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD; Opinie: wnioskodawców beneficjentów; społeczności lokalnej;	Na bieżąco –po naborze	Na bieżąco w miesiącu następującym po badanym naborze	Kwerenda dokumentacji biura LGD; Badania opinii wnioskodawców i beneficjentów – ankieta przesyłana drogą mailową	Przestrzeganie procedur i kryteriów oceny projektów;	Analiza i ocena danych w postaci notatek	Ocena wewnętrzna oraz zewnętrzna przez wnioskodawców beneficjentów
Wskaźniki realizacji LSR	Zarząd LGD;	Dokumentacja biura LGD; Dane wnioskodawców i beneficjentów;	Na bieżąco - półrocze	Na bieżąco w miesiącu następującym po badanym półroczu	Kwerenda dokumentacji biura LGD; badania ankietowe monitorujące realizację wskaźników realizowanych przez beneficjentów	Stopień realizacji celów LSR (wskaźniki produktu)	Analiza i ocena danych w postaci notatek	Ocena wewnętrzna

Ewaluacja

Za proces ewaluacji, odpowiedzialny będzie Zarząd LGD. Ewaluacja wewnętrzna, w formie **warsztatu refleksyjnego**, prowadzona będzie co roku (począwszy od roku 2025), do końca kwartału roku następującego po zakończeniu roku, podlegającego ewaluacji i obejmować będzie cały poprzedzający rok. Za gromadzenie danych i dokumentów niezbędnych do prowadzenia warsztatu refleksyjnego odpowiadać będzie biuro LGD, a jego uczestnikami będą pracownicy biura LGD, członkowie Zarządu i Rady LGD oraz zaproszeni goście. Każda ewaluacja wewnętrzna będzie kończyć się raportem zawierającym odpowiedzi na pytania badawcze. Dodatkowo raport będzie zawierał wnioski i rekomendacje wynikające z tych odpowiedzi, których realizacja – w uzasadnionych przypadkach – może zapewnić wyższą efektywność działania organów i biura LGD oraz posłużyć aktualizacji LSR. Wnioski i rekomendacje równocześnie będą zawarte w corocznym sprawozdaniu z realizacji LSR.

Ewaluacja zewnętrzna obędzie się w latach 2026-2027. Zostanie ona wykonana przez niezależnego ewaluatora. Zarząd LGD wybierze wykonawcę, który zagwarantuje najwyższą jakość badania. Zarząd LGD może wziąć pod uwagę wspólne zlecenie wykonania badania z innymi LGD. Kierować się będzie posiadanym doświadczeniem wykonawcy z zakresu badań ewaluacyjnych programów współfinansowanych ze środków publicznych oraz dotyczących obszaru rozwoju obszarów wiejskich. Kryterium wyboru ewaluatora będzie także dysponowanie odpowiednim zespołem ekspertów. Efektem przeprowadzonej ewaluacji zewnętrznej będzie raport końcowy, który zostanie umieszczony na stronie internetowej LGD, a także przesłany do MRiRW.

Tabela 35 Ewaluacja w procesie wdrażania LSR przez LGD „Trzy Krajobrazy”

Przedmiot ewaluacji	Prowadzący ewaluację	Źródła danych	Czas i okres podlegający ewaluacji	Metody i sposoby ewaluacji	Elementy podlegające ewaluacji	Forma oceny	Uwagi
Jakość pracy pracowników biura oraz organów LGD;	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD; Opinie wnioskodawców Opinia Zarządu LGD	Czas pomiaru: I kwartał następujący po ocenianym roku; Okres objęty pomiarem: rok	Kwerenda dokumentacji biura LGD w tym zebranych ankiet bezpośrednich od wnioskodawców, beneficjentów lub potencjalnych beneficjentów;	- Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków, -Przestrzeganie regulaminów działalności LGD; - uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD; - Zgodność realizacji LSR z harmonogramem; - Jakość świadczonych usług;	Raport pisemny z wnioskami i rekomendacjami	Ocena wewnętrzna
Cele LSR; Procedura wyboru wniosków; Kryteria oceny wniosków; Budżet; Harmonogram i plan działania; Realizacja celów i przedsięwzięć	Zarząd LGD/ Biuro LGD	Zestawienie danych dotyczących obszarów tematycznych ewaluacji za badany okres przygotowanych przez biuro LGD; Opinie i odpowiedzi uczestników warsztatu refleksyjnego na postawione pytania badawcze; ; Informacje przekazywane przez SW	Czas pomiaru: do końca kwartału po ocenianym roku; Okres objęty pomiarem: każdy rok	Metodą jest spotkanie bezpośrednie przeprowadzone sposobem warsztatu refleksyjnego z wykorzystaniem określonych obszarów tematycznych;	Stopień realizacji poszczególnych celów i wskaźników; Przejrzystość i zasadność procedur i kryteriów wyboru; Zgodność realizacji z harmonogramem i planem działania; Stopień realizacji budżetu; Zgodność realizacji celów z LSR; Procedura i kryteria oceny wniosków; Osiąganie założonych wskaźników-w przypadku kamieni milowych i budżetu okresami badawczymi są lata 2026 i 2028; Skuteczność działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych i doradczych biura LGD; Wpływ realizowanych projektów na osiągnięcie celów i wskaźników LSR oraz na potrzeby społeczności obszaru	Raport w formie pisemnej z wnioskami i rekomendacjami	Ocena wewnętrzna
Realizacja LSR	Niezależny ewaluator	Analiza danych zastanych; Badania ilościowo-jakościowe	Czas pomiaru: rok 2028; Okres objęty pomiarem: cały okres realizacji LSR	Kwerenda dokumentacji LGD; Badania ilościowo - jakościowe – wywiady pogłębione IDI	Identyfikacja i ocena efektów realizacji LSR 2021-2027	Raport końcowy w formie pisemnej	Ocena zewnętrzna

Podsumowanie

LSR jest znaczącym instrumentem w zarządzaniu rozwojem lokalnym. Aby instrument ten działał prawidłowo powinny być spełnione następujące warunki:

- wysoka jakość LSR, odpowiadająca na potrzeby społeczności lokalnej,
- wysoka jakość kapitału intelektualnego LGD,
- kapitał społeczny tkwiący w społeczności lokalnej, gotowy na aktywne uczestnictwo zarówno w tworzeniu LSR, jak i jej wdrażaniu, a także stały nadzór nad procesem wdrażania celów zapisanych w strategii i wpisujących się w nie przedsięwzięć i operacji projektowych w procesach monitorowania i ewaluacji.

Jesteśmy przekonani, że zbudowaliśmy bardzo dobry instrument (LSR) pod względem jakości, w naszej subiektywnej ocenie i obiektywnej dokonanej przez społeczność lokalną, stanowimy – jako LGD – odpowiedni kapitał intelektualny, który poprowadzi proces wdrażania LSR właściwie, mamy bowiem doświadczenie we wdrażaniu poprzednich strategii rozwoju. I wreszcie społeczność lokalna wykazała się w poprzednich okresach programowania dużą aktywnością i wolą współdziałania. Jesteśmy przekonani, że podobnie będzie i tym razem, czego dowodem jest duże zainteresowanie i udział w procesie budowy LSR 2021-2027.

Wykaz literatury oraz źródeł

A. Dane statystyczne na dzień 31.12.2020

- 1) GUS -Bank Danych Lokalnych- dane statystyczne za rok 2020 i późniejsze lata
- 2) Portal GUS Polska w Liczbach- informacje statystyczne o gminach partnerskich na lata 2020-2022
- 3) CEiDG na dzień 31.12.2020
- 4) BIP Gmin partnerskich (bip.gov.pl)
- 5) Geoportal ONGeo.pl
- 6) Lista pomorskich produktów tradycyjnych w wykazie ogólnopolskim MRiRW dla województwa pomorskiego na dzień 31.12.2020
- 7) Wykaz zabytków powiatu gdańskiego <https://powiat-gdanski.pl/turystyka-zabytki>,
- 8) [Zabytki i atrakcje turystyczne | Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Gdańskiego \(lotpowiatugdanskiego.pl\)](https://zabytki.i.atrakcje.turystyczne.lokalnaorganizacja.turystyczna.powiatugdanskiego.pl)
- 9) Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Wykaz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków <https://www.ochronazabytkow.gda.pl>
- 10) Rejestr KRS-wykaz organizacji pozarządowych [Wyszukiwarka KRS \(ms.gov.pl\)](https://wyszukiwarka.krs.ms.gov.pl)
- 11) Wykaz organizacji Starostwa Powiatu Gdańskiego <https://biuletyn.net/powiat-gdanski>
- 12) [Baza turystyczna-Powiat Gdański \(powiat-gdanski.pl\)](https://baza.turystyczna-powiatgdanski.pl)
- 13) [Baza noclegowa | Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Gdańskiego \(lotpowiatugdanskiego.pl\)](https://baza.noclegowa.lokalnaorganizacja.turystyczna.powiatugdanskiego.pl)
- 14) [Baza gastronomiczna | Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Gdańskiego \(lotpowiatugdanskiego.pl\)](https://baza.gastronomiczna.lokalnaorganizacja.turystyczna.powiatugdanskiego.pl)
- 15) [Natura 2000 - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku-Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](https://natura2000-regionalna.dyrekcjaochrony.srodowiska.w.gdanskuportal.gov.pl)
- 16) Ogólnopolska Baza Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej Gospodarstwa Gościnne <https://pftw.pl>
- 17) [PODR – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu](https://podr-pomorski.ośrodek.doradztwa.rolniczego.w.lubaniu.pl)
- 18) [Projekt „Gdański i Trójmiejski Orange Światłowód”\(uniaswiatlowodowa.pl\)](https://projekt.gdanski.i.trójmiejski.orange.swiatlowod.pl)

B. Dokumenty strategiczne Gmin partnerskich:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Cedry Wielkie na lata 2016-2030(Uchwała Nr XIV/113/2016 Rady Gminy Cedry Wielkie z dnia 3 lutego 2016 r.
- 2) Strategia Rozwoju Gminy Kolbudy na lata 2021-2030 (Uchwała nr XXX/254/21 Rady Gminy Kolbudy z dnia 2.03.2021)
- 3) Program Rozwoju Gminy Pruszcz Gdański do roku 2020 + (uchwała nr XL/25/2018 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 26 marca 2018 r.)

- 4) Strategia rozwoju Gminy Pszczółki na lata 2021-2030 (uchwała nr XLVI/297/21 Rady Gminy Pszczółki z dnia 10 grudnia 2021)
- 5) „Suchy Dąb 2020 Plus. Strategia Rozwoju” (uchwała nr 0007.XVI.111.2016 Rady Gminy Suchy Dąb z dnia 25 lutego 2016 r.)
- 6) Strategii Rozwoju Gminy Trąbki Wielkie na lata 2021-2030 (Uchwała Rady Gminy nr XXXIX/330/2022 z dnia 22.03.2022 r.)
- 7) Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Cedry Wielkie (Uchwała RG Nr XVIII/142/2020 z dnia 27 listopada 2020 r.)
- 8) Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Cedry Wielkie na lata 2018- 2020. (Uchwała RG Nr XL/308/18 z dnia 7 czerwca 2018 r.)
- 9) Diagnoza Gminy Cedry Wielkie w zakresie potrzeby rozszerzenia oferty usług opiekuńczych z uwzględnieniem konsultacji z mieszkańcami styczeń-marzec 2022 z dnia 4.03.2022 r.
- 10) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kolbudy na lata 2021- 2030 (uchwała nr XXXIII/276/21 Rady Gminy Kolbudy z dnia 25 maja 2021 r.)
- 11) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 (uchwała Rady Gminy Kolbudy nr XXXIX/337/21 z dnia 21.12.2021 r.)
- 12) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (uchwała Rady Gminy Kolbudy nr XXXIX/336/21 z dnia 21.12.2021 r.)
- 13) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pruszcz Gdański na latach 2021–2025”(uchwała nr XXXIII/124/2021 z dnia 26 listopada 2021 r.)
- 14) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Pruszcz Gdański na rok 2021(aktualizacja uchwała nr XXXII/86/2021 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 29 października 2021 r.)
- 15) Gminny program wspierania rodziny w Gminie Pruszcz Gdański na lata 2019–2021 (uchwała nr XVI/78/2018 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 12 października 2018 r.)
- 16) Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w Gminie Pruszcz Gdański edycja 2019-2021(uchwała nr XVI/10/2020 z dnia 21.02 2020)
- 17) Program z zakresu polityki społecznej „Karta Seniora w Gminie Pruszcz Gdański” (uchwała nr XLI/33/2018 dnia 24 kwietnia 2018 r.)
- 18) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025(uchwała Rady Gminy Pruszcz Gdański nr XXVIII/32/2021 z dnia 28 maja 2021r.)
- 19) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pszczółki na lata 2021 -2030(uchwała nr XLVI/296/21 Rady Gminy Pszczółki z dnia 10 grudnia 2021 r.)
- 20) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021(uchwała nr XXXII/203/20 Rady Gminy Pszczółki z dnia 29 grudnia 2020 r.)
- 21) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021(uchwała nr XXXII/202/20 Rady Gminy Pszczółki z dnia 29 grudnia 2020 r.)
- 22) Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023(uchwała nr XXXII/201/20 Rady Gminy Pszczółki z dnia 29 grudnia 2020 r.)
- 23) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025(uchwała nr LIII/336/22 Rady Gminy Pszczółki z dnia 28 marca 2022 r.)
- 24) Program na rzecz Seniorów Gminy Pszczółki (uchwała nr XXII/179/16 Rady Gminy Pszczółki z dnia 24 listopada 2016 roku)
- 25) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trąbki Wielkie na lata 2021 – 2025 uchwała nr XXX/348/2021 Rady Gminy z dnia 25.06.2021)
- 26) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 w gminie Trąbki Wielkie(uchwała nr XXXVIII/328/2022 Rady Gminy z dnia 25.01.2022)

- 27) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Cedry Wielkie na lata 2016 – 2019 z perspektywą do 2022 roku (Uchwała RG XXV/205/16 z dnia 16 grudnia 2016 r.)
- 28) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej 2016-2020 w gminie Cedry Wielkie z perspektywą do 2030 r. (Uchwała RG XIX/163/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.)
- 29) Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Cedry Wielkie (Uchwała RG Nr XVII/165/2021 z dnia 18.03.2021r.)
- 30) Program u pn. "Zielone Kolbudy" w celu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy(uchwała Rady Gminy nr XXXIX/340/21 z dnia 21.12.2021)
- 31) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pruszcz Gdański na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026.(uchwała nr XV/149/2019 Rady Gminy z dnia 18 grudnia 2019 r.)
- 32) Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Pruszcz Gdański (uchwała XXVII/17/2017 z dnia 14.02.2017)
- 33) Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pruszcz Gdański (uchwała nr XXVIII/25/2017 z dnia 13 marca 2017 r.)
- 34) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pszczółki (aktualizacja XXIII/204/16 Rady Gminy Pszczółki z dnia 20.12.2016 roku)
- 35) Program Ochrony Środowiska na lata 2018–2021 z perspektywą 2022–2025 (uchwała nr XLII/374/18 Rady Gminy Pszczółki z dnia 02.10.2018 roku)
- 36) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trąbki Wielkie na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030"(uchwała Rady Gminy nr LIV/436/2022 z dnia 7.02.2023 r.)
- 37) Plany Odnowy Miejscowości gmin partnerskich

C. Raporty o stanie gmin partnerskich w okresie 2020-2021:

- 1) Raport o stanie gminy Kolbudy za rok 2020 (Uchwała Nr XXXIV/282/21 Rady Gminy Kolbudy z dnia 17 czerwca 2021 r.)
- 2) Raport o stanie gminy Pruszcz Gdański za rok 2020 (uchwała nr XXIX/40/2021 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 18.06.2021 r.)
- 3) Raport o stanie gminy Pszczółki za rok 2020(Uchwała Nr XXXVII/236/21 Rady Gminy Pszczółki z dnia 17.06.2021 r.)
- 4) Raport o stanie gminy Suchy Dąb za rok 2020(uchwała Rady Gminy nr 0007.XXXIX.228.2021 z dnia 21.06.2021 r.)
- 5) Raport o stanie gminy Trąbki Wielkie za rok 2020(Uchwała nr XXX/259/2021Rady Gminy z dnia 25.06.2021r.)
- 6) Raport o stanie gminy Cedry Wielkie za rok 2021(Uchwała nr XXXV/258/2022 Rady Gminy Cedry Wielkie z dnia 28 czerwca 2022 r.)
- 7) Raport o stanie gminy Pruszcz Gdański za rok 2022 z dnia uchwała nr XLII/60/2022 Rady Gminy Pruszcz Gdański z dnia 23.06.2022 r.)
- 8) Raport o stanie gminy Pszczółki za rok 2021(Uchwała Nr LVII/360/22 Rady Gminy Pszczółki z dnia 28.06.2022 r.)
- 9) Raport o stanie gminy Suchy Dąb za rok 2021(uchwała Rady Gminy nr 0007.XLIII.308.2022 z dnia 22.06.2022 r.)
- 10) Raport o stanie gminy Trąbki Wielkie za rok 2021(Uchwała nr XLIII/372/2022 Rady Gminy z dnia 21.06.2022r.)

D. Dokumenty strategiczne powiatu gdańskiego :

- 1) Program Rozwoju Powiatu Gdańskiego do roku 2020+ (Uchwała Rady Powiatu Nr XXIX/184/2016 z dnia 28 listopada 2016 roku)

- 2) Strategia rozwoju elektromobilności Powiatu Gdańskiego na lata 2020 – 2040 (Uchwała Rady Powiatu Nr XXVII/188/2020 z dnia 25.09.2020)
- 3) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gdańskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028” Uchwała Rady Powiatu nr XLIII/298/2021 z dnia 27.10.2021 r.

E. Dokumenty Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) powiatu gdańskiego:

- 1) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gdańskiego na lata 2022– 2030 Uchwała Rady Powiatu nr XLVII/332/2022 z dnia 11.02.2022)
- 2) Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2020-2021(Uchwała Rady Powiatu nr XXII/158/2020 z dnia 29.04.2020r.)
- 3) Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Gdańskim na lata 2022 – 2030 (Uchwała Rady Powiatu nr XLVII/334/2022 z dnia 11.02.2022 r.)
- 4) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Gdańskim na lata 2022 – 2030”. Uchwała Rady Powiatu nr XLVII/333/2022 z dnia 11.02.2022 r.

F. Dokumenty strategiczne województwa pomorskiego:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 376/XXXI/21 z dnia 12.04.2021r.)
- 2) Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2030(Uchwała nr 437/XXXVI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27.09.2021)
- 3) Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2030 (Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 394/XXXIII/21 z dnia 31.05.2021 r.)
- 4) Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2030 (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 394/XXXIII/21 z dnia .10.2021 r.)
- 5) Uchwała NR 540/XLIX/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni (Dz. U. Województwa Pomorskiego z 2018)
- 6) Uchwała NR 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. U. Województwa Pomorskiego z 2016 r.
- 7) Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego 2030 (Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 618/L/23 z dnia 30.01.2023)
- 8) Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2018–2021 z perspektywą do roku 2025 (uchwała Nr 461/XLIII/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 lutego 2018 r.
- 9) Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025–za lata 2020 i 2021 (uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 21/419/23 z dnia 10.01.2023 r.)
- 10) Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2017-2020 z perspektywą do 2023 roku (uchwała Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Gdańsku nr 55/2016 z dnia 16 września 2016 r.)
- 11) Raport o stanie województwa pomorskiego w 2021 roku (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 485/353/22 z dnia 19.05.2022 r.)

G. Dokumenty strategiczne krajowe:

- 1) Krajowa Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.) Załącznik 1. Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027; Aktualizacja delimitacji obszarów problemowych na 2018 rok dla potrzeb programowania kolejnej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN Warszawa 13.09.2019).
- 2) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”(Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.)

- 3) Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) z dnia 18.12.2019
- 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030"(Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r.)
- 5) Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO - UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ (Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r.)
- 6) Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 z perspektywą do 2035 r.(Uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.)
- 7) Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030(Uchwała nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.)

H. Dokumenty programowe i akty ustawodawcze:

- 1) Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Uchwała Rady Ministrów z dnia 15.12.2021 zatwierdzony przez Komisję Europejską 31 sierpnia 2022 r.)
- 2) ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności
- 3) ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013
- 4) Program Fundusze dla Pomorza na lata 2021-2027 (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 1040/398/22 z dnia 25.10.2022 r.)
- 5) Analiza spełniania zasady DNSH dla projektu programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021 – 2027 (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 1039/398/22 z dnia 25.10.2022 r.)
- 6) Regionalny Program Strategicznego w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej(Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 758/271/21 z dnia 29.07.2021 r.)
- 7) Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 756/271/21 z dnia 29.07.2021 r.)
- 8) Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego (Uchwała Zarządu Województwa Pomorskiego nr 755/271/21 z dnia 29.07.2021)
- 9) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o Rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 poz. 378)
- 10) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013;
- 11) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013;
- 12) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.)
- 13) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i

Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159)

- 14) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego
- 15) [Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(ewt.gov.pl\)](#)
- 16) [Program Interreg Europa 2021-2027 - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(ewt.gov.pl\)](#)
- 17) [Program Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027 - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(ewt.gov.pl\)](#)
- 18) [Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(ewt.gov.pl\)](#)
- 19) ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/783 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1293/2013.
- 20) [Program LIFE - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#)
- 21) KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030
Przywracanie przyrody do naszego życia z dnia 20.05.2020
KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ, RADY, KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Europejski Zielony Ład z dnia 11.12.2019r.

Załączniki do LSR

Formularz nr 1. Cele i przedsięwzięcia

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury	grupy docelowe-wnioskodawcy	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
27 000,00	1.1.1.Podniesienie świadomości proekologicznej lokalnej społeczności obszaru LGD, w zakresie ochrony środowiska, z wykorzystaniem technologii cyfrowych	LGD	Operacja własna
832 182,22	1.2.1.Inwestycje w magazyny energii dla obiektów użyteczności publicznej	JST	projekt grantowy
448 430,17	1.3.1. Inwestycje związane z poprawą bioróżnorodności na obszarach cennych przyrodniczo.	JST	konkurs
54 000,00	1.4.1.Mała zielona infrastruktura, realizowana przez społeczność lokalną na rzecz swojej miejscowości, w celu ochrony środowiska i bioróżnorodności	Lokalne NGO	projekt grantowy
267 000,00	1.5.1.Rozwój działalności gospodarczej w zakresie przejścia do działalności w obiegu zamkniętym w celu zagospodarowania odpadów produkcyjnych lub ich recykling, w tym zastosowanie instalacji fotowoltaicznej w celu ochrony środowiska	przedsiębiorcy z obszaru LGD	konkurs
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.2 Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla grup w niekorzystnej sytuacji	grupy docelowe-wnioskodawcy	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
364 137,72	2.1.1.Rozwój infrastruktury służącej wsparciu dziennemu seniorów.	JST	konkurs
400 000,00	2.2.1.Usługi wsparcia dziennego seniorów, świadczone w obiektach zmodernizowanych dzięki wsparciu z EFRR	JST, NGO	projekt grantowy
328 275,44	2.2.2.Rozwój zdeinstytucjonalizowanych, spersonalizowanych usług społecznych, świadczonych w środowisku lokalnym	JST, NGO	projekt grantowy
540 913,50	2.3.1.Utworzenie Domów Aktywności Lokalnej poprzez modernizację obiektów lub lokali, w tym świetlic wiejskich, wraz z OZE	JST,NGO	konkurs
310 000,00	2.4.1.Kształtowanie kreatywnych postaw społeczności lokalnych gmin obszaru poprzez innowacyjną animację czasu wolnego w Domach Aktywności Lokalnej, szczególnie ukierunkowaną dla zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji	NGO	konkurs
198 000,00	2.4.2.Zajęcia edukacyjne w szkołach w zakresie rozwiązywania problemów psychologiczno-pedagogicznych, skierowane do dzieci i młodzieży	NGO	konkurs

80 000,00	2.5.1.Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych	Osoby fizyczne	konkurs
260 000,00	2.5.2.Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług społecznych lub zdrowotnych	Przedsiębiorcy	konkurs

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.3 Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD	grupy docelowe-wnioskodawcy	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
832 182,22	3.1.1.Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (szlaki konne, kąpieliska i karawaningowe miejsca postojowe)	JST, NGO	konkurs
398 000,00	3.2.1.Rozwój małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w atrakcyjnych lokalizacjach obszaru, na trasach i szlakach turystyki aktywnej, opartej na dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i naturalnych materiałów do budowy	JST, NGO	konkurs
54 000,00	3.2.2.Rozwój oferty aktywnej turystyki z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury i dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w kierunku zainicjowania produktów turystycznych i ich promocji	NGO	konkurs
240 000,00	3.3.1.Rozwijanie działalności gospodarczej w zakresie usług turystycznych i okołoturystycznych na obszarze LGD z zachowaniem zasad ochrony środowiska	Przedsiębiorcy	konkurs
66 642,00	3.4.1.Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych	Rolnicy	konkurs
4 444,50	3.5.1.Przygotowanie koncepcji Smart Village	NGO	projekt grantowy

Formularz nr 2. Plan działania

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	Wzmocnienie ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności oraz zielonej infrastruktury													
Przedsięwzięcie P. 1.1.1	Liczba operacji własnych	-	-	1 szt.	100	-	-	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.2.1	PLRO208 – Pojemność magazynów energii elektrycznej	-	-	-	-	-	-	-	-	0,27 MWh	100	-	-	FEP 2021-2027
Przedsięwzięcie P.1.3.1.	PLRO070 - Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony	-	-	-	-	416 ha	80	520 ha	100	-	-	-	-	FEP 2021-2027
Przedsięwzięcie P.1.4.1.	powierzchnia zielonej infrastruktury objęta wsparciem	-	-	-	-	-	-	3 ha	100	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.1.5.1.	Liczba operacji polegających na rozwoju działalności gospodarczej	-	-	-	-	6 szt.	100	-	-	-	-	-	-	PS WPR

Wskaźnik rezultatu W.1.1	R.1 liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.	–		100 osób	–		–		–		–		PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.2	Zmagazynowana energia odnawialna ogółem	–		–	–		–		27 MWh/rok		–		FEP 2021-2027
Wskaźnik rezultatu W.1.3	RCR095 Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	–		–	3760 osób		4700 osób		–		–		FEP 2021-2027
Wskaźnik rezultatu W.1.4	R.27 Liczba operacji przyczyniających się do realizacji na obszarach wiejskich celów w zakresie zrównoważenia środowiskowego oraz osiągnięcia celów w dziedzinie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania do niej	–		–	–		8 szt.		12 szt.		–		PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.5	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	–		–	6 szt.		–		–		–		PS WPR

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.2.	Poprawa dostępu do usług i infrastruktury społecznej dla społeczności lokalnych, w szczególności dla grup w niekorzystnej sytuacji													
Przedsięwzięcie P. 2.1.1	PLRO205 - Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	-	-	6 szt.	100	-	-	-	-	-	-	-	-	FEP 2021-2027
Przedsięwzięcie P. 2.2.1	PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	-	-	-	-	-	-	77 osób	100	-	-	-	-	FEP 2021-2027
Przedsięwzięcie P. 2.2.1	EECO12 – Liczba osób z niepełno sprawnościami objętych wsparciem w programie	-	-	-	-	-	-	22 osoby	100	-	-	-	-	FEP 2021-2027
Przedsięwzięcie P.2.2.2.	PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	-	-	-	-	36 osób	56,25	64 osoby	100	-	-	-	-	FEP 2021-2027

Przedsięwzięcie P.2.2.2.	EECO12 – Liczba osób z niepełno sprawnościami objętych wsparciem w programie	-	-	-	-	10 osób	55,56	18 osób	100	-	-	-	-	FEP 2021- 2027
Przedsięwzięcie P.2.3.1.	liczba zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury	-	-	12 szt.	100	-	-	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.4.1.	Liczba operacji	-	-	-	-	-	-	6 szt.	50	12 szt.	100	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.4.2.	Liczba operacji	-	-	-	-	12 szt.	100	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.5.1.	Liczba operacji w zakresie utworzenia działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych	-	-	-	-	3 szt.	100	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.5.2.	Liczba operacji w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych lub zdrowotnych	-	-	-	-	6 szt.	100	-	-	-	-	-	-	PS WPR

Wskaźnik rezultatu W.2.1	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów, służących wsparciu dziennemu seniorów	-		-		20 użytkowników w/rok		30 użytkowników w/rok		40 użytkowników w/rok		77 użytkowników w/rok		FEP 2021-2027
Wskaźnik rezultatu W.2.2	PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	-		-		30 szt.		70 szt.		-		-		FEP 2021-2027
Wskaźnik rezultatu W.2.3	R.41PR odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	-		-		60 osób		80 osób		120 osób		-		PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.4	R.42 liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego.	-		-		300 osób		500 osób		700 osób		-		PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.5	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	-		-		6 szt.		9 szt.		-		-		PS WPR
CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.3.	Wzmocnienie potencjału turystyczno-rekreacyjnego do rozwoju oferty czasu wolnego, spójności społecznej i rozwoju gospodarczego obszaru LGD													
Przedsięwzięcie P. 3.1.1	PLRO135 - Długość wspartych szlaków turystycznych	-	-	-	-	35 km	100	-	-	-	-	-	-	FEP 2021-2027
	RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	-	-	-	-	-	-	1 szt.	100	-	-	-	-	FEP 2021-2027
	RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	-	-	-	-	5 szt.	100	-	-	-	-	-	-	FEP 2021-2027

Przedsięwzięcie P.3.2.1.	liczba operacji	-	-	-	-	4 szt.	44	9 szt.	100	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.2.2.	Liczba operacji	-	-	-	-	-	-	-	-	3 szt.	100	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.3.1.	Liczba operacji	-	-	-	-	-	-	-	-	5 szt.	100	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.4.1.	Liczba utworzonych lub rozwiniętych gospodarstw rolnych w zakresie zagród edukacyjnych	-	-	-	-	2 szt.	100	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Przedsięwzięcie P.3.5.1.	Liczba zadań grantowych	-	-	5 szt.	100	-	-	-	-	-	-	-	-	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.3.1	RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem [osoby odwiedzające]	-	X	-	X	-	X	200 osób odwiedzających /rok	X	1200 osób odwiedzających/rok	X	2000 osób odwiedzających/rok	X	FEP 2021-2027
Wskaźnik rezultatu W.3.2	R.41PR odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	-	X	-	X	-	X	100 osób	X	200 osób	X	-	X	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.3.3	R.37 Nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	-	X	-	X	-	X	-	X	5 szt.	X	-	X	PS WPR

Wskaźnik rezultatu W.3.4	R.39 liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR.	–		–		2 przedsiębiorstwa		–		–		–		PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.3.5	R.40 liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi.	–		5 strategii		–		–		–		–		PS WPR

Formularz nr 3. Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFSA*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 500 000,00	2 476 932,33	728 275,44	5 705 207,77
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	562 500,00	0	0	562 500,00
Razem	3 062 500,00	2 476 932,33	728 275,44	6 267 707,77
* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW. ** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.				

Formularz nr 4. Plan wykorzystania budżetu LSR

fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFROW	0	0	372358,00	14,9	1177358,00	47,1	1244000,00	49,8	2051000,00	82	2500000,00	100	–	–
EFS+	0	0	200000,00	27,5			400000,00	54,93	528275,44	72,5	728275,44	100	–	–
EFRR	0	0	364137,72	14,7			1295274,52	52,3	1644750,11	66,41	2476932,33	100	–	–
RAZEM	0	0	936495,72	16,4			2939274,52	51,5	4224025,55	74	5705207,77	100	–	–